

**UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ**

LETNO POROČILO 2007

Ljubljana, april 2008

PREDGOVOR

Trinajsto zaporedno poročilo Uprave RS za izvrševanje kazni na osnovi poročil zavodov za prestajanje kazni zapora in prevzgojnega doma prikazuje številne podatke in informacije o našem zaporskem sistemu v letu 2007. Opozarja na požrtvovalnost zaposlenih in stisko zaprtih, spričo pomanjkanja kadrov in namestitvenih zmogljivosti.

Trend naraščanja povprečnega dnevnega števila zaprtih oseb se nadaljuje tudi v tem letu in dosega število 1.339. S tem presega razpoložljive zmogljivosti za 245, kar je več od razpoložljivih kapacitet našega največjega zavoda. Znova se je povečalo število obsojencev, bistveno več pa je zaprtih storilcev prekrškov, ki prestajajo uklonilni zapor. Ostale kategorije so na ravni predhodnega leta, z rahlim povečanjem. Kljub temu, da povprečno število dnevno zaprtih oseb na 100.000 prebivalcev Slovenijo še vedno uvršča med države z najmanj zaprtimi, so zapori v Republiki Sloveniji prenapolnjeni. Še posebno zaprti deli zavodov za moško populacijo (brez ženskega zapora, prevzgojnega doma in odprtih oddelkov), kjer je prezasedenost 142,7-odstotna.

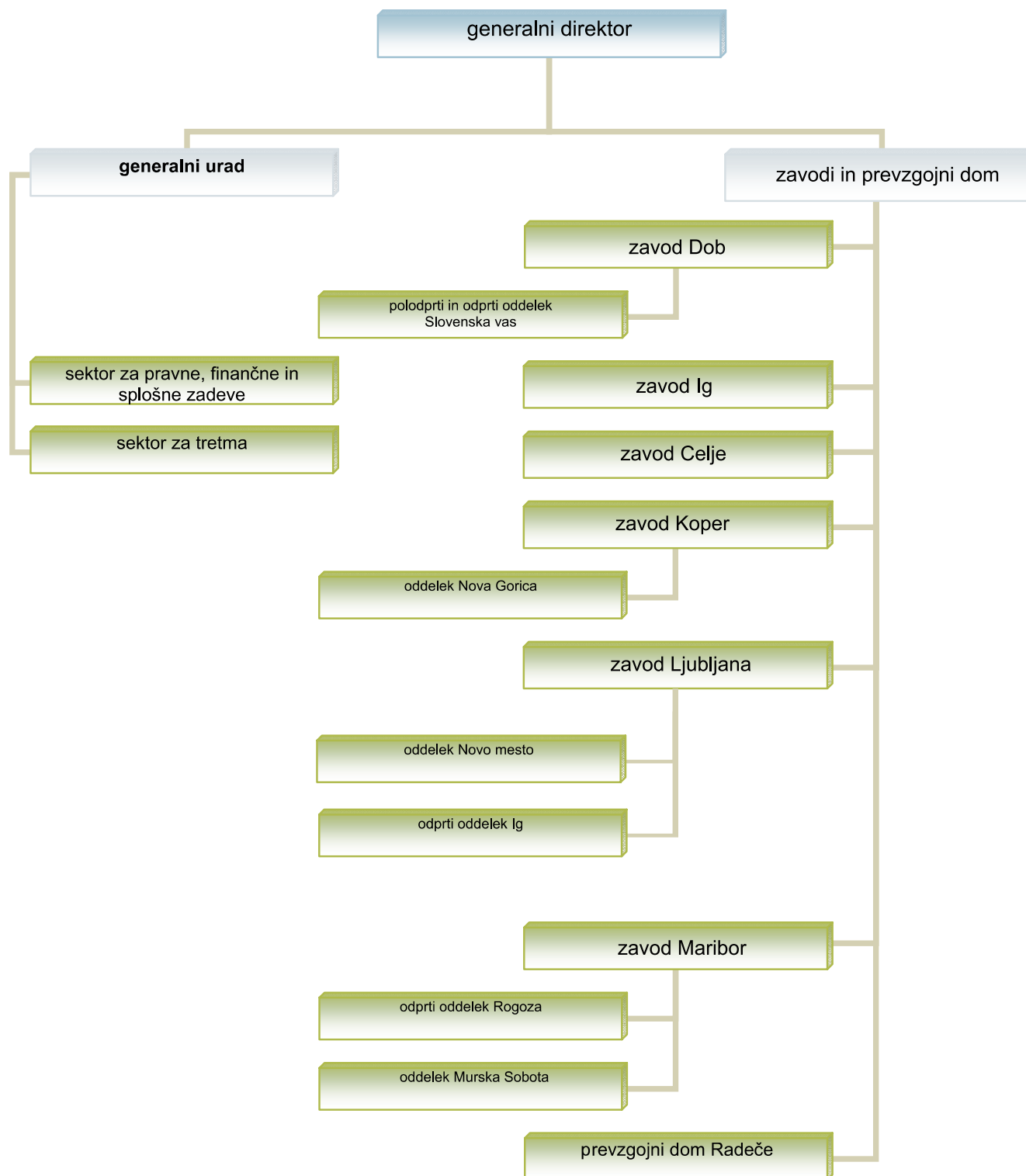
Program dela smo v letu 2007 skoraj v celoti uresničili. Nerealizirana je ostala vključitev zdravstvenega varstva zaprtih oseb v javno zdravstveno mrežo, kjer čakamo na odgovor Ministrstva za zdravstvo. Omeniti velja, da smo kljub povečanju števila zaprtih stroške zmanjšali za 3 % glede na leto 2006. V tem letu je prišlo do kadrovskih sprememb na vodilnih mestih, in sicer sta v zavodih Ljubljana in Maribor nastopila delo nova direktorja, v zavodu Ig nova direktorica, zavod Celje je dobil novega poveljnika, pa tudi na generalnem uradu je prišlo do sprememb. Preobremenjenost zaposlenih se žal ni zmanjšala, saj je zaradi povečanja spremestv in povečanega varovanja v bolnišnicah več nadur kot v preteklem obdobju. Ravno tako so preobremenjeni delavci oddelkov za vzgojo, ki pa nadur sploh ne obračunavajo.

Zaprte osebe smo obravnavali enotno, strokovno in zakonito. Izvajali smo programe za tiste s težavami zaradi uživanja drog, alkohola in za storilce kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost. Zagotavljali smo duhovno oskrbo in skrbeli za dobro vzdušje in medsebojne odnose. Žal opažamo porast nekaterih kazalcev, ki opozarjajo na stiske zaprtih oseb, kot so konflikti, poškodbe, samopoškodbe in predvsem gladovne stavke. Stiske zaprtih so odraz prostorske stiske in s tem slabših bivalnih razmer, ki pa se s porastom števila zaprtih še poslabšujejo. Posebno kritičen je zavod Ljubljana, sledita mu Dob in Maribor.

Spričo pomanjkanja kadrov je vse težje slediti viziji in izpolnjevati poslanstvo Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij. Zato gre zaposlenim posebna zahvala za izkazano veliko mero potrpežljivosti in požrtvovalnosti. Za dosežene rezultate izrekam pohvalo ter jim hkrati iskreno čestitam ob 9. aprilu – dnevu URSIKS, dnevu vseh zaposlenih.

Tomaž SMOLE
generalni direktor

ORGANIZACIJSKA SHEMA UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

ZAVODI ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA DOB (za moške)

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci (moški)

Prostorska zmogljivost: 233 oseb

ZPKZ Dob, POLODPRTI IN ODPRTI ODDELEK SLOVENSKA VAS

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: polodprti oddelek 40 in odprti oddelek 23 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA IG (za ženske)

Kategorije zaprtih oseb: obsojenke, pripornice in ženske, kaznovane z zaporom v postopku o prekršku, ter mladoletnice, obsojene na mladoletniški zapor

Prostorska zmogljivost: 79 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE MLADOLETNIŠKEGA ZAPORA IN KAZNI ZAPORA CELJE

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci/ke, priporniki/ce, osebe, kaznovane z zaporom v postopku o prekršku in mladoletniki, obsojeni na mladoletniški zapor

Prostorska zmogljivost: 96 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA KOPER

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci/ke, priporniki/ce in osebe, kaznovane z zaporom v postopku o prekršku

Prostorska zmogljivost: 110 oseb

ZPKZ Koper, ODDELEK NOVA GORICA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, kaznovane z zaporom v postopku o prekršku

Prostorska zmogljivost: 32 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA LJUBLJANA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, kaznovane z zaporom v postopku o prekršku

Prostorska zmogljivost: 128 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODDELEK NOVO MESTO

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki/ce in osebe, kaznovane z zaporom v postopku o prekršku

Prostorska zmogljivost: 35 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODPRTI ODDELEK IG

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: 27 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA MARIBOR

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci/ke, priporniki/ce in osebe, kaznovane z zaporem v postopku o prekršku

Prostorska zmogljivost: 146 oseb

ZPKZ Maribor, ODPRTI ODDELEK ROGOZA

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: 36 oseb

ZPKZ Maribor, ODDELEK MURSKA SOBOTA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki/ce in osebe, kaznovane z zaporem v postopku o prekršku

Prostorska zmogljivost: 41 oseb

PREVZGOJNI DOM RADEČE

Kategorije zaprtih oseb: mladoletniki/ce, ki jim je bil izrečen vzgojni ukrep oddaje v prevzgojni dom

Prostorska zmogljivost: 68 oseb

1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI UPRAVE V LETU 2007

V Upravi Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljnjem besedilu: uprava) smo tudi v letu 2007 izvajali naloge v skladu z zakonskimi opredelitvami in strokovnimi zahtevami. Pri tem smo kljub številnim težavam zaradi neustreznih prostorskih v nekaterih zavodih in pomanjkanju kadrov, največ pozornosti namenili doslednemu izvajanju predpisov s področja izvrševanja kazenskih sankcij, varovanju pravic zaprtih oseb in zaposlenih ter skrbi za enotno, strokovno in zakonito delo z zaprtimi osebami.

Na zakonodajnem področju smo aktivno sodelovali pri pripravi predloga sprememb in dopolnitev zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (v nadaljnjem besedilu: zakon), najprej po hitrem postopku, kasneje pa so bile pripravljene obsežnejše spremembe, ki so se nekajkrat dopolnjevale oziroma spreminjale tako, da je bila novela zakona ob koncu leta pripravljena za medresorsko usklajevanje. Pripravili smo tudi predlog o spremembah in dopolnitvah pravilnika o izvrševanju pripora, pravilnika o izvrševanju kazni zapora in navodila o razporejanju in pošiljanju obsojencev na prestajanje kazni zapora v zavode za prestajanje kazni zapora. Vsi navedeni podzakonski akti, ki so v letu 2007 začeli veljati, so bili pripravljene z namenom zmanjševanja administrativnih nalog strokovnega osebja v zavodih za prestajanje kazni zapora oziroma prerazporejanja zaprtih oseb iz prezasedenih v manj zasedene zavode. Sodelovali smo tudi pri oblikovanju pripomb in predlogov na nekatere druge zakone, ki posegajo tudi na področje izvrševanja kazenskih sankcij (spremembe in dopolnitve zakona o prijavi prebivališča in zakona o kazenskem postopku).

Posebno skrb smo namenili porasti števila zaprtih oseb in zmanjšanju negativnih posledic prenapoljenosti zavodov. V okviru realnih možnosti smo premeščali zaprte osebe iz bolj zasedenih v manj zasedene sobe, oddelke in zavode. Zaradi nenehnega porasta števila zaprtih oseb v letu 2007 so se možnosti za reševanje prezasedenosti s premeščanjem zaprtih oseb zmanjšale, bivalne in nastanitvene razmere v zavodih pa so se ves čas poslabševale. Povprečno število zaprtih oseb se je v primerjavi z letom poprej povečalo za 72. Med skupno 1.339 povprečno zaprtimi osebami je bilo povprečno 935 obsojencev, 342 pripornikov, 41 uklonilno zaprtih in 21 mladoletnikov v prevzgojnem domu. V primerjavi s povprečjem v letu 2006 se je v letu 2007 število obsojencev povečalo za 5 %, število pripornikov za 0,4 %, izjemno pa se je povečalo povprečno število uklonilno zaprtih, in sicer kar za 266 %. Število na novo sprejetih oseb se je povečalo za 26,5 %, pretežno na račun uklonilno zaprtih, ki jih je bilo 1.114. V zavodih (brez prevzgojnega doma) je bilo v povprečju za 22,3 % več zaprtih oseb kot je na razpolago prostorskih zmogljivosti glede na predpisane standarde. Najbolj so bili prezasedeni največji zavodi (Ljubljana 200,53 %, Dob 169,63 % in Maribor 129,27 %). Težave s prezasedenostjo so imeli tudi v nekaterih oddelkih (Novo mesto), najmanj pa sta bila zasedena zavod za ženske lg in prevzgojni dom.

Z namenom izboljšanja prostorskih in nastanitvenih razmer za zaprte osebe smo pripravili projekt za pridobitev sredstev iz Norveškega sklada za sofinanciranje prenove zavoda Dob. Podobno smo pripravili tudi projekt za izgradnjo ekstradicijskega pripora v Brežicah z namenom, da za uresničitev tega projekta pridobimo del sredstev iz evropskih skladov.

V letu 2007 smo v upravi začeli vzpostavljati sistem vodenja kakovosti. V ta namen smo organizirali izobraževanje za zaposlene v upravi, opravili smo popise procesov za nekatera delovna mesta oziroma izvedli analizo dela, kar je bilo izhodišče za uvajanje sistema kakovosti in določanje delovnih procesov.

V pritožbenih postopkih smo obravnavali 107 pritožb zaprtih oseb in na vse odgovorili. Med njimi je bilo šest utemeljenih, osem pa le delno utemeljenih, kar je približno enako kot v letu poprej. Varuhu človekovih pravic smo poslali 77 poročil o pobudah zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic. V upravnih postopkih smo o zahtevah obsojencev izdali 6.844 odločb oziroma sklepov.

Na finančnem področju smo uspeli zagotoviti povečanje posameznih postavk finančnega načrta med letom (financiranje javnih gospodarskih zavodov). Pripravili smo predlog spremembe proračuna za leto 2008 in predlog proračuna za leto 2009 ter pripadajoča načrta nabav in gradenj ter informatizacije. Spremljali smo poslovanje javnih gospodarskih zavodov (v nadaljevanju: JGZ) ter skrbeli za redno predložitev vseh dokumentov JGZ, o katerih odloča oziroma na katere daje soglasje ustanovitelj.

Ministrstvu za finance smo v mnenje in soglasje posredovali letne programe dela in finančne načrte JGZ za leto 2007 in v mesecu decembru za leto 2008. Za JGZ Pohorje Mirna je bil letni program za leto 2007 sprejet v drugi polovici leta 2007, saj se predvideno preoblikovanje tudi v letu 2007 ni uresničilo. Ministrstvu za finance smo v pregled in soglasje posredovali tudi letna poročila JGZ za leto 2006 s predlogi razporeditve in delitve presežka prihodkov nad odhodki (JGZ Golovec, JGZ Kozjak, JGZ Rinka, JGZ Emboplast) oziroma s predlogom pokrivanja primanjkljaja (JGZ Pohorje).

Generalni urad uprave je pripravil pogodbe o koriščenju sredstev med JGZ in upravo. Sredstva smo namenili kritju stroškov za plače direktorjev JGZ, dodatno prejeta sredstva v finančnem načrtu namenjena financiranju JGZ pa smo namenili reševanju likvidnostne situacije v JGZ Pohorje Mirna.

Izdelali smo poročilo o delu za leto 2006 in ga predstavili na novinarski konferenci. Aprila smo organizirali praznovanje obletnice dneva uprave, na kateri je minister za pravosodje podelil priznanja najzaslužnejšim delavcem.

Pripravili smo poročilo na dvanajsto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic ter poročilo o realizaciji priporočil DZ RS, sprejetih pri obravnavi enajstega rednega poročila varuha. Izdelali smo tudi poročilo o uresničevanju koalicijske pogodbe na področju izvrševanja kazenskih sankcij do konca leta 2007.

Na strokovnem področju smo skrbeli za izvajanje že uveljavljenih metod dela z zaprtimi. Oblikovana je bila projektna skupina za pripravo posnetka stanja po vseh zavodih in prevzgojnemu domu, namenjena pregledu obstoječe prakse na področju obravnave zaprtih. Skozi celotno leto so potekali strokovni timi posameznih strok (vodje vzgojnih služb, pedagogi, psihologi, socialni delavci in strokovni delavci za obravnavo odvisnosti). Strokovni delavci oddelka za vzgojo pri generalnem uradu so izvedli več sestankov s strokovnimi skupinami v zavodih.

Oddelek za vzgojo je veliko pozornost namenjal iskanju novih možnosti tako za specifične oblike obravnav kot za obstoječo socioterapevtsko usmeritev, predvsem zaradi nenehnega večanja števila zaprtih oseb in pomanjkanja strokovnih delavcev v zavodih.

V sodelovanju z zavodi je bil organiziran strokovni posvet z naslovom »Soodvisnost tretmajskega in varnostnega dela v zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnemu domu«.

V okviru EU projekta Pipeline (namenjenega izobraževanju za zaprte) smo pripravili delavnico za učitelje zaprtih oseb iz različnih evropskih držav, ki je potekala v Šmarjeških Toplicah. Udeležilo se je 28 učiteljev iz osmih držav (Norveške, Češke, Danske, Nemčije, Grčije, Švedske, Velike Britanije in Romunije). Kot partnerji smo se priključili tudi novemu evropskemu projektu »Marginteg«, katerega namen je izobraževanje zaprtih oseb za pridobitev deficitarnih poklicev.

Na področju varnosti smo posebno skrb namenili preprečevanju pobegov in vnašanju nedovoljenih drog v zavode, kar potrjujejo rezultati, saj je bil izveden le en pobeg iz zaprtega dela zavoda, bistveno manj pa je bilo tudi poskusov pobegov in odkritih priprav na pobege. Beležimo tudi manj poskusov napadov na osebje zavoda. Uporaba prisilnih sredstev je že tretje leto v rahlem porastu, vendar je ta v sorazmerju s porastom števila zaprtih oseb. Neznatno se je zmanjšalo število zaznanih konfliktov med zaprtimi osebami, medtem ko beležimo povečanje števila najdb droge in mobilnih telefonov. Zaskrbljujoče pa je povečanje in permanentno nezadovoljstvo v pazniški službi zaradi premajhnega števila paznikov, kar povzroča čedalje večje obremenitve pazniške službe. Zaposlitev 44 carinskih delavcev iz leta 2004 nima več pozitivnih učinkov, saj obremenitve in število nalog paznikov rastejo hitreje ali celo v obratnem sorazmerju s številom paznikov.

Delno se je kadrovski problem omilil samo v Ljubljani z začasno ukinitvijo Oddelka Radovljica, v vseh ostalih zavodih, razen odprtih oddelkih in prevzgojnem domu, pa so obremenitve izjemno velike, saj je struktura zaprtih oseb zahtevnejša in bolj obremenjuje posamezne aktivnosti paznikov. Premestitev pripornikov v druge zavode, ki smo jo izvedli zaradi prezasedenosti sicer nominalno ne poveča števila spremstev, je pa potrebno za posamezno spremstvo uporabiti več časa in prevoznih sredstev (večja oddaljenost).

Izvedli smo osnovno usposabljanje dveh skupin na novo sprejetih paznikov (skupaj 43). Učbenike iz prejšnjih let za usposabljanje smo dopolnjevali še z novimi programi. Organizirali smo tudi številna druga usposabljanja, v katera je bila vključena več kot polovica zaposlenih. Skupaj se je vseh usposabljanj udeležilo 492 paznikov, 214 strokovnih delavcev, 26 inštruktorjev in 22 kuharjev. Ostale oblike izobraževanj in usposabljanj so potekale v organizaciji posameznih zavodov. Za paznike, ki zadnjih pet let niso bili preverjeni v poznavanju predpisov, smo na osnovi 233. člena zakona izvedli preizkus strokovnega znanja in psihofizičnih sposobnosti. V letu 2007 smo nadaljevali sodelovanje s hrvaško zaporsko upravo, saj se je usposabljanj v Sloveniji udeležilo šest hrvaških delavcev, medtem ko se je usposabljanj na Hrvaškem udeležilo sedem naših delavcev, poleg tega pa smo v letu 2007 pričeli sodelovanje še z avstrijsko zaporsko upravo, in sicer so se usposabljanj v Avstriji udeležil štirje naši delavci.

Na mednarodnem področju smo v letu 2007 aktivno sodelovali z upravami za izvrševanje kazenskih sankcij drugih evropskih držav, z mednarodnimi raziskovalnimi inštituti in z mednarodnimi organizacijami, ki delujejo na področju izvrševanja kazenskih sankcij. Namen vključevanja v evropske integracijske mreže je izmenjava izkušenj in dobrih praks ter razvoj strokovnega dela na različnih področjih znotraj sistema za učinkovitejše izvrševanje kazenskih sankcij. Sodelovali smo na konferencah v tujini, obiskali nekaj zaporov in organizirali študijske obiske v slovenskih zavodih za strokovnjake iz zaporskih uprav iz tujine. S poročili, informacijami in statističnimi podatki smo se vključevali v raziskovalne mreže in projekte mednarodnih organizacij. Izdelali smo več primerjalnih analiz, ki nam služijo za razvoj posameznih področij dela. Med drugim smo se tudi udeležili mednarodne konference generalnih direktorjev evropskih zaporskih uprav v organizaciji Sveta Evrope. Z Evropsko Komisijo smo podpisali okvirni dogovor o partnerskem sodelovanju v okviru finančnih perspektiv za program preprečevanje kriminala.

2. STATISTIČNI PODATKI

2. 1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2007

Na začetku statističnega dela poročila prikazujemo osnovne številčne podatke o vseh zaprtih osebah v letu 2007. Povprečno število (1.339,28) pomeni dnevno povprečje števila zaprtih oseb v letu 2007. V primerjavi s predhodnim letom se je dnevno poprečno število zaprtih oseb v zavodih ponovno povečalo, in sicer za 71,4 ali 5,6 %.

Tabela 1: Gibanje števila zaprtih oseb po zavodih v letu 2007

Zavod	1. 1. 2007	sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12. 2007	povprečno število
Dob	359	193	552	24	56	90	430	395,25
Slov. vas	48	1	49	56	47	10	48	51,55
Ig	44	109	153	3	85	21	50	49,1
Celje	86	351	437	52	269	131	89	98,1
Koper	108	238	346		254	73	100	118,09
N. Gorica	29	161	190	75	206	27	32	28,71
Ljubljana	253	857	1.110	45	576	332	247	256,68
N. mesto	40	358	398	6	271	99	34	42
OO Ig	18	0	18	50	41	10	17	16,37
Maribor	173	797	970	31	669	138	194	188,74
M. Sobota	38	166	204	29	176	23	34	36,07
OO Rogoza	34	45	79	33	70	5	37	37,22
PD Radeče	26	8	34	2	12	3	21	21,4
SKUPAJ	1.256	3.284	4.540	487	2.732	962	1.333	1.339,28

Tabela 1 prikazuje podatke o skupnem številu vseh kategorij zaprtih oseb po posameznih zavodih. Iz stolpcev »priliv« in »odliv« lahko razberemo, kakšna je bila fluktuacija zaprtih oseb med zavodi (premesitve, prekinitve, ipd.). V stolpcu »sprejeti« so prikazane vse, v letu na novo, sprejete zaprte osebe.

Stolpec »skupaj« nam pove, koliko zaprtih oseb so v posameznem zavodu v letu 2007 dejansko obravnavali.

Podatki kažejo, da je bilo število zaprtih oseb največje v zavodih Ljubljana in Maribor, kjer je bil tudi največji priliv (premesitve, ipd.). Velik priliv je bil tudi v odprtih oddelkih (Slovenska vas, Rogoza, OO Ig), kamor so obsojenci razporejeni predvsem na podlagi premesitve iz drugih zavodov in oddelkov.

V primerjavi s predhodnim letom je bilo na dan 1. 1. 2007 zaprtih 98 oseb več (8,5 %), na dan 31. 12. 2007 pa jih je bilo v primerjavi s prvim dnevom v letu 80 ali 6,4 % več.

Povprečno število zaprtih oseb se je v primerjavi s predhodnim letom ponovno povečalo (tako kot v letu 2006), in sicer za 71,38 osebe.

Grafikon 1: Povprečno število zaprtih oseb po zavodih v letu 2007

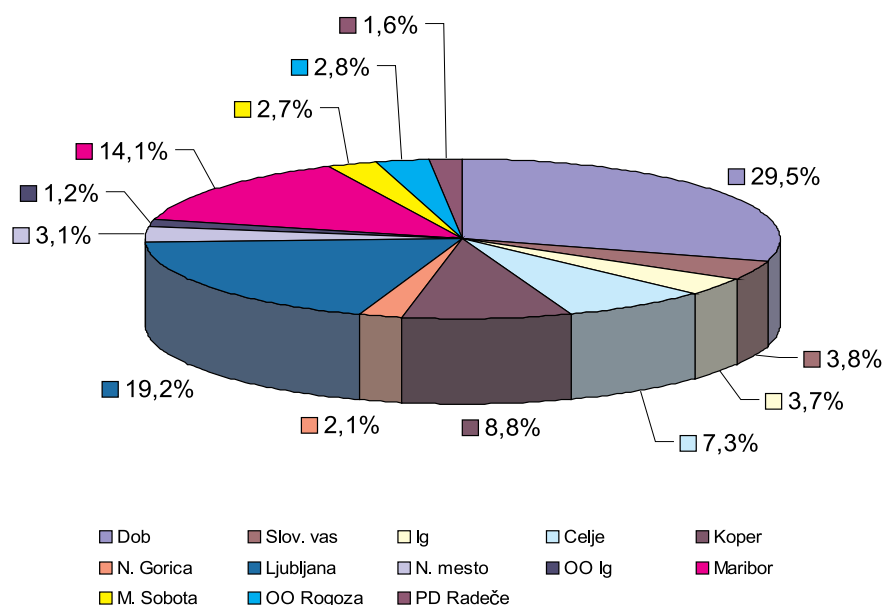

Tabela 2: Gibanje skupnega števila zaprtih oseb po kategorijah v letu 2007

Zaprte osebe	1. 1. 2007	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12. 2007	povprečno število
obsojenci	865	1.006	1.871	323	922	317	955	930,60
UZ	24	1.114	1.138	85	1.100	85	38	40,83
priporniki	337	923	1.260	77	607	414	316	342,31
pridržani ¹	0	229	229	0	87	142	0	0
ml. obsojenci	4	4	8	0	4	1	3	4,14
ml. v PD	26	8	34	2	12	3	21	21,4
SKUPAJ	1.256	3.284	4.540	487	2.732	962	1.333	1.339,28

Tabela 2 prikazuje gibanje števila zaprtih oseb v letu 2007 po kategorijah. Stolpec »skupaj« prikazuje število vseh zaprtih oseb v letu 2007 (na dan 1. 1. in na novo sprejeti skupaj), stolpec »priliv« pa tiste osebe, ki so že bile sprejete na prestajanje kazni in so v zavode prišle bodisi iz drugih zavodov (premestitev), se vrstile z bega ali po prekinitvi kazni. Razdelek »odliv« prikazuje vse, ki so iz zavoda odšli, ne da bi bili dejansko odpuščeni (premestitev, prekinitvev, beg itn.).

Skupno število zaprtih oseb se je v letu 2007 v primerjavi z letom 2006 povečalo kar za 20,9 % ali 786 oseb. Skoraj za trikrat se je povečalo število uklonilno zaprtih (za 745 ali 190 %), povečalo pa se je tudi število pridržanih (za 47 ali 25,8 %) in obsojencev (za 27 ali 1,5 %). Število mladoletnih obsojencev je ostalo nespremenjeno, zmanjšalo pa se je število pripornikov (za 21 ali 1,6 %) in mladoletnikov v prevzgojnem domu (za 6 ali 15 %).

V primerjavi z letom poprej se je povprečno število obsojencev povečalo za 48,34, pripornikov za 1,35 in uklonilno zaprtih za 29,7.

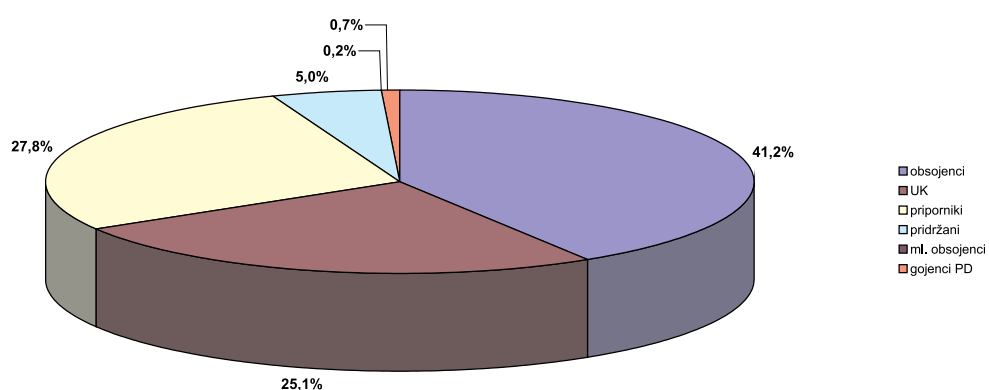
V letu 2007 je bilo v zavode na novo sprejetih skupaj 3.284 oseb, med njimi največ obsojencev in pripornikov. V primerjavi z letom 2006 se je število na novo sprejetih oseb povečalo za 688 oseb.

¹ V letu 2007 je bilo v zavode sprejetih 229 pridržanih oseb. Za 142 je bil odrejen pripor in smo jih evidentirali kot odliv iz pridržanja in na novo sprejete pripornike, ostali (87) pa so bili po pridržanju izpuščeni na prostost."

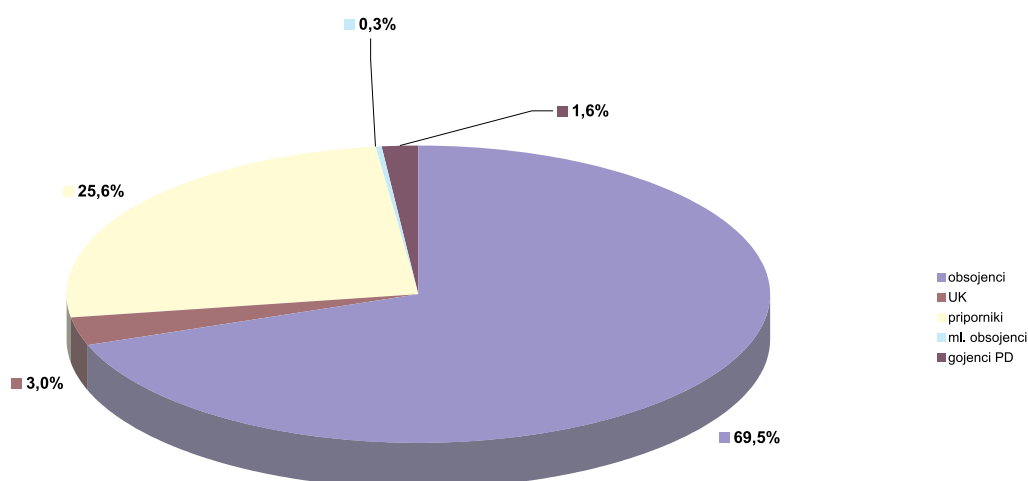
Tabela 3: Obsojenci in storilci prekrškov, ki so v letu 2007 opravljali delo v splošno korist

delo v splošno korist	obsojenci			storilci prekrškov			skupaj
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	
na dan 1.1. opravljajo:	0	0	0	18	4	22	22
nastopili	6	0	6	871	121	992	998
niso nastopili	1	0	1	336	48	384	385
SKUPAJ IZREČENIH	7	0	7	1.225	173	1.398	1.405
uspešno opravili	5	0	5	693	95	788	793
delno opravili	1	0	1	32	13	45	46

Grafikon 2: Skupno število zaprtih oseb po kategorijah v letu 2007

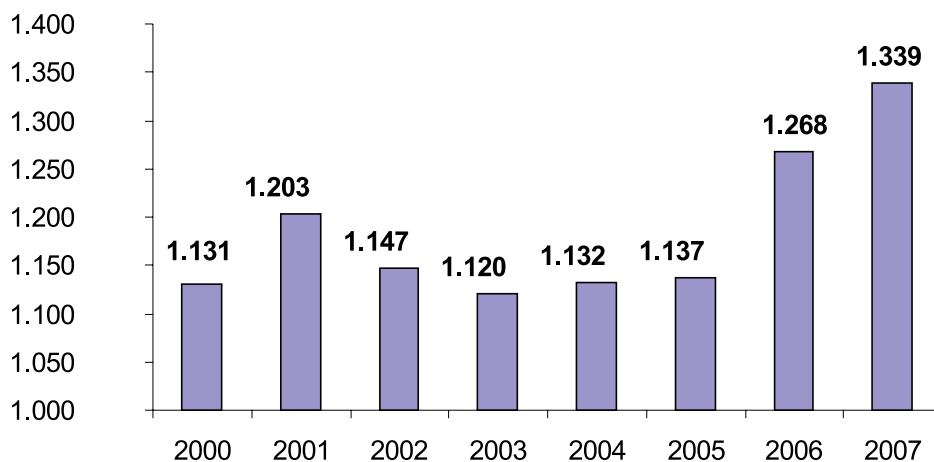

Grafikon 3: Povprečno število posameznih kategorij zaprtih oseb v letu 2007

2. 2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2007 S PRETEKLIMI LETI

Grafikon 4: Povprečno število zaprtih oseb v letih 1997–2007

Grafikon 5: Povprečno število zaprtih oseb po kategorijah v letih 1997–2007

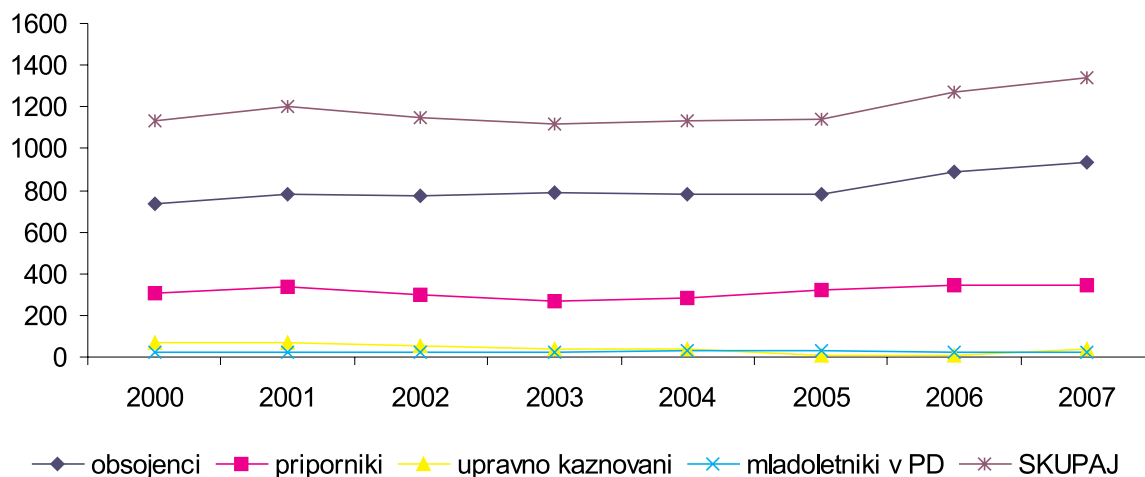

Tabela 4: Struktura na novo sprejetih zaprtih oseb po kategorijah v letih 1997–2007²

Leto	skupaj		obsojenci		priporniki		uklonilno zaprti	
	štev.	indeks	štev.	indeks	štev.	indeks	štev.	indeks
1997	3.173	100	578	100	810	100	1.785	100
1998	4.343	137	694	120	943	116	2.706	152
1999	5.447	172	855	148	888	110	3.704	208
2000	5.719	180	980	170	1.034	128	3.705	208
2001	5.141	162	1.023	177	990	122	3.128	175
2002	4.019	127	996	172	918	113	2.105	118
2003	3.525	111	973	168	873	108	1.679	94
2004	3.253	103	895	155	853	105	1.505	84
2005	2.006	63	986	171	860	106	160	9
2006	2.398	76	1.052	182	955	118	391	22
2007	3.044	96	1.006	174	923	114	1.114	62

² Pridržani in mladoletniki z izrečenim vzgojnim ukrepom niso vključeni, mladoletni obsojenci pa so prišteti k obsojencem.

2. 3. OBSOJENCI

V tem poglavju prikazujemo osnovne statistične podatke o obsojencih. V podpoglavju 2. 3. 1. so prikazani vsi obsojenci in obsojenke, vključno z mladoletnimi. V nadaljevanju pa prikazujemo številčne podatke le o polnoletnih obsojencih, saj so podatki o mladoletnih obsojencih prikazani ločeno, in sicer v poglavju 2. 4.

2. 3. 1. Podatki o gibanju števila vseh obsojencev

Tabela 5: Gibanje števila obsojencev po zavodih v letu 2007

Zavod	1. 1. 2007	sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12. 2007	povprečno število
Dob	359	193	552	24	56	90	430	395,25
Slov. vas	48	1	49	56	47	10	48	51,55
Ig	33	54	87	1	43	4	41	37,37
Celje	42	37	79	21	45	14	41	48,67
Koper	61	85	146	41	92	27	68	72,75
N. Gorica	13	23	36	15	34	7	10	11,97
Ljubljana	111	239	350	39	195	90	104	111,17
N. mesto	16	64	80	4	62	10	12	15,59
OO Ig	18	0	18	50	41	10	17	16,37
Maribor	113	236	349	26	198	49	128	122,23
M. Sobota	22	33	55	13	44	2	22	18,74
OO Rogoza	34	45	79	33	70	5	37	37,22
SKUPAJ	870	1.010	1.880	323	927	318	958	938,88

Tabela 5 prikazuje številčno stanje vseh obsojencev in obsojenk (vključno z 8 mladoletnimi obsojenci v zavodu Celje) po zavodih. V letu 2007 je prestajalo zaporno kazen 1.880 obsojencev, kar je za 22 oseb več kot v letu 2006.

Na dan 1. 1. 2007 je bilo v zavodih 68 obsojencev več kot istega dne v letu 2006, na novo sprejetih obsojencev pa je bilo v primerjavi z letom 2006 za 46 oseb manj.

Grafikon 6: Primerjava števila obsojencev po zavodih v letih 2006 in 2007

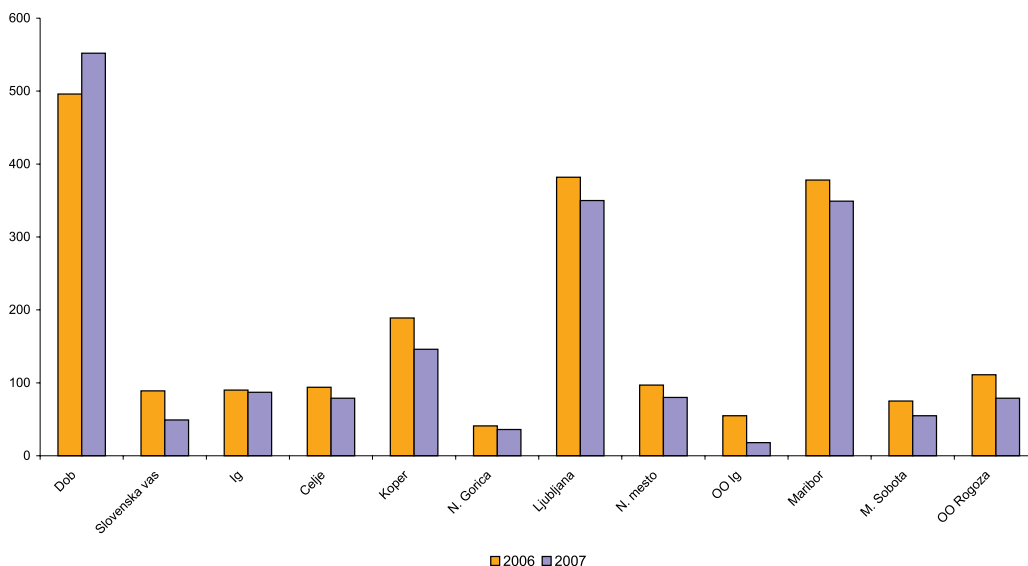

Tabela 6: Gibanje števila obsojencev in struktura po spolu in zavodih v letu 2007

Zavod	1. 1. 2007	sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12. 2007	povprečno število
MOŠKI								
Dob	359	193	552	24	56	90	430	395,25
Slov. vas	48	1	49	56	47	10	48	51,55
Celje	42	37	79	20	44	14	41	44,44
Koper	61	85	146	41	92	27	68	72,75
N. Gorica	13	23	36	15	34	7	10	11,97
Ljubljana	111	239	350	39	195	90	104	111,17
N. mesto	16	64	80	4	62	10	12	16,37
OO Ig	18	0	18	50	41	10	17	15,59
Maribor	111	236	347	24	195	49	127	120,76
M. Sobota	22	33	55	13	44	2	22	18,74
Rogoza	34	45	79	33	70	5	37	37,22
Skupaj	835	956	1.791	319	880	314	916	895,81
ŽENSKE								
Ig	32	54	86	1	42	4	41	37,37
Celje	0	0	0	1	1	0	0	0,09
Maribor	2	0	2	2	3	0	1	1,47
Skupaj	34	54	88	4	46	4	42	38,93
SKUPAJ	869	1.011	1.880	322	924	320	958	934,74

Med obsojenimi, ki so v letu 2007 prestajali zaporno kazen, je bilo 88 žensk in osem mladoletnih obsojencev (glej tabelo 2). V letu pred tem je bilo na prestajanju kazni zapora 92 žensk in 14 mladoletnih obsojencev.

2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev³

Tabela 7: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu v letu 2007

	skupno		moški	ženske	SKUPAJ
				952	54
na novo sprejeti	s prostosti	prišli sami	386	20	406
		privedeni	225	13	238
	iz pripora	295	19	314	
	iz hišnega pripora	1	2	3	
	iz ZPKZ ali PD	35	0	35	
	iz zavodov drugih držav	10	0	10	
premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod			294	3	297
vrnjeni z bega in daljših nevrnitev			14	0	14
vrnjeni po poteku prekinitve kazni			6	1	7
drugo			5	0	5
SKUPAJ			1.271	58	1.329

V letu 2007 se je v primerjavi s predhodnim letom število na novo sprejetih polnoletnih obsojencev zmanjšalo za 46 ali 4,4 %. Število premeščenih ali prerazporejenih se je povečalo za enajst, vrnjenih z bega pa zmanjšalo za deset.

S prostosti je kazen nastopilo 64 % obsojencev, kar je enak delež kot v letu pred tem. Iz tujine je k nam na prestajanju kazni zapora prišlo deset obsojencev, kar je enkrat več kot v letu poprej.

³ Od tu naprej so v poglavju o obsojencih prikazani le polnoletni obsojenci. Mladoletnike prikazujemo ločeno v poglavju 2. 4.

Grafikon 7: Nastop kazni obsojencev v letih 2000–2007

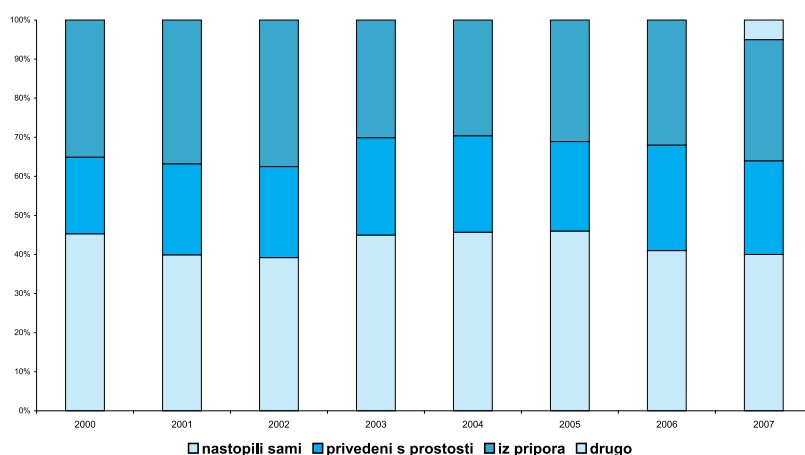

Tabela 8: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni, predkaznovanosti in spolu v letu 2007

Nastop kazni		nastopili sami	privedeni s prostosti	privedeni iz pripora	drugo	SKUPAJ
MOŠKI	prvič kaznovani	215	115	194	16	540
	povratniki	171	110	102	29	412
	SKUPAJ	386	225	296	45	952
ŽENSKE	prvič kaznovane	16	7	15	1	39
	povratnice	4	6	4	1	15
	SKUPAJ	20	13	19	2	54
VSI	prvič kaznovani	231	122	209	17	579
	povratniki	175	116	106	30	427
SKUPAJ		406	238	315	47	1.006

40,4 % obsojencev in obsojenk je nastopilo kazen samih. 39,9 % prvič kaznovanih je prišlo na prestajanje kazni zapora samih, med povratniki pa jih je samih nastopilo kazen 41 %. Med na novo sprejetimi v letu 2007 je bila dobra polovica (57,6 %) kaznovanih prvič.

2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni

Tabela 9: Struktura obsojencev po vrsti odpusta in spolu v letu 2007

	skupno	moški	ženske	SKUPAJ
		876	46	922
odpuščeni	kazen prestali v celoti	285	15	300
	pogojno	283	14	297
	predčasno	285	16	301
	pomiloščeni	0	0	0
	v druge države	2	0	2
	umrli	3	0	3
	drugo	18	1	19
	premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod	290	3	293
prekinitev kazni	8	1	9	
beg in daljše nevrnitve	14	0	14	
SKUPAJ	1.189	50	1.239	

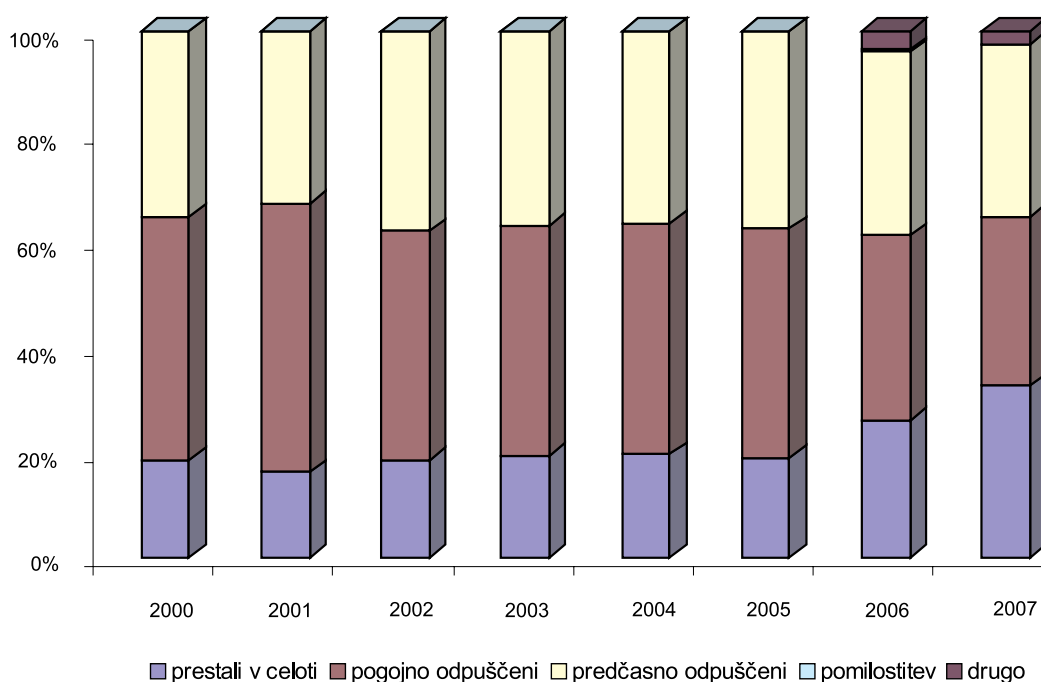
V letu 2007 je bilo odpuščenih 922 obsojencev, med njimi 5 % žensk. Med obsojenci, ki so v letu 2007 prestajali kazen, je bil delež odpuščenih 49,3 %.

Tabela 10: Struktura obsojencev po vrsti odpusta, predkaznovanosti in spolu v letu 2007

Vrsta odpusta		prestali v celoti	pogojni odpust	predčasni odpust	pomilostitev	drugo	SKUPAJ
M	prvič kaznovani	104	203	143	0	15	465
	povratniki	181	80	142	0	8	411
	SKUPAJ	285	283	285	0	23	876
Ž	prvič kaznovane	8	13	12	0	1	34
	povratnice	7	1	4	0	0	12
	SKUPAJ	15	14	16	0	1	46
VSI	prvič kaznovani	112	216	155	0	16	499
	povratniki	188	81	146	0	8	423
SKUPAJ		300	297	301	0	24	922

32,5 % vseh obsojencev in obsojenk je prestalo kazen v celoti. Delež teh se je v primerjavi z letom poprej ponovno povečal, in sicer za 8,5 %. Med povratniki je bilo največ tistih, ki so prestali kazen v celoti, med prvič kaznovanimi pa pogojno odpuščenih. Delež pogojno odpuščenih (32,2 %) se je v primerjavi z letom 2006 zmanjšal za 4,2 % v primerjavi z letom 2005 pa kar za 9,5 %. Tudi delež predčasno odpuščenih se je v primerjavi z predhodnim letom zmanjšal za 3,6 %.

Grafikon 8: Struktura obsojencev po vrsti odpusta v letih 2000–2007

2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj

Tabela 11: Kazniva dejanja obsojencev po posameznih poglavjih kazenskega zakonika v letu 2007⁴

Kazniva dejanja zoper...	1. 1. 2007		na novo sprejeti		skupaj v letu	delež v %
	število	delež v %	število	delež v %		
življenje in telo	149	17,2	94	9,3	243	13
človekove pravice in svoboščine	11	1,3	22	2,2	33	1,8
volilno pravico in volitve	0	0	0	0	0	0
čast in dobro ime	1	0,1	0	0	1	0,1
spolno nedotakljivost	95	10,9	73	7,3	168	9
človekovo zdravje	112	12,9	113	11,2	225	12
zakonsko zvezo, družino in ml.	9	1	9	0,9	18	1
delovno razmerje in soc. varnost	0	0	4	0,4	4	0,2
premoženje	382	44	493	49	875	46,7
gospodarstvo	25	2,9	21	2,1	46	2,5
pravni promet	2	0,2	13	1,3	15	0,8
ur. dolžnost in javna pooblastila	2	0,2	1	0,1	3	0,2
vojaško dolžnost	0	0	0	0	0	0
pravosodje	1	0,1	0	0	1	0,1
javni red in mir	50	5,8	109	10,8	159	8,5
splošno varnost	3	0,3	3	0,3	6	0,3
varnost javnega prometa	25	2,9	51	5,1	76	4,1
okolje, prostor, naravne dobrine	1	0,1	0	0	1	0,1
varnost RS in ustavno ureditev	0	0	0	0	0	0
obrambno moč države	0	0	0	0	0	0
človečnost in mednarodno pravo	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	868	100	1.006	100	1.874	100

Struktura kaznivih dejanj je v letu 2007 podobna strukturi v preteklih letih. Skoraj polovica je bilo premoženjskih deliktov, sledijo kazniva dejanja zoper življenje in telo, zoper človekovo zdravje ter zoper javni red in mir.

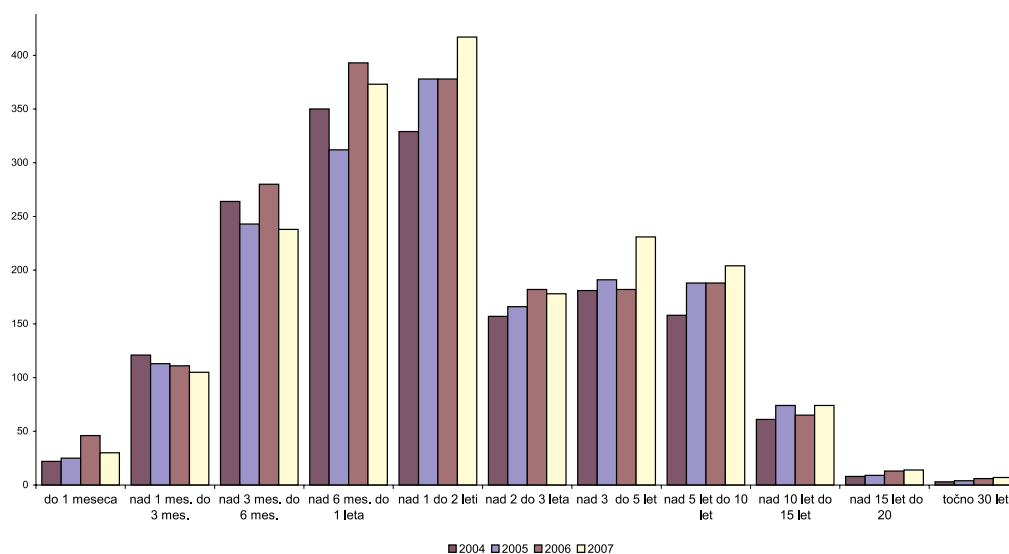
⁴ Upoštevano je kaznivo dejanje, zaradi katerega obsojenec ali obsojenka prestaja kazen. Če je kazen združena (več storjenih kaznivih dejanj), je upoštevano dejanje, ki ga je posameznik storil največkrat, če so kazniva dejanja različna, pa težje kaznivo dejanje.

2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni

Tabela 12: Struktura obsojencev po dolžini kazni in spolu v letu 2007

Dolžina kazni	na dan 1. 1. 2007			na novo sprejeti			skupaj	delež v %
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj		
do 1 meseca	1	0	1	26	3	29	30	1,6
več kot 1 do 3 mes.	14	2	16	82	7	89	105	5,6
več kot 3 do 6 mes.	69	2	71	162	5	167	238	12,7
več kot 6 mes. do 1 leta	108	11	119	242	12	254	373	19,9
več kot 1 do 2 leti	162	4	166	233	18	251	417	22,3
več kot 2 do 3 leta	100	6	106	68	4	72	178	9,5
več kot 3 do 5 let	136	7	143	84	4	88	231	12,3
več kot 5 do 10 let	155	2	157	46	1	47	204	10,9
več kot 10 do 15 let	68	0	68	6	0	6	74	4
več kot 15 do 20 let	12	0	12	2	0	2	14	0,7
30 let	6	0	6	1	0	1	7	0,4
SKUPAJ	831	34	865	952	54	1.006	1.871	100

Grafikon 9: Primerjava obsojencev po dolžini kazni v letih 2004–2007

2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti

Tabela 13: Struktura obsojencev po starosti in spolu v letu 2007

starost	na dan 1. 1. 2007			na novo sprejeti			skupaj	delež v %
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj		
več kot 18 do 23 let	43	0	43	93	3	96	139	7,4
več kot 23 do 27 let	150	2	152	182	9	191	343	18,3
več kot 27 do 39 let	371	15	386	410	18	428	814	43,5
več kot 39 do 49 let	167	6	173	164	11	175	348	18,6
več kot 49 do 59 let	70	6	76	77	9	86	162	8,7
več kot 59 do 69 let	24	4	28	21	4	25	53	2,8
več kot 69 let	6	1	7	5	0	5	12	0,6
SKUPAJ	831	34	865	952	54	1.006	1.871	100

2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi

Tabela 14: Struktura obsojencev s stranskimi kaznimi in varnostnimi ukrepi po spolu v letu 2007

Stanje na dan 1. 1. 2007 Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	SKUPAJ
38. čl. – denarna kazen	25	3	28
39. čl. – prepoved vožnje motornega vozila	13	0	13
40. čl. – izgon tujca iz države	47	0	47
64. čl. – obvezno psihiatrično zdravljenje	2	0	2
66. čl. – obvezno zdravljenje alkoholikov	25	0	25
66. čl. – obvezno zdravljenje narkomanov	32	2	34
67. čl. – prepoved opravljanja poklica	3	0	3
68. čl. – odvzem voziškega dovoljenja	5	1	6
69. čl. – odvzem predmetov	99	4	103
SKUPAJ	251	10	261
Na novo sprejeti v I. 2007 Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	SKUPAJ
38. čl. – denarna kazen	26	0	26
39. čl. – prepoved vožnje motornega vozila	16	1	17
40. čl. – izgon tujca iz države	54	1	55
64. čl. – obvezno psihiatrično zdravljenje	6	0	6
66. čl. – obvezno zdravljenje alkoholikov	24	0	24
66. čl. – obvezno zdravljenje narkomanov	18	3	21
67. čl. – prepoved opravljanja poklica	0	0	0
68. čl. – odvzem voziškega dovoljenja	4	0	4
69. čl. – odvzem predmetov	69	5	74
SKUPAJ	217	10	227
Skupaj v I. 2007 Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	SKUPAJ
38. čl. – denarna kazen	51	3	54
39. čl. – prepoved vožnje motornega vozila	29	1	30
40. čl. – izgon tujca iz države	101	1	102
64. čl. – obvezno psihiatrično zdravljenje	8	0	8
66. čl. – obvezno zdravljenje alkoholikov	49	0	49
66. čl. – obvezno zdravljenje narkomanov	50	5	55
67. čl. – prepoved opravljanja poklica	3	0	3
68. čl. – odvzem voziškega dovoljenja	9	1	10
69. čl. – odvzem predmetov	168	9	177
SKUPAJ	468	20	488

V letu 2007 je imelo 26,1 % obsojencev na prestajanju kazni izrečeno stransko kazen ali varnostni ukrep, kar je za 1,3 % več kot v letu 2006.

2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni zapora po mednarodnih pogodbah

Po mednarodnih pogodbah je bilo v Slovenijo premeščenih deset obsojencev. Sedem v zavod Dob (trije iz Avstrije, dva iz Nemčije in po eden iz Italije in Francije), dva obsojenca iz Avstrije v zavod Maribor in en obsojenec v zavod Celje (iz Hrvaške).

V letu 2007 sta bila v tujino premeščena dva obsojenca. Eden iz zavoda Dob v Makedonijo in eden iz zavoda Celje na Hrvaško.

2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR, IN MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU

2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov

Tabela 15: Gibanje števila mladoletnikov po zavodih v letu 2007

Zavod	1. 1. 2007	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12. 2007	povprečno število
Celje	4	4	8	0	4	1	3	4,14
Ig	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	26	8	34	2	12	3	21	21,4
SKUPAJ	30	12	42	2	16	4	24	25,54

V letu 2007 je bilo na prestajanju mladoletniškega zapora in vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom skupaj 42 mladoletnikov. V tem letu v zavodu Ig ni bilo nobene mladoletnice. Med mladoletniki v Radečah sta bili dve mladoletnici. Na zadnji dan v letu je bilo v zavodih skupaj 24 mladoletnikov.

Število mladoletnikov v prevzgojnem domu se je v primerjavi z letom 2006 zmanjšalo za šest, na zadnji dan v letu pa jih je bilo pet manj kot v letu poprej. Povprečno število mladoletnikov v prevzgojnem domu se je v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za 4,4.

Število mladoletnih obsojencev in obsojenk se je v primerjavi z letom 2006 zmanjšalo za šest.

2. 4. 2. Priliv mladoletnih oseb v mladoletniški zapor in prevzgojni dom

Tabela 16: Struktura mladoletnih oseb po vrsti priliva, spolu in zavodih v letu 2007

Priliv mladoletnikov		Celje	Ig	Radeče			SKUPAJ	
		m	ž	m	ž	skupaj		
na novo sprejeti	skupaj	4	0	7	1	8	12	
	s prostosti	prišli sami	0	0	1	0	1	1
		privedeni	0	0	4	1	5	5
	iz pripora	3	0	2	0	2	5	
	iz ZPKZ ali PD	1	0	0	0	0	1	
premeščeni iz drugih zavodov	iz Slovenije	0	0	0	0	0	0	
	iz drugih držav	0	0	0	0	0	0	
vrnjeni z bega		0	0	2	0	2	2	
drugo		0	0	0	0	0	0	
SKUPAJ		4	0	9	1	10	14	

V letu 2007 je bilo v zavode na novo sprejetih 12 mladoletnikov, kar je za štiri manj kot v letu poprej. Z bega sta se med letom vrnila dva mladoletnika (oba iz prevzgojnega doma). Pet jih je nastopilo kazni oz. ukrep iz pripora, pet pa je bilo privedenih s prostosti.

2. 4. 3. Starostna struktura mladoletnikov

Tabela 17: Struktura mladoletnikov po starosti in zavodih v letu 2007

Starost	na dan 1. 1. 2007				na novo sprejeti				SKUPAJ
	Celje	Ig	Radeče	skupaj	Celje	Ig	Radeče	skupaj	
14 do 16 let	0	0	0	0	0	0	0	0	0
nad 16 do 18 let	1	0	3	4	1	0	3	4	8
nad 18 do 23 let	3	0	23	26	3	0	5	8	34
SKUPAJ	4	0	26	30	4	0	8	12	42

V letu 2007 je bilo več kot tri četrtine mladoletnikov starih od 18 do 23 let. Nihče ni bil mlajši od 16 let.

2. 4. 4. Struktura mladoletnikov po vrsti kaznivih dejanj

Tabela 18: Kazniva dejanja mladoletnikov po posameznih poglavjih kazenskega zakonika v letu 2007

Kazniva dejanja zoper ...	1. 1. 2007	skupaj v letu
življenje in telo	4	5
človekove pravice in svoboščine	0	2
spolno nedotakljivost	2	3
človekovo zdravje	1	2
premoženje	21	27
gospodarstvo	0	0
javni red in mir	2	3
splošno varnost	0	0
SKUPAJ	30	42

Več kot dve tretjini mladoletnikov je storilcev kaznivega dejanja zoper premoženje.

2. 4. 5. Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni

V letu 2007 je prestajalo kazen mladoletniškega zapora osem mladoletnikov.

Na dan 1. 1. 2007 je bil v zavodu Celje en mladoletnik na prestajanju kazni desetih let. Vsi ostali so prestajali kazni v dolžini do pet let.

Tabela 19: Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni v letu 2007

Dolžina kazni	1. 1. 2007	na novo sprejeti	skupaj
do 1 leta	0	0	0
od 1 vključno do 2 leti	2	2	4
od 2 vključno do 3 let	0	2	2
od vključno 3 do 4 leta	0	0	0
od 4 do 5 let	1	0	1
točno 5 let	0	0	0
od 6 do 10 let	0	0	0
10 let	1	0	1
SKUPAJ	4	4	8

2. 4. 6. Odliv mladoletnih oseb iz mladoletniškega zapora in prevzgojnega doma

Tabela 20: Struktura mladoletnih oseb po vrsti odliva, spolu in zavodih v letu 2007

Odliv mladoletnikov		Celje		Ig		Radeče		skupaj
		m	ž	m	ž	skupaj		
odpuščeni	skupaj	4	0	11	1	12	16	
	kazen/ukrep prestali v celoti	0	0	8	1	9	9	
	pogojno	4	0	0	0	0	4	
	predčasno	0	0	0	0	0	0	
	nadomestni ukrep	0	0	0	0	0	0	
	drugo	0	0	3	0	3	3	
premeščeni	v drug zavod v Sloveniji	0	0	0	0	0	0	
	v drugo državo	0	0	0	0	0	0	
beg		0	0	2	1	3	3	
umrli		0	0	0	0	0	0	
drugo		0	0	0	0	0	0	
SKUPAJ		4	0	13	2	15	19	

V letu 2007 je bilo odpuščenih 16 mladoletnikov, štirje s prestajanja kazni mladoletniškega zapora in 12 s prestajanja vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom. Vsi štirje mladoletni obsojenci so bili pogojno odpuščeni.

Tabela 21: Dolžina prestanega vzgojnega ukrepa odpuščenih mladoletnikov iz prevzgojnega doma v letu 2007

Dolžina prestanega ukrepa	število ml, ki so ukrep prestali v celoti
6 mesecev do 1 leta	0
1 do 2 leti	1
2 do 3 leta	1
3 leta	10
SKUPAJ	12

Med mladoletniki, odpuščenimi iz prevzgojnega doma, sta dva nastopila prestajanje kazni zapora, enemu pa je bil vzgojni ukrep ustavljen. Ostalih devet je prestalo vzgojni ukrep v celoti, in sicer: eden od 1 do 2 leti, eden od 2 do 3 leta in deset tri leta.

2. 5. Osebe v uklonilnem zaporu

Tabela 22: Gibanje števila uklonilno zaprtih po spolu in po zavodih v letu 2007

Zavod	1.1.2007	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12. 2007	povprečno število
MOŠKI								
Celje	2	115	117	18	134	0	1	4,8
Koper	1	35	36	7	42	0	1	1,92
N. Gorica	1	97	98	59	147	0	10	6,19
Ljubljana	7	235	242	0	152	85	5	2,89
N. mesto	0	158	158	0	154	0	4	4,82
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	10	323	333	0	322	0	11	11,78
M. Sobota	3	101	104	1	101		4	5,95
SKUPAJ	24	1.064	1.088	85	1.052	85	36	38,35
ŽENSKE								
Ig	0	26	26	0	24	0	2	0,79
Celje	0	3	3	0	3	0	0	0,01
Koper	0	4	4	0	4	0	0	0,11
Maribor	0	17	17	0	17	0	0	1,57
Skupaj	0	50	50	0	48	0	2	2,48
SKUPAJ	24	1.114	1.138	85	1.100	85	38	40,83

V letu 2007 je bilo v slovenskih zavodih 1.138 uklonilno zaprtih oseb, med njimi 50 žensk. Število zaradi prekrškov zaprtih oseb se je v primerjavi z letom 2006 povečalo kar za 189,6 %.

Grafikon 10: Primerjava števila zaradi prekrškov zaprtih oseb v letih 2004–2007

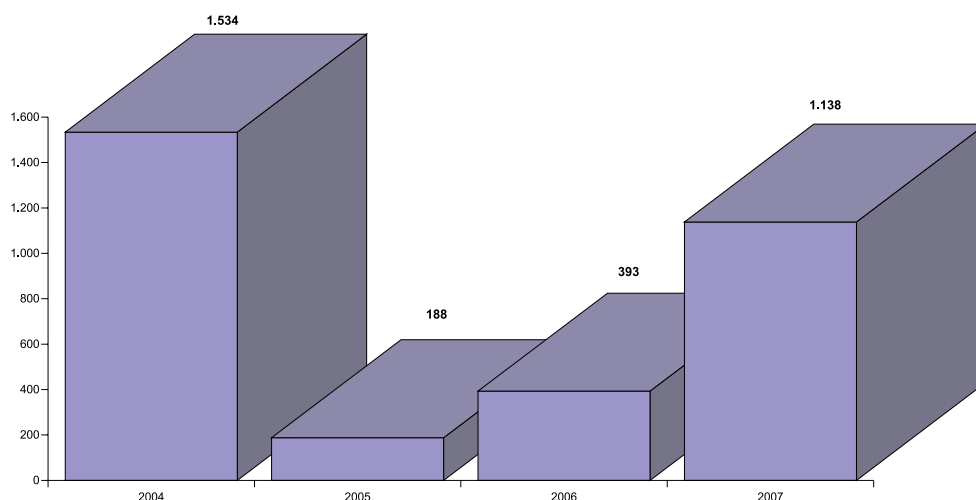

Tabela 23: Struktura uklonilno zaprtih glede na nastop in odpust v letu 2007

številčno stanje na dan 1.1.2007				moški	ženske	skupaj
				24	0	24
CELOTEN PRILIV	NASTOP	s prostosti	prišli sami	150	3	153
			privedeni	913	40	953
		ostalo	1	7	8	
	skupaj na novo sprejeti			1.064	40	1.114
	DRUGA POVEČANJA	premistitev		85	0	85
ostalo		0	0	0		
skupaj druga povečanja			85	0	85	
SKUPAJ CELOTEN PRILIV				1.149	50	1.199
CELOTNO ZMANJŠANJE	ODPUST	prestali v celoti		411	10	421
		plačali globo		626	37	663
		umrli		0	0	0
		ostalo		15	1	16
	skupaj odpuščeni			1.052	48	1.100
	DRUGA ZMANJŠANJA	premistitev		85	0	85
		beg		0	0	0
ostalo		0	0	0		
skupaj druga zmanjšanja			85	0	85	
SKUPAJ CELOTNO ZMANJŠANJE				1.137	48	1.185
številčno stanje 31.12.2007				36	2	38

Med osebami, ki so nastopile uklonilni zapor je bila večina privedenih (85,5 %). Med odpuščenimi jih je večina plačala globo. Več kot tretjina (38,3 %) jih je prestalo uklonilni zapor v celoti (en mesec). Zanje lahko sklepamo, da za plačilo globe niso imeli sredstev, saj so kljub prestanemu uklonilnemu zaporu globo še vedno dolžni plačati. Delež teh, ki so prestali uklonilni zapor v celoti se je v primerjavi z letom 2006 povečal za 10,1 %.

Grafikon 11: Primerjava deležev uklonilno zaprtih po vrsti sankcije v letih 2006 in 2007

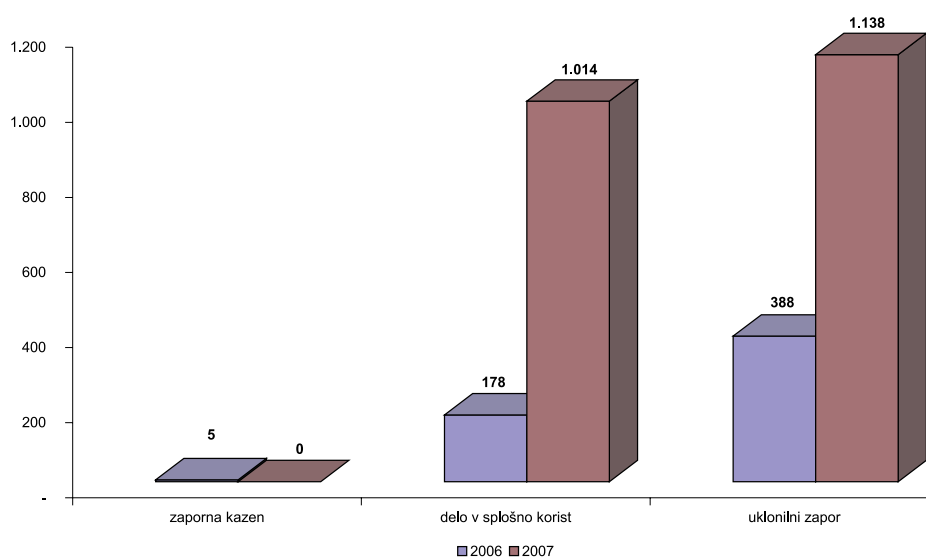

Tabela 24: Struktura uklonilno zaprtih po starosti in spolu v letu 2007

Starost	na dan 1. 1. 2007			na novo sprejeti			skupaj
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	
več kot 18 do 23 let	2	0	2	151	6	157	159
več kot 23 do 27 let	4	0	4	170	10	180	184
več kot 27 do 39 let	9	0	9	324	7	331	340
več kot 39 do 49 let	5	0	5	234	9	243	248
več kot 49 do 59 let	3	0	3	145	17	162	165
več kot 59 do 69 let	1	0	1	39	1	40	41
več kot 69 let	0	0	0	1	0	1	1
SKUPAJ	24	0	24	1.064	50	1.114	1.138

2. 6. PRIPORNIKI

2. 6. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb

V letu 2007 je bilo v zavodih 1.260 priprtih oseb, kar je za 21 pripornikov manj kot v letu 2006. Povprečno število priprtih oseb se je v primerjavi s predhodnim letom povečalo za 1,35 osebe. To pomeni, da se je čas bivanja pripornikov v priporu podaljšal. Število priprtih žensk se je v primerjavi z letom prej zmanjšalo za 30.

Na dan 1. 1. 2007 je bilo v zavodih za 11 pripornikov več kot v letu poprej, na dan 31. 12. 2007 pa za 19 manj.

Tabela 25: Gibanje števila vseh priprtih oseb po zavodih v letu 2007

Zavod	1. 1. 2007	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12. 2007	povprečno število
Ig	12	27	39	2	18	16	7	10,94
Celje	42	87	129	13	53	42	47	48,76
Koper	46	111	157	33	113	46	31	43,31
N. Gorica	15	37	52	1	23	18	12	10,55
Ljubljana	135	368	503	6	227	144	138	142,62
N. mesto	24	102	126	2	45	65	18	21,59
Maribor	50	161	211	5	97	64	55	53,16
M. Sobota	13	30	43	15	31	19	8	11,38
SKUPAJ	337	923	1.260	77	607	414	316	342,31

V letu 2007 je bilo sprejetih 923 pripornikov, med njimi 42 žensk. Skupno je bilo v letu 2007 priprtih 1.260 oseb. Odpuščenih je bilo 607 pripornikov, med njimi 28 žensk.

Tabela 26: Struktura pridržanih oseb po zavodih v letu 2007

Zavod	pridržani	odpuščeni na prostost	odrejen pripor
Ig	2	1	1
Celje	109	34	75
Koper	3	3	0
N. Gorica	4	2	2
Ljubljana	15	2	13
N. mesto	34	10	24
Maribor	60	35	25
M. Sobota	2	0	2
SKUPAJ	229	87	142

V zavodih je bilo v letu 2007 229 oseb, pridržanih po sklepu preiskovalnega sodnika. Za 62 % pridržanih oseb je bil odrejen pripor, medtem ko so bili ostali izpuščeni na prostost.

Tabela 27: Priliv in odliv iz pripora v letu 2007

Priporniki		moški	ženske	skupaj	
stanje 1. 1. 2007		317	20	337	
PRILIV	sprejeti	881	42	923	
	vrnjeni z bega	2	0	2	
	premeščeni iz drugega zavoda	73	1	74	
	drugo	0	1	1	
SKUPAJ		956	44	1.000	
ODLIV	odpuščeni na prostost	529	26	555	
	premeščeni v hišni pripor	21	0	21	
	nastopili kazen	pred pravnooč.	137	10	147
		po pravnooč. v ZPKZ	154	9	163
		ukrep v prevzg. domu	3	0	3
		drugo	13	2	15
	premeščeni v drug zavod	74	1	75	
	beg	0	0	0	
	umrli	4	0	4	
	drugo	25	2	27	
SKUPAJ	971	50	1.021		
stanje 31. 12. 2007		302	14	316	

V letu 2007 je bilo na prostost odpuščenih 555 pripornikov, kazen zapora jih je nastopilo 310, 21 jih je šlo v hišni pripor, trije pa so bili napoteni na prestajanje vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom. Štirje priporniki so umrli, pobegnil ni nihče.

2. 7. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI

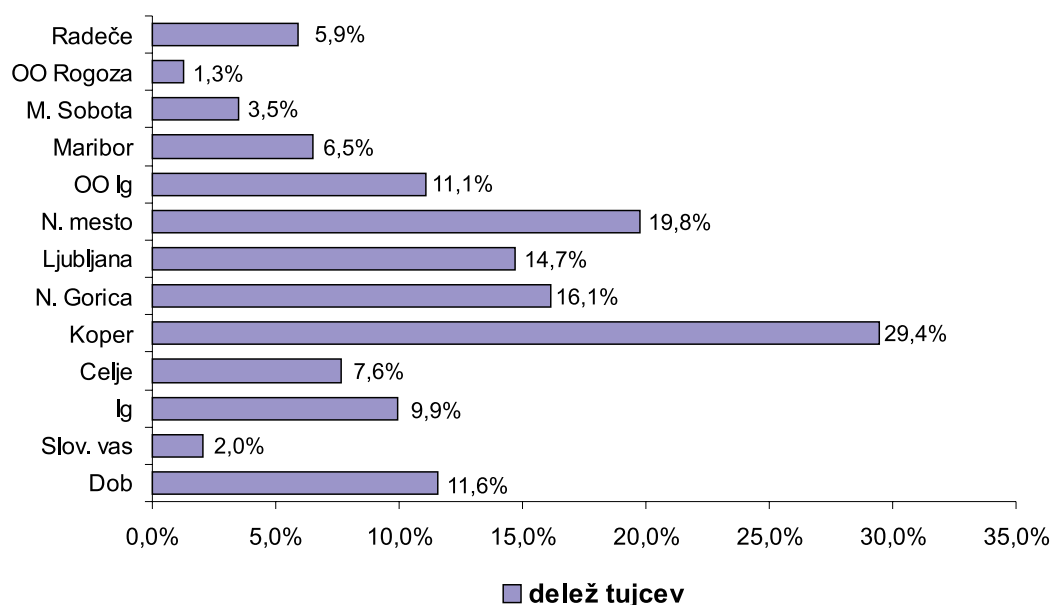
2. 7. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami

Tabela 28: Število tujcev med zaprtimi osebami po zavodih v letu 2007

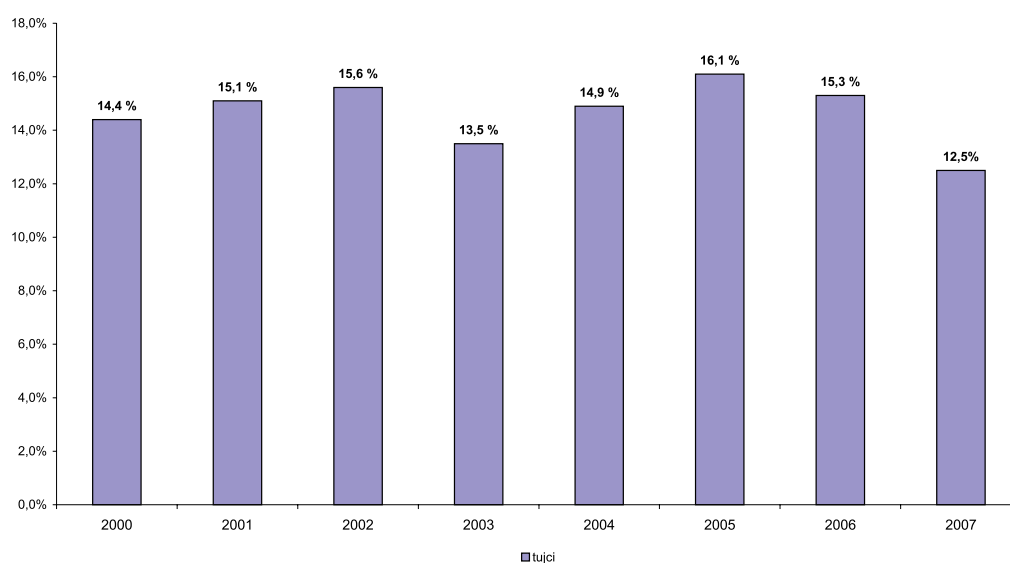
Zavod	obsojenci, mladoletniki	uklonilno zaprti	priporniki	skupaj
Dob	64	0	0	64
Slov. vas	1	0	0	1
Ig	2	0	13	15
Celje	7	0	18	25
Koper	35	0	66	101
N. Gorica	3	5	22	30
Ljubljana	44	10	107	161
N. mesto	6	1	65	72
OO Ig	2	0		2
Maribor	15	2	42	59
M. Sobota	5	1	1	7
OO Rogoza	1	0	0	1
Radeče	2	0	0	2
SKUPAJ	187	19	334	540

V letu 2007 je bilo med zaprtimi osebami 540 tujcev, kar je 12,5 % zaprtih oseb – brez pridržanih oseb (glej Grafikon 12). Med njimi je bilo skoraj dve tretjini pripornikov (61,9 %). Največ tujcev (43,8 %) je bilo v zavodu Ljubljana z oddelki, veliko jih je bilo tudi v zavodu Koper. V primerjavi z letom poprej se je število tujcev zmanjšalo za osem.

Grafikon 12: Delež tujcev med zaprtimi v posameznih zavodih v letu 2007

Grafikon 13: Delež tujcev med zaprtimi osebami v letih 2000–2007

2. 7. 2. Obsojenci in mladoletniki – tujci

Med obsojenci in mladoletniki v letu 2007 je bilo 9,8 % tujcev. Tako kot v preteklih letih je bilo največ tujcev v zavodih Dob in Ljubljana. Skupno število tujcev je bilo v letu 2007 v primerjavi z letom 2006 večje za pet. Stranska kazen izgon tujca iz države je bila izrečena dobri polovici (54,5 %) tujcev (glej tudi tabelo št. 14).

Tabela 29: Število tujcev med obsojenci, obsojenkami in mladoletniki po zavodih v letu 2007

Zavod	1. 1. 2007	na novo sprejeti	skupaj v letu	31. 12. 2007	izrečen izgon
Dob	48	16	64	44	46
Slov. vas	1	0	1	0	0
Ig	1	1	2	1	1
Celje	3	4	7	5	2
Koper	11	24	35	5	18
N. Gorica	0	3	3	0	1
Ljubljana	7	37	44	0	16
N. mesto	1	5	6	1	5
OO Ig	1	1	2	1	0
Maribor	3	12	15	6	8
M. Sobota	2	3	5	1	5
OO Rogoza	0	1	1	0	0
Radeče	1	1	2	2	0
SKUPAJ	79	108	187	66	102

Tabela 30: Struktura tujcev med obojenci in mladoletniki po spolu in po posameznih državah v letu 2007

Država	1. 1. 2007				na novo sprejeti				skupaj
	moški	ženske	ml.	skupaj	moški	ženske	ml.	skupaj	
Avstrija	1	0	0	1	0	0	0	0	1
BiH	19	0	1	20	30	0	0	30	50
Bolgarija	1	0	0	1	1	0	0	1	2
Črna gora	2	0	1	3	4	0	0	4	7
Egipt	0	0	0	0	2	0	0	2	2
Francija	1	0	0	1	0	0	0	0	1
Hrvaška	6	0	0	6	19	0	1	20	26
Irska	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Italija	13	0	0	13	5	0	0	5	18
Litva	3	0	0	3	2	0	0	2	5
Madžarska	0	0	0	0	2	0	0	2	2
Makedonija	7	0	0	7	4	0	0	4	11
Nizozemska	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Poljska	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Portugalska	0	1	0	1	0	0	0	0	1
Romunija	1	0	0	1	8	1	1	10	11
Slovaška	1	0	0	1	0	0	0	0	1
Srbija	16	0	0	16	18	0	1	19	35
Turčija	2	0	0	2	2	0	0	2	4
V. Britanija	1	0	0	1	0	0	0	0	1
neurejeno	2	0	0	2	4	0	0	4	6
SKUPAJ	76	1	2	79	104	1	3	108	187

Skoraj dve tretjini (65,2 %) tujcev je državljanov držav nekdanjih jugoslovanskih republik, šest tujcev je bilo brez državljanstva.

2. 7. 3. Tujci med uklonilno zaprtimi

Tabela 31: Število tujcev med uklonilno zaprtimi po zavodih v letu 2007

Zavod	1.1.2007	na novo sprejeti	skupaj	31. 12. 2007
Ig	0	0	0	0
Celje	0	0	0	0
Koper	0	0	0	0
N. Gorica	0	5	5	0
Ljubljana	0	10	10	0
N. mesto	0	1	1	0
Maribor	0	2	2	0
M. Sobota	0	1	1	0
SKUPAJ	0	19	19	0

Število uklonilno zaprtih tujcev je glede na spremenjeno zakonodajo in strukturo teh zaprtih oseb (storilci prekrškov, ki niso plačali globe) majhno. Delež tujcev med vsemi uklonilno zaprtimi v letu 2007 je tako znašal 1,7 %.

Na dan 1.1.2007 v zavodih ni bilo nobenega uklonilno zaprtega tujca.

Tabela 32: Število tujcev med ukлонilno zaprtimi po državljanstvu in spolu v letu 2007

država	na novo sprejeti		
	moški	ženske	skupaj
BiH	5	1	6
Hrvaška	5	0	5
Italija	2	0	2
Makedonija	1	0	1
Srbija	3	0	3
neurejeno	2	0	2
SKUPAJ	18	1	19

2. 7. 4. Tujci v priporu

Tabela 33: Število priprtih tujcev po zavodih v letu 2007

Zavod	1. 1. 2007	na novo sprejeti	skupaj v letu	31. 12. 2007
Ig	1	12	13	5
Celje	4	14	18	4
Koper	12	54	66	4
N. Gorica	9	13	22	5
Ljubljana	23	84	107	32
N. mesto	10	55	65	5
Maribor	7	35	42	10
M. Sobota	0	1	1	0
SKUPAJ	66	268	334	66

V letu 2007 je bilo v Sloveniji med priporniki 26,5 % tujcev. Število tujcev med priporniki se je v primerjavi z letom 2006 povečalo za 41. Med priprtimi tujci je bilo 22 žensk.

Tabela 34: Struktura priprtih tujcev po državljanstvu in spolu v letu 2007

država	1. 1. 2007			na novo sprejeti			skupaj
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	
Albanija	1	0	1	1	0	1	2
Avstrija	1	0	1	1	0	1	2
BiH	11	0	11	31	0	31	42
Bolgarija	0	0	0	13	1	14	14
Češka	0	0	0	5	0	5	5
Črna gora	0	0	0	5	0	5	5
Francija	0	0	0	1	1	2	2
Hrvaška	9	0	9	39	0	39	48
Iran	1	0	1	2	0	2	3
Italija	2	0	2	17	1	18	20
Litva	0	0	0	2	0	2	2
Madžarska	5	0	5	3	2	5	10
Makedonija	3	0	3	9	1	10	13
Moldavija	1	1	2	1	2	3	5
Nemčija	0	0	0	4	0	4	4
Nizozemska	1	0	1	3	0	3	4
Poljska	1	0	1	1	0	1	2
Romunija	4	3	7	47	8	55	62
Rusija	0	0	0	0	1	1	1
Slovaška	3	0	3	2	0	2	5
Srbija	15	0	15	44	0	44	59
Turčija	4	0	4	3	0	3	7
drugo	0	0	0	13	1	14	14
neurejeno	0	0	0	3	0	3	3
SKUPAJ	62	4	66	250	18	268	334

38,6 % vseh tujcev v priporu je bilo iz držav nekdanjih jugoslovanskih republik.

3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB

3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI

3. 1. 1. *Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih*

Strokovno delo v zavodih temelji na socioterapevtski usmeritvi, skupinskih in individualnih metodah dela z elementi terapevtske skupnosti in usmerjenosti v sodelovanje z zunanjim, okoljem v najširšem smislu. Izvajajo ga delavci različnih strokovnih profilov, in sicer socialni pedagogi, pedagogi, socialni delavci, psihologi in zdravstveni delavci. Organizirani so v strokovne time, ki jih vodijo vodje vzgojnih služb.

Vodje strokovnih timov, vodje drugih služb in direktorji v zavodih so se v letu 2007 dnevno sestajali na kratkih posvetih o aktualnih dogodkih, tedensko pa so se odvijali sestanki strokovnih služb, kjer so obravnavali vsebine, povezane s sprejemi, prestajanjem kazni in z odpusti zaprtih oseb.

Delavci vzgojnih služb so se sestajali tudi na aktivih posameznih strokovnih področjih (pedagoški vodje, pedagogi, socialni delavci, terapevti za odvisnosti, zdravstveni delavci in psihologi), ki so jih vodili delavci vzgojne službe pri generalnem uradu.

Strokovna obravnava obsojencev in mladoletnikov je potekala po individualnih, skupinskih in skupnostnih programih, njen cilj pa je bil usposabljanje zaprtih oseb za življenje po odpustu in reintegracijo v družbo. Strokovna obravnava pripornikov in uklonilno zaprtih je potekala individualno.

Na podlagi podatkov in individualnih razgovorov članov strokovnega tima s posameznikom v sprejemnem obdobju so bili izdelani individualni programi z opredeljenimi kratkoročnimi in dolgoročnimi cilji obravnave, bivanja in dejavnosti zaprtih oseb v procesu prestajanja kazni in rehabilitacije. Programi individualne obravnave za vsakega posameznika so se med letom dopolnjevali in spreminjali glede na potrebe, možnosti in spremenjene razmere. Program tretmaja, tudi njegove dopolnitve ali spremembe, se je zaprtim osebam ponudil v soglasje.

V programu individualnega tretmaja so v zavodih za vsako zaprto osebo opredelili namestitev v oddelek (režim), vrsto obravnave, delo, stike s svojci, stike s strokovnimi delavci zunanjih ustanov in prostovoljci, ugodnosti, izobraževanje in poklicno usposabljanje, način preživljanja prostega časa, odnos do kaznivega dejanja, načrtovali pa so tudi odpust s prestajanja kazni.

Programi skupinske obravnave so bili izvedeni v obliki malih terapevtskih skupin in velikih terapevtskih skupin (sestanki terapevtskih skupnosti).

V vseh zavodih in oddelkih so obravnave v obliki malih terapevtskih skupin potekale redno, to je enkrat tedensko. Vodili so jih strokovni delavci, po poklicu pedagogi, socialni delavci in psihologi z znanji s področja skupinske dinamike, uporabljali pa so tudi elemente realitetne terapije, transakcijske analize, družinske terapije, likovne terapije itn. Male terapevtske skupine so bile sestavljene heterogeno in odprto, vanje so bile vključene zaprte osebe ne glede na starost, predkaznovanost, vrsto kaznivega dejanja, povratništvo, osebnostno strukturo in družbeni status. Cilji obravnave v malih terapevtskih skupinah so bili, da se preko interakcije z drugimi člani skupine posamezniku omogoči vpogled v lastno vedenje, spodbuja želeno in preprečuje neželjeno vedenje, omogoči pridobivanje novih socialnih veščin, ponudi načine razreševanja konfliktov in težav ter obvešča člane skupine.

Sestanki velikih terapevtskih skupin so se odvijali enkrat tedensko do enkrat mesečno. Vodili so jih direktorji zavodov ali vodje vzgojnih služb, v oddelkih pa vodje oddelkov ali pooblaščen strokovni delavci. Cilji

sestanka terapevtske skupnosti so bili usmerjeni v iskanje zamisli, pobud in izkušenj za reševanje problemov in konfliktov ter informiranje.

V zavodih so potekale različne športno-rekreativne dejavnosti, politehnične dejavnosti, kulturne dejavnosti, delovne akcije ipd. V prevzgojnem domu so bili za mladoletnike organizirani tudi izleti, ekskurzije in taborništvo.

Na strokovnem področju smo skrbeli za izvajanje uveljavljenih strokovnih metod dela, posebno pozornost pa smo namenili programom izobraževanja zaprtih oseb, obravnave odvisnih od drog in alkohola, preprečevanja samomorov in samopoškodb, obravnave storilcev spolnih deliktov in zdravstvenemu varstvu zaprtih oseb.

V letu 2007 smo oblikovali projektno skupino, ki je pripravila posnetek stanja po vseh zavodih, z namenom pregleda obstoječe prakse na področju obravnave zaprtih in iskanja novih možnosti. Pripravljeno je bilo obsežno pisno gradivo z ugotovitvami novih potreb na področju izvrševanja kazenskih sankcij.

Veliko pozornosti smo namenili tudi iskanju novih možnosti za specifične programe dela z zaprtimi in za obstoječo socioterapevtsko usmeritev, predvsem zaradi nenehnega večanja števila zaprtih oseb in pomanjkanja strokovnih delavcev v zavodih. Strokovni delavci oddelka za vzgojo pri generalnem uradu so izvedli več sestankov s strokovnimi skupinami v zavodih. Sprejeta so bila razna navodila in sklepi, s katerimi smo podrobneje uredili posamezna področja.

Izvedli smo strokovni posvet z naslovom »Soodvisnost tretmajskega in varnostnega dela v zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domu«. Posveta se je udeležilo 140 delavcev, in sicer direktorji zaporov, vodje oddelkov, vodje vzgojnih služb, poveljniki, delavci oddelkov za varnost, delavci vzgojnih služb (pedagogi, psihologi in socialni delavci), delovni inštruktorji ter delavci generalnega urada. V plenarni obliki so bili predstavljeni štirje referati, ki so nakazali na nekatere pomembne segmente izvrševanja kazenskih sankcij in osvetlili pomembno vlogo tako tretmaja kot varnosti v zaporskem sistemu. V nadaljevanju so udeleženci posveta o problematiki razpravljali v desetih delovnih skupinah na teme petih vsebinskih sklopov:

- vloga pedagoške, psihološke, socialne in varnostne službe v zavodih,
- minimalni standardi za zaprte osebe in normativi za opravljanje strokovnega dela,
- strokovno delo v priporu,
- individualni program tretmaja,
- skupinske oblike dela.

Zaključki posveta so bili predvsem naslednji:

- Za uspešno delovanje zavodov je pomembno delovanje vseh služb. Obstaja velika soodvisnost med tretmajem in varnostjo.
- Pri novogradnji zavodov je nujno upoštevati prostorske in kadrovske potrebe za strokovno delo s posebnimi kategorijami zaprtih oseb.
- Normativ za opravljanje strokovnega dela je 15 zaprtih oseb na enega strokovnega delavca, za specifične skupinske obravnave je normativ pet do sedem zaprtih oseb.
- V sistemu izvrševanja kazenskih sankcij je zagotavljanje strokovne avtonomije izrednega pomena.
- Izoblikovali smo predlog za ustanovitev delovne skupine za pregled in pripravo smernic za delo pri izvrševanju pripora.
- Vodstva zavodov morajo ohranjati temeljna načela skupinskega dela.
- Predlagali smo spremembo izraza »individualni program tretmaja« v »osebni načrt obravnave«.

3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime oziroma oddelke prestajanja kazni

V zavodih obstajajo trije režimi oz. oddelki prestajanja kazni: odprti, polodprti in zaprti. Med seboj se razlikujejo predvsem po stopnji omejevanja svobode. Med prestajanjem kazni se režim obsojencem in mladoletnikom spreminja glede na njihovo uresničevanje individualnega programa in varnostni vidik.

Od 895 obsojencev in mladoletnikov, ki so bili v zavodih na dan 1. 1. 2007, jih je 65,5 % prestajalo kazen v zaprtem režimu, 23,5 % jih je bilo nameščenih v polodprti režim in 11 % v odprti režim.

Tabela 35: Razporeditev obsojencev in mladoletnikov v režime na dan 1. 1. 2007

Zavod	odprti	polodprti	zaprti	skupaj
OBSOJENCI				
Dob	0	0	359	359
Slov. vas	15	33	0	48
Celje	5	11	22	38
Koper	4	34	23	61
N. Gorica	2	8	3	13
Ljubljana	0	17	94	111
N. mesto	4	5	7	16
OO Ig	18	0	0	18
Maribor	0	65	46	111
M. Sobota	2	3	17	22
OO Rogoza	34	0	0	34
skupaj	84	176	571	831
OBSOJENKE				
Ig	14	9	9	32
Maribor	0	2	0	2
skupaj	14	11	9	34
MLADOLETNIKI				
Celje	0	0	4	4
Radeče	1	23	2	26
skupaj	1	23	6	30
SKUPAJ	99	210	586	895

V prostore s strožjim režimom (6. člen pravilnika o izvrševanju kazni zapora – PIKZ) je bilo v letu 2007 nameščenih 129 obsojencev oz. 6,9 %. Obsojenci so bili v prostore s strožjim režimom nameščeni zato, ker so s svojim vedenjem hudo motili druge (75), ker so se čutili ogrožene (41) ali so bili izrazito begosumni (13).

Tabela 36: Razporeditev obsojencev v prostore s strožjim režimom (6. člen PIKZ) po zavodih v letu 2007

Zavod	begosumnost	motenje drugih	ogroženost	skupaj
Dob	11	59	20	90
Maribor	1	5	11	17
Ljubljana	0	3	3	6
Celje	0	4	0	4
Koper	1	3	7	11
Ig	0	1	0	1
SKUPAJ	13	75	41	129

195. člen zakona določa, da se mladoletnika, ki se ni sposoben prilagajati delu in življenju po programu vzgojne skupine, v katero je bil napoten, lahko premesti v posebno vzgojno skupino z intenzivnejšim postopkom. V letu 2007 je bilo 12 mladoletnikov začasno nameščenih v posebno vzgojno skupino.

3. 1. 3. Prestajanje zaporne kazni ob vikendih ter nadomestna kazen z opravljanjem dela v splošno korist

V letu 2007 je bilo na nadomestno kazen dela v splošno korist napotenih sedem obsojencev. Eden dela ni nastopil, pet jih je delo uspešno opravilo, eden delno, eden pa dela ni opravil je sodišče sklep o napotitvi preklicalo.

Ogromen porast beležimo pri napotitvah storilcev prekrškov na delo v splošno korist. Tako je bilo na to delo napotenih kar 1.420 storilcev prekrškov, v letu pred tem pa 178 (kar predstavlja kar 697,7 % porast). Dela ni nastopilo 336 ali 23,7 % oseb, uspešno pa ga je opravilo 788 ali 55,5 % oseb.

V letu 2007 smo prešli na letno sklepanje pogodb o sodelovanju z izvajalskimi organizacijami, kar je nekoliko zmanjšalo količino administrativnega dela. Zavodski koordinatorji za področje dela v splošno korist so se koordinacijskih sestankov ob napotitvah oseb na delo večinoma udeleževali le ob vključevanju novih izvajalskih organizacij v mrežo.

Vikend kazen sta prestajala dva obsojenca. Eden je med tednom hodil na delo, drugi pa je bil študent in je med tednom obiskoval predavanja.

3. 2. IZOBRAŽEVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

Zviševanje ravni temeljnega znanja in usposobljenosti zaprtih oseb je pomemben dejavnik terciarne prevencije, zato je bila tudi v letu 2007 pozornost strokovnih delavcev namenjena spodbujanju zaprtih oseb k vključevanju v izobraževalne programe.

Izobrazbena struktura

Tabela 37: Šolska in poklicna izobrazba obsojencev in mladoletnikov na dan 1. 1. 2007 in na novo sprejetih

Šolska izobrazba	na dan 1. 1. 2007				na novo sprejeti				Skupaj
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj	
ne znajo pisati, brati, računati	3	2	5	10	5	6	1	12	22
nedokončana OŠ	124	1	6	131	122	5	6	133	264
OŠ	222	4	2	228	285	15	1	301	529
nedokon. pokl., sred. ali gimnazija	49	1	16	66	84	3	4	91	157
nižja poklicna šola	63	0	0	63	117	0	0	117	180
srednja poklicna šola	253	7	0	260	222	7	0	229	489
srednja strok. šola ali gimnazija	93	16	0	109	96	15	0	111	220
nedok. višja, visoka oz. fakulteta	3	0	1	4	4	1	0	5	9
višja šola	9	1	0	10	11	1	0	12	22
visoka šola oz. fakulteta	12	2	0	14	6	1	0	7	21
SKUPAJ	831	34	30	895	952	54	12	1.018	1.913

Od skupno 1.913 obsojencev in mladoletnikov v letu 2007 jih je imelo 669 (35 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 529 (27,6 %) osnovno šolo, 220 (11,5 %) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, 43 (2,2 %) pa jih je imelo višjo, visoko šolo oz. fakulteto.

Med vsemi obsojenci oz. mladoletniki je bilo 157 (8,2 %) takih, ki so imeli nedokončano poklicno, srednjo šolo ali gimnazijo, ter 9 (0,5 %) takih, ki so imeli nedokončano višjo, visoko šolo ali fakulteto.

286 (15 %) obsojencev oz. mladoletnikov je bilo brez šolske izobrazbe, med njimi 22 brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij.

Raven formalne izobrazbe zaprtih oseb je ugotovljena na osnovi njihovih izjav o doseženi stopnji izobrazbe ob nastopu kazni, dokazilo o izobrazbi so predložili le vključeni v izobraževanje.

Vključenost v izobraževalne programe

Po kategorijah zaprtih oseb so se v formalne oblike izobraževanja v letu 2007 vključevali obsojenci in mladoletniki. Izobraževalne programe so obiskovali tako znotraj kot zunaj zavodov, izobraževali so se v izobraževalnih programih za odrasle kot tudi v programih za mladino.

Tabela 38: Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov v letu 2007

Izobraževalne oblike	vpisani				od teh								
					prekinili			končali			nadaljujejo		
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	m	ž	ml	m	ž	ml
opismenjevanje	15	0	6	21	1	0	0	3	0	4	11	0	2
osnovna šola	58	0	11	69	27	0	4	8	0	1	23	0	6
nižja poklicna šola	7	0	14	21	0	0	4	0	0	4	7	0	6
srednja poklicna šola	122	1	7	130	21	0	2	10	0	1	91	1	4
poklic. tečaj, mojstrski, del. izpit	14	0	0	14	0	0	0	14	0	0	0	0	0
srednja strok. šola, gimnazija	27	2	0	29	12	0	0	2	0	0	13	2	0
višja šola	3	0	0	3	0	0	0	1	0	0	2	0	0
visoka šola oz. fakulteta	10	3	1	14	2	1	0	0	0	0	8	2	1
SKUPAJ	256	6	39	301	63	1	10	38	0	10	155	5	19

V letu 2007 je bilo v izobraževanje vključenih 14 % obsojencev in 93 % mladoletnikov. 64 obsojencev in deset mladoletnikov je izobraževanje predčasno prekinilo, od tega je 32 obsojencev in osem mladoletnikov izobraževanje prekinilo zaradi izteka kazni. Nimamo podatka o tem, ali so s šolanjem nadaljevali. Najpogostejši razlogi za prekinitev so bili pomanjkanje motivacije, predvsem zaradi težav z odvisnostjo in specifičnih učnih težav.

Največ zaprtih oseb je obiskovalo program srednje poklicne oz. osnovne šole.

Tabela 39: Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov v zavodu in izven zavoda v letu 2007

Izobraževalne oblike	v zavodu				izven zavoda			
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj
opismenjevanje	14	0	6	20	1	0	0	1
osnovna šola	40	0	10	50	18	0	1	19
nižja poklic. šola	0	0	13	13	7	0	1	8
sred. poklic. šola	108	0	4	112	14	1	3	18
poklic. tečaj, mojstr., del. izpit	4	0	0	4	10	0	0	10
srednja strok. šola, gimnazija	17		0	17	10	2	0	12
višja šola	0	0	0	0	3	0	0	3
visoka šola oz. fakulteta	0	0	0	0	10	3	1	14
SKUPAJ	183	0	33	216	73	6	6	85

a) Oblike izobraževanj v zavodih

71,8 % vključenih v izobraževanje v letu 2007 je obiskovalo programe formalnega izobraževanja v zavodih. V letu 2007 so zaprti obiskovali programe za pridobitev izobrazbe v zavodih Dob (125), Radeče (33) in Koper (9), v oddelkih Novo mesto (16) in Slovenska vas (33).

V zavodu Dob so obsojenci obiskovali program opismenjevanja (12), osnovno šolo (16), programe srednjega poklicnega izobraževanja – kuhar, natakár (85) ter program srednje strokovne šole – gostinsko-turistični tehnik, bolničar, komercialist (12).

V zavodu Koper so obsojenci obiskovali program osnovne šole (5) in srednje poklicne šole (4).

V zavodu Radeče se je 33 mladoletnikov vključevalo v programe opismenjevanja, osnovne šole, osnovne šole s prilagojenim programom, programe nižjega poklicnega izobraževanja – obdelovalec lesa, obdelovalec kovin, pomočnik električarja, ličar, pomočnik peka in slaščičarja in pomočnica gospodinje – ter srednjega poklicnega izobraževanja – kuhar, mizar, trgovec in zidar. Mladoletnikom so omogočili tudi nacionalni poklicni kvalifikaciji – varilec ter izvajalec zidanja in ometavanja.

V oddelku Novo mesto so zaprti obiskovali program osnovne šole (16). V oddelku Slovenska vas so obsojenci obiskovali program opismenjevanja (2), osnovne šole (3), srednje poklicne šole (19), poklicni tečaj ali mojstrski izpit (4) ter srednje strokovne šole ali gimnazije (5).

Poleg verificiranega izobraževanja je bilo v zavodih mogoče pridobivati tudi funkcionalna znanja. V zavodu Dob je potekalo izobraževanje v programu UŽU (Usposabljanje za življenjsko uspešnost) – Jaz in moje delovno mesto. Izvajalec je bil CIK Trebnje z zunanjimi izvajalci. Program je bil izveden enkratno v času od maja do oktobra. Programa se je udeležilo 14 obsojencev ter 4 obsojenci iz OO Slovenska vas. V zavodu Koper so zaključili študijski krožek italijanskega jezika (11 udeležencev), tečajna oblika v trajanju 20 ur, vodila pa ga je zunanja izvajalka. Krožek je potekal v mesecih maj in junij. V oddelku zavoda Novo mesto je potekal izobraževalni program »Most do izobrazbe«, ki ga je izvajal Razvojno izobraževalni center Novo mesto.

b) Oblike izobraževanj izven zavodov

Največ obsojencev, ki so se izobraževali v formalnih programih zunaj zavodov, je obiskovalo osnovne šole in srednje poklicne šole (37), 14 jih je obiskovalo visoko šolo oz. fakulteto (Visoka ekonomska šola, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Fakulteta za organizacijske vede, Fakulteta za varnostne vede, Fakulteta za družbene vede, Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, Fakulteta za elektroniko, Pravna fakulteta, Fakulteta za računalništvo), dvanajst srednje strokovne šole oz. gimnazije, deset jih je obiskovalo poklicni tečaj oz. mojstrski oz. delovodski izpit, osem jih je obiskovalo nižjo poklicno šolo, trije višjo šolo (Višja komercialna šola, Višja turistična šola), en obsojenec se je udeležil opismenjevanja.

V zunanjih izobraževalnih institucijah se je izobraževalo največ obsojencev in mladoletnikov iz zavoda Celje (22). V tem zavodu izjemno veliko pozornosti namenjajo motivaciji za vključitev in vztrajanje v učnem procesu – študijski dopusti, skrajšan delovni čas, status učenca, učna pomoč, izposoja učbenikov, finančna pomoč.

Zunaj zavoda so se izobraževali tudi obsojenci iz vseh ostalih zavodov. Udeleževali so se tudi najrazličnejših tečajnih oblik – TGM, varno delo s traktorjem, voznik motornih vozil, ruski in kitajski jezik, italijanski jezik, računalništvo.

Financiranje izobraževanja

Dobre tri četrtine obsojencev in mladoletnikov (78 %), ki so se izobraževali v letu 2007, je imelo izobraževalne programe plačane, bodisi iz državnega proračuna ali sredstev EU. Brezplačno šolanje je bilo tako omogočeno vsem, ki so se vključili v osnovnošolsko izobraževanje, v programe rednega izobraževanja, v programe srednjega poklicnega izobraževanja na Dobu (za programe gostinec, natakár in gostinsko-turistični tehnik so plačali le simbolično vpisnino) in v študijske krožke. Zavod Celje je šestim osebam v celoti plačal stroške šolnine, dvema osebama pa delno. Za mladoletnike v prevzgojnem domu je bilo izobraževanje v celoti brezplačno in so za udeležbo nagrajeni. Iz sredstev EU je bilo plačano izobraževanje zaprtim osebam, ki so bile vključene v program UŽU – Usposabljanje za življenjsko uspešnost.

Slabi četrtina obsojencev (21,3 %) je izobraževanje plačala sama oz. so jim ga plačali svojci.

Uspehi

Spodbujanje zaprtih oseb k vključevanju v izobraževalne programe se je tudi v letu 2007 pričelo že ob nastopu kazni. Strokovni delavci so skupaj z zaprto osebo sestavili načrt izobraževanja, spodbujali so jih, da so vztrajali v izobraževalnem procesu, v nekaterih primerih so jim nudili učno pomoč, poseben prostor za učenje, zaposlenim pa so skrajšali oz. prilagodili delovni čas.

Posebna skrb na področju izobraževanja je bila namenjena mladoletnikom. Tako so se vsi mladoletniki v prevzgojnem domu vključevali v neko obliko izobraževanja. Veliko spodbud in pomoči na tem področju so bili deležni tudi mladoletniki in obsojenci v zavodu Celje.

Velik uspeh na področju izobraževanja pomeni povečanje ponudbe brezplačnih programov, ki se izvajajo v zavodih. Mednje sodijo tudi delavnice, ki so jih v zavodu Ljubljana izvajali študentje. Tako program Most do izobrazbe kot študijski krožki, ki smo jih v zavodih začeli izvajati v letu 2005, so se izkazali za zelo ustrezno in potrebno obliko izobraževanja, zato stremimo k nadaljevanju tudi v prihodnje.

Kot partnerji smo bili vključeni v projekt Pipeline – internet za zaprte osebe. V učne namene je bila v ZPKZ Dobu postavljena učilnica z trinajstimi računalniki s programsko opremo, ki je namenjena zaprtim osebam, ki so vključeni v različne oblike izobraževanja. V nadaljevanju se načrtuje varnostno omejen dostop do spletnih omrežji z izobraževalno vsebino za zaprte osebe.

V okviru projekta je bila izvedena delavnica za učitelje zaprtih oseb, ki je potekala v Šmarjeških Toplicah od 7. do 11. maja 2007 in je bila izjemno uspešna. Udeležilo se jo je 28 učiteljeve iz vseh devetih držav udeleženk v projektu Pipeline (Norveška, Češka, Danska, Nemčija, Grčija, Švedska, Velika Britanija, Romunija in Slovenija)

V okviru zgoraj opisanega projekta smo se udeležili tudi zaključne konference »Prison Education in the Digital Age« in zaključnega delovnega sestanka Pipeline skupine, ki sta bila od 13. do 16. septembra v Oslu na Norveškem. Na zaključnem sestanku smo se dogovorili za morebitno nadaljnje sodelovanje v mednarodnih projektih na področju izobraževanja zaprtih. Več o projektu na <http://www.pipeline-project.org>.

V tem okviru smo se v letu 2007 priključili projektu EU imenovanem »MARGINTEG«, katerega namen je izobraževanje zaprtih oseb za pridobitev poklica, na podlagi katerega bo imela zaprta oseba po prestani kazni lažjo možnost pridobitve zaposlitve in s tem povezane boljše možnosti pri reintegraciji nazaj v družbo. V novembru smo se udeležili prvega sestanka v Ljubljani. Projekt je v začetni fazi. Več o projektu na www.margintek.eu

Udeležili smo se tudi konference »Končno pravo E-izobraževanje«, s ciljem da se seznanimo s stopnjo razvoja tega področja v Sloveniji. Spoznali smo se s temeljnimi pojmi, prednostmi in slabostmi tovrstnega izobraževanja.

3. 3. PROSTOČASNE DEJAVNOSTI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

Obsojenci in mladoletniki so preživljali prosti čas v najrazličnejših organiziranih dejavnostih, ki so jih vodili zavodski delavci. Najbolj priljubljene so bile športno-rekreativne dejavnosti in sicer nogomet, košarka, odbojka, tenis, balinanje, namizni tenis, pikado, šah in fitnes. V okviru teh dejavnosti so bili organizirani tudi turnirji (med obsojenci in s strokovnimi delavci) in medzavodska srečanja. V zavodu Celje je bil organiziran tečaj joge.

Med prostočasnimi dejavnostmi so imele pomembno vlogo ustvarjalne delavnice – slikanje, vezenje, vlivanje mavca, oblikovanje iz gline, pirografiranje, izdelava voščilnic, okraskov, sveč, šivanje gobelinov, modelarstvo, kvačkanje, izdelava cvetnih venčkov, mozaikov, nakita, pletenje košar, tkanje, šivanje, aranžiranje, poslikava panjskih končnic, svile, izdelovanje keramike, maket, itn. Izdelke so v nekaterih zavodih uporabili kot domiselna darila za zunanje obiskovalce. V zavodu Ig je bilo organizirano izdelovanje velikonočnih butar

skupaj s skavti. V zavodu Dob sta bili organizirani velikonočna in novoletna delavnica, v zavodu Celje so se mladoletniki udeleževali filmske delavnice. V prevzgojnem domu je bila izvedena lončarska delavnica.

V zavodu Dob delujeta pevski zbor in glasbena skupina, obsojenci pa imajo lahko tudi individualne glasbene vaje.

V prevzgojnem domu so se mladoletniki vključevali še v planinski, vrtnarsko-sadjarski, naravoslovni in novinarski krožek, v dramsko skupino »Raglje«, v plesne vaje in aerobiko, kuharsko ter likovno – kreativno delavnico. Organizirali so tudi več pohodov, izletov in poletni tabor. Vsak mladoletnik je bil vključen v vsaj eno aktivnost, saj se tako učijo aktivnega preživljanja prostega časa, hkrati pa se jim na ta način razvija pozitivna samopodoba.

Zavodske knjižnice

V vseh zavodskih knjižnicah je potekala redna izposoja knjig, tudi tujejezičnih, ponekod je bila omogočena tudi izposoja v lokalnih in potujočih knjižnicah. Zavodske knjižnice so obogatile svoje zbirke s knjigami, ki so jim jih podarile lokalne knjižnice. Izposoja so vodili tako strokovni delavci kot zaprte osebe, ki so pomagale tudi pri vpisovanju in urejanju knjižnih enot. Največja težava zavodskih knjižnic je pomanjkanje novejših knjižnih enot.

Zavodski časopisi

V zavodu Dob je izhajalo glasilo Razpotje in v prevzgojnem domu časopis Grajske novice, kjer je ob dnevu medvrstniškega sodelovanja bila izdana posebna izdaja časopisa. V zavodu Ig sta izšli dve številki časopisa Žarek, v OO Ig pa številka časopisa Hop Cefizelj. Uredniški odbor so sestavljali strokovni delavci in zaprte osebe. Namen časopisov je bil predstaviti aktivnosti in življenje v posameznem zavodu kot ga vidijo in doživljajo zaprti.

Prireditve, gostovanja

Zavodske kulturne prireditve so bile v letu 2007 organizirane čez celo leto. Tako so organizirali ogled treh gledaliških predstav (zavod Maribor, zavod Dob, zavod Celje), šest strokovnih oz. potopisnih predavanj (zavodi Ig, Dob, Celje, Koper, Radeče) in sedem glasbenih nastopov (zavodi Maribor, Ig, Dob, Celje, Koper). G. Zlatko Božič je tudi v letu 2007 v več zavodih predstavil svojo knjigo »Zgodovina moje heroinske odvisnosti«. V zavodu Koper je režiser Boris Palčič snemal film »Za vikend«, v katerem so nekateri obsojenci sodelovali kot statisti. Koncem leta je avtor predstavil film obsojencem in zaposlenim.

V zavodu Radeče so v lanskem letu nadaljevali s sodelovanjem s člani društva »Šotorovci«, ki so z mladoletniki predvsem izvajali družabne in razvedrilne igre. Organizirali so tudi predstavitev seminarske naloge dijakinja in okroglo mizo na temo »Gimnazijec«. Obiskali so jih devetošolci. Gost z Madagaskarja je mladoletnikom predstavil svoje izkušnje in ročno izdelana glasbila, na katere so lahko tudi igrali.

3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST

Delo psihologov v zavodih je bilo vsebinsko raznoliko in prilagojeno obravnavani populaciji. Vsi zavodski psihologi so s sprejetimi zaprtimi osebami opravljali uvodne razgovore. Ponekod so jih opravili z vsemi, večinoma pa so se usmerjali na vedenjsko zahtevnejšo populacijo. Na uvodnih razgovorih so zaprte osebe seznanjali z zavodskim življenjem. Predstavili so jim psihološke storitve in druge oblike zavodskih dejavnosti ter jih usmerjali in spodbujali k funkcionalnemu vedenju. Zaznavali so morebitno osebnostno problematiko, kot so prilagoditvene težave, odvisnost, samomorilno ogroženost in psihične težave, ter izpeljali potrebne ukrepe za obravnavo in rešitev problema. Uvodna diagnostika je bila bolj poglobljena v zavodih z manjšim prilivom zaprtih oseb. Psihodiagnostične ugotovitve so bile v pomoč pri izdelavi okvirnih individualnih programov dela z obsojenci. V nadaljnjem svetovalno-terapevtskem delu z zaprtimi osebami so psihologi te ugotovitve dopolnjevali v smislu procesne diagnostike.

Tabela 40: Vrste psiholoških obravnav po kategorijah zaprtih oseb in po spolu v letu 2007

Vrsta obravnave	priporniki			obsojenci			UZ			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
uvodni razgovori	6	195	201	55	430	485	2	140	141	1	16	17	64	781	844
kontinuirane obravnave	16	42	58	132	1.156	1.288	0	0	0	46	366	412	194	1.564	1.758
krizne intervence	1	12	13	17	52	69	1	1	2	6	48	54	25	113	138
razbrem. razgovori	15	70	85	101	346	447	2	0	2	30	575	605	148	991	1.139
informativ. razgovori	5	210	215	12	295	307	0	51	51	10	289	299	27	845	872
SKUPAJ	43	529	572	317	2.279	2.596	5	191	196	93	1.294	1.387	458	4.293	4.751

V letu 2007 so psihologi opravili 844 uvodnih razgovorov, od tega 201 (23,8 %) s priporniki, 485 (57,5 %) z obsojenci, 141 (16,7 %) z uklonilno zaprtimi ter 17 (2,0 %) z mladoletniki.

Psihologi so skupaj opravili 4.751 seans, kar je 2,8 več kot v letu 2006. V 138 primerih je šlo za psihološko posredovanje, ki se izvaja ob akutnih osebnih stiskah, kot so samomorilne težnje in samopoškodbe, depresivna stanja in akutne čustvene napetosti. V 1.139 primerih je bil opravljen razbremenilni razgovor.

308 zaprtih oseb je bilo kontinuirano obravnavanih. Z njimi je bilo opravljenih 1.758 razgovorov, kar je za 23,7 % več kot v letu poprej. Povprečna kontinuirana obravnava je trajala šest seans. Na število seans poleg posameznikove psihološke problematike vpliva tudi časovni dejavnik (koliko časa je zaprta oseba v določeni ustanovi). Najdaljše kontinuirane obravnave tako potekajo v zavodu Dob, kjer obsojenci prestajajo najdaljše kazni.

Poleg obravnav, povezanih s psihološko problematiko zaprtih oseb, so psihologi opravili tudi 872 informativnih razgovorov.

Tabela 41: Število psihološko obravnavanih oseb po kategorijah in po spolu v letu 2007

Število oseb	priporniki			obsojenci			UZ			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
obrnave	5	59	64	26	176	202	0	1	1	2	39	41	33	275	308
intervence	2	12	14	8	40	48	1	1	2	2	12	14	13	65	78
razgovori	9	188	197	76	457	533	0	139	139	2	34	36	87	818	905
SKUPAJ	16	259	275	110	673	783	1	141	142	2	39	41	129	1.112	1.241⁵

V različne oblike psihološke obravnave je bilo vključenih 1.241 zaprtih oseb, kar je za 0,4 % manj kot v letu 2006. Od tega jih je imelo 275 status pripornika (22,2 %), 783 je bilo obsojencev (63,1 %), 142 uklonilno zaprtih (11,4 %) in 41 mladoletnikov (3,3 %). Kontinuirano je bilo obravnavanih 308 oseb, med njimi 64 pripornikov, 202 obsojencev in 41 mladoletnikov. Praviloma so bile obravnave pripornikov krajše, vendar mnoge med njimi strokovno nič manj zahtevne, še zlasti ob kriznih posredovanjih. Tovrstne pomoči je bilo deležnih 78 oseb, med njimi 14 mladoletnih. Predvsem mladoletne osebe so bile deležne različnih vrst obravnav.

Število zaprtih oseb s katerimi so psihologi opravili različne vrste razgovorov se je zmanjšalo za 5,8 %. Predvsem se je zmanjšalo število opravljenih informativnih razgovorov, in sicer za 19,6 %. Zmanjšalo se je tudi število razbremenilnih razgovorov, in sicer za 3,4 %.

⁴ Nekatere zaprte osebe so bile deležne različnih vrst obravnav.

Po drugi strani se je za 1,7 % povečalo število uvodnih razgovorov, število kriznih posredovanj pa za 27,8 %. Število oseb, ki so bile kontinuirano obravnavane se je povečalo za 27,8 %.

Zaradi naraščajočih potreb po psihološki obravnavi, ki jo narekuje predvsem naraščanje števila zaprtih oseb in okrnjeni kadrovske zasedbi (porodniški dopust) so bili psihologi prisiljeni okrniti svojo dejavnost. Predvsem na račun manjšega števila opravljenih informativnih razgovorov je bilo izvedenih več kriznih posredovanj in obravnav.

Vrsto in vsebino obravnav so določale tako posameznikova problematika, motivacija in sposobnost za spremembo, kot tudi strokovna izhodišča posameznih psihologov. Ta so pokrivala različna področja – od učenja spretnosti komuniciranja in socialnih veščin do razvojno-analitičnega in kognitivno-vedenjskega pristopa.

V tem letu je psihološka edukativna skupina za obsojence s kaznivimi dejanji zoper spolno nedotakljivost postala utečena praksa. Udeleženci take obravnave so bili deležni 14 predavanj oziroma srečanj v trajanju ene ure, ki so potekala enkrat tedensko. Vsega skupaj je bilo izvedenih 40 srečanj, v to obliko dela pa je bilo vključenih 30 obsojencev. Trije so sodelovanje prekinili, 27 jih je program uspešno zaključilo.

Psihologi so se v letu 2007 vključevali tudi v obravnavo odvisnosti zaprtih oseb in v kadrovske selekcije.

3. 5. SOCIALNO DELO IN POSTPENALNA DEJAVNOST

3. 5. 1. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov

3. 5. 1. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni

V letu 2007 so strokovni delavci ugotavljali potrebe s socialnega področja pri 95,1 % na novo sprejetih obsojencih in mladoletnikih. Pri 23,6 % obsojencev in mladoletnikov so ugotovili kompleksno socialno problematiko in potrebe po intenzivnejši socialni pomoči.

Socialni in postpenalni načrt z opredeljenimi cilji in potrebami so v zavodih kot del individualnega programa izdelali za 85,1 % obsojencev in mladoletnikov. Za tujce z izgonom in za obsojence, ki pomoči na socialnem področju niso potrebovali ali želeli, postpenalnih programov niso izdelali.

Sestavni del opredeljevanja potreb in postpenalnega programa so tudi poročila centrov za socialno delo, ki so jih zavodi v letu 2007 prejeli za 40,4 % obsojencev in mladoletnikov. Zavodi socialnih poročil centrov niso prejeli za obsojence tujce, za tiste, ki jih centri pred nastopom kazni niso obravnavali, za tiste s kratkimi kaznimi ter za tiste, ki sodelovanja in pomoči centra za socialno delo niso potrebovali ali želeli (6,3 %). Za 53 ali 5 % obsojencev in mladoletnikov (kjer je bilo to potrebno in je bila izražena želja udeleženi) so zavodi v sprejemnem obdobju sklicali tudi time s strokovnimi delavci centrov za socialno delo. 184 ali 17,5 % obsojencev je zaradi nastopa kazni izgubilo zaposlitev. V primerjavi z letom poprej to predstavlja 6,1 % povečanje.

Vsebine dela so bile prilagojene posameznikovim potrebam in specifičnim življenjskim situacijam. Najpogostejše vsebine so bile razreševanje aktualne socialne problematike, razbremenilni razgovori, socialno svetovanje po načrtu in dogovoru, razreševanje socialne problematike v domačem okolju in delo z družino, pomoč pri zaposlovanju med prestajanjem kazni in po odpustu, zagotavljanje materialne varnosti obsojencev med prestajanjem kazni in po odpustu, reševanje nastanitvene problematike, ugotavljanje zmožnosti za delo in invalidnosti, sodelovanje pri obravnavi odvisnosti ter urejanje in financiranje nekaterih oblik izobraževanja.

Pomembno vlogo pri delu z mrežami in reševanju težav posameznika ima socialno delo na terenu. Zaradi pomanjkanja kadra in prerazporeditev socialnih delavcev na delo nosilcev primerov se je delež terenskega dela v primerjavi z letom poprej ponovno zmanjšal, in sicer za 0,6 %. Če upoštevamo porast števila obsojencev, pa je ta upad še večji. V letu 2007 so socialni delavci opravili skupno 333 obiskov na terenu

(95 obiskov na centrih za socialno delo, 46 obiskov na domu obsojencev oz. mladoletnikov, 21 na zavodih za zaposlovanje ter 171 različnih obiskov v drugih ustanovah – upravne enote, zdravstvene in humanitarne organizacije, delovne organizacije, društva, nevladne organizacije, sodišča, zavetišča za brezdomce, samski domovi ipd.). Največ terenskega dela so opravili v zavodu Maribor, kjer imajo zaposlena dva socialna delavca (166).

Med prestajanjem kazni oz. vzgojnega ukrepa je socialno obravnavo potrebovalo 1.163 obsojencev in mladoletnikov. Med njimi jih je 389 potrebovalo pomoč pri urejanju stikov z družino in 658 pri reševanju materialne stiske.

3. 5. 1. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami

Izvajanje socialnega načrta in reševanje večine socialnih težav posameznika nista mogoči brez povezovanja zavodske socialne službe z zunanjimi ustanovami. Pogosta večplastnost problemov zahteva tudi sodelovanje drugih ustanov.

Tabela 42: Sodelovanje zavodov z zunanjimi ustanovami v letu 2007

Naziv/vrsta ustanove	število stikov
centri za socialno delo	1.495
zavodi za zaposlovanje	99
delovne organizacije	136
Rdeči križ in Karitas	287
zdravstvene ustanove	87
izobraževalne ustanove	230
stanovanjske organizacije	50
ZPIZ	66
domovi za starejše občane	13
samski domovi	36
drugo	232
SKUPAJ	2.731

Zavodi so v letu 2007 pri izvajanju osebnih načrtov največ sodelovali s centri za socialno delo (54,7 %). Sodelovanje je večina zavodov ocenila kot ustrezno. Največ so se povezovali s centri iz svoje regije, ker od tod – glede na regionalno načelo prestajanja kazni – v večino zavodov prihaja največ obsojencev in je zaradi manjše oddaljenosti osebnih možnost stikov in strokovnih koordinacij večja. Po številu vzpostavljenih stikov v letu 2007 sledijo humanitarne in izobraževalne organizacije (10,5 %).

3. 5. 1. 3. Priprava na odpust

V času pred odpustom je celotna obravnava osredotočena na konkretne priprave na odpust: zaposlitev, nastanitev, urejanje materialnih razmer in pripravo ožjega domačega okolja na vrnitev obsojenca ali mladoletnika. Pogosto želje in pričakovanja obsojencev in mladoletnikov niso v skladu z možnostmi, postopke pa večkrat otežuje tudi njihov protisloven odnos do prostosti, posebno pri daljših kaznih. Od skupno 938 odpuščenih obsojencev je bila za 388 ali 41,4 % ob odpustu dogovorjena denarna socialna pomoč na centrih za socialno delo. Po odpustu je bilo po nadaljnjo pomoč na centre za socialno delo napotenih 359 (38,3 %) odpuščenih obsojencev.

V zavodih so pripravo na odpust izvajali v sklopu individualne in skupinske obravnave. V letu 2007 so v zavodih opravili 181 postpenalnih koordinacij s pristojnimi centri za socialno delo, med njimi je bilo 73 širših (poleg centrov za socialno delo so sodelovali tudi zavodi za zaposlovanje, stanovanjski skladi, ipd.).

Zaključno poročilo je bilo izdelano za veliko večino (807 ali 86 %) vseh odpuščenih obsojencev in mladoletnikov, med njimi je bilo centrom za socialno delo posredovanih 403 ali 43 % poročil. Posredovali so jih takrat, kadar je obsojenec to želel in je bilo to potrebno zaradi nadaljnje pomoči v domačem okolju. Zaključnih poročil zavodi niso pripravljali za tujce, ki so po prestani kazni zapustili Slovenijo, za tiste, ki so nastopili novo kazen, ipd.

Zaposlitev

Prenapolnjenost trga delovne sile, nižja izobrazbena raven obsojencev in politika zaposlovanja (postopek iskanja zaposlitve za obsojence se na zavodu za zaposlovanje lahko začne šele po prestani kazni) otežujejo zagotavljanje zaposlitve obsojencem po prestani kazni. Dodatna ovira za uspešnejše zaposlovanje obsojencev po prestani kazni pa je neskladje v zakonskih določilih ZIKS (predpisuje, da so se zavodi za zaposlovanje dolžni vključiti v pripravo na odpust vsaj tri mesece pred odpustom obsojenca) in Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (onemogoča prijavo obsojencev na zavodu in s tem tudi dostop do vseh njihovih storitev).

Tabela 43: Število obsojencev in mladoletnikov z urejeno zaposlitvijo ob odpustu v letu 2007

Zavod	urejena zaposlitev	delež (v %)
Dob	7	12,5
Slov. vas	29	61,7
Ig	14	32,6
Celje	11	22,4
Koper	36	39,1
N. Gorica	13	38,2
Ljubljana	63	32,3
N. mesto	9	14,5
OO Ig	27	65,9
Maribor	84	42,4
M. Sobota	10	22,7
Rogoza	45	64,3
Radeče	8	66,7
Skupno	356	37,8

Tabela 44: Razlogi za neurejeno zaposlitev ob odpustu v letu 2007

Razlogi	delež med nezaposlenimi v %
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, prijava na RZZ	28,4
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, brez prijave na RZZ	22
tujci	16,4
zdravstveni razlogi	8,7
vklučeni v postopek ugotavljanja delazmožnosti	0,5
zavrnitev pomoči pri iskanju zaposlitve	5,6
upokojenci	6,3
vklučeni v redno izobraževanje	1,9
drugo	10,2

Delež odpuščenih (62,2 %), ki jim zaposlitve ob odpustu ni bilo mogoče zagotoviti, se je v primerjavi z letom poprej povečal za 13,4 %. Več težav pri iskanju zaposlitve je pri tistih, ki so bili nezaposleni že pred nastopom

kazni. Zaradi nastopa kazni je zaposlitev izgubilo 184 obsojencev.

Nastanitev

Med odpuščenimi obsojenci in mladoletniki jih je med prestajanjem kazni oz. vzgojnega ukrepa nastanitev izgubilo 20, brez urejene nastanitve pa jih je bilo odpuščenih 35. Pomoč pri urejanju nastanitve je v letu 2007 potrebovalo 69 obsojencev.

74,1 % obsojencev in mladoletnikov se je ob odpustu vrnilo domov, drugi so si urejali nastanitev na novo (ob pomoči socialne službe v zavodu, centrov za socialno delo in neformalne socialne mreže). Razmere na področju nastanitve obsojencev in mladoletnikov po odpustu se v primerjavi s predhodnim letom skoraj niso spremenile.

Tabela 45: Nastanitev obsojencev ob odpustu v letu 2007

Nastanitev	delež v %
v lastnem domu	74,1
pri sorodnikih	6,3
v podnajemniški sobi	7,8
v samskem domu	0,2
v dodeljeni sobi ali stanovanju	0,4
v prehodnem domu za tujce	1,6
v domu za starejše občane	0,3
neurejena nastanitev	3,7
drugo	5,5

Materialna pomoč

Obsojenci in mladoletniki so bili v večini zavodov deležni pomoči v obleki in obutvi (334 primerov), in sicer s strani zavoda, Karitasa ali Rdečega križa. Le 26 obsojencev je ob odpustu prejelo denarno pomoč zavoda. Za 388 (41,4 %) odpuščenih obsojencev in mladoletnikov so se v zavodih že pred odpustom dogovorili za denarno socialno pomoč centra za socialno delo. 305 ali 32,5 % odpuščenih obsojencev je bilo ob odpustu napotenih na center za socialno delo, kjer so si po prestani kazni sami urejali denarno socialno pomoč.

Izredno denarno ali materialno pomoč med prestajanjem kazni je iz različnih virov prejelo 79 obsojencev, in sicer za plačilo urejanja osebnih dokumentov, izobraževanja, vozniškega izpita (mladoletniki v prevzgojnem domu) ipd.

3. 5. 4. Svetovanje v postpenalni obravnavi

Svetovanje je ena od posebnosti slovenske postpenalne obravnave, ki se vedno težje ohranja v praksi. Na nekaterih centrih za socialno delo to obliko svetovanja izvajajo strokovni delavci centrov sami, ponekod – predvsem tam, kjer imajo že dolgoletno tradicijo in pozitivne izkušnje – pa za to obliko dela imenujejo prostovoljce, večinoma študente družboslovnih fakultet. V letu 2007 je imelo prostovoljne svetovalce 63 obsojencev. Prostovoljni svetovalci svoje delo opravljajo pod okriljem centrov za socialno delo, verskih organizacij in nevladnih organizacij.

V primerjavi z letom poprej se je število svetovanj po več letih upadanja zopet povečalo, in sicer kar za 39.

Največ svetovanj je bilo v zavodu Maribor (23) in Celje (18) v zavodih Dob deset in Koper osem. Dve svetovanji sta potekali v zavodu Murska Sobota ter po eno v zavodih Ig in Slovenska vas.

Zavodi so centrom za socialno delo podali še 41 predlogov za imenovanje svetovalca obsojencev, vendar jih

centri za socialno delo kljub zakonskim predpisom niso odobrili.

Kljub temu pa je razveseljiv podatek, da ta zelo dobra in učinkovita metoda dela ponovno oživlja.

3. 6. ZDRAVSTVENO VARSTVO

Tudi v letu 2007 smo nadaljevali z dejavnostmi za sistemsko ureditev zdravstvenega varstva zaprtih oseb v okviru javne zdravstvene mreže. V zvezi z začetkom in načinom uresničevanja zdravstvenega varstva zaprtih oseb v javni zdravstveni mreži je med upravo in ZZS RS pripravljena vsa logistika. Potrebna pa je še aktivnost ministrstva za zdravje in sicer, da določi izvajalce storitev v zavodskih ambulantah, obseg storitev in njihovo finančno ovrednotenje.

V tem vmesnem obdobju oz. od 1. 1. 2004 plačujemo vse zdravstvene storitve in zdravila za obsojence, uklonilno zaprte in mladoletnike neposredno iz materialnih stroškov.

Zaprte osebe so bile tudi v letu 2007 deležne zdravstvene oskrbe v splošnih zavodskih ambulantah, zunanjih specialističnih ambulantah in bolnišnicah. Število splošnih pregledov v zavodskih ambulantah in število specialističnih pregledov v zunanjih zdravstvenih institucijah je bilo višje kot v letu 2006. Bistveno se je zmanjšalo število hospitalizacij, zmanjšalo pa se je tudi število ležalnih dni, tako v zavodskih bolniških sobah kot v bolnišnicah.

Zdravstveno osebje je na področju obravnave odvisnosti zaprtim osebam nudilo pomoč pri abstinenčnih krizah, nadomestno terapijo in urinske teste za ugotavljanje prisotnosti drog v telesu, svetovanje in izobraževanje o nevarnosti okužb z virusi HIV in hepatitisa ter jih spodbujalo k testiranju, cepljenju proti hepatitisu B in zdravljenju. Strokovno osebje zavodov je v okviru kadrovskih možnosti preko psihosocialnih programov pomoči zaprtim osebam omogočalo doseganje višjih ciljev v obravnavi odvisnosti.

3. 6. 1. Zdravstveni pregledi zaprtih oseb v zavodskih ambulantah

V zavodskih ambulantah je bilo v letu 2007 opravljenih 44.311 pregledov zaprtih oseb, kar je za 19 % več kot v letu 2006. Med njimi je bilo 33.657 splošnih, 4.815 psihiatričnih, 3.915 zobozdravstvenih, 1.347 laboratorijskih in 577 ginekoloških pregledov v zavodu za ženske.

3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda

V zunanjih specialističnih ambulantah je bilo opravljenih skupaj 5.792 pregledov, kar je za 3 % več kot v letu 2006. Zaprte moške so specialisti pregledali 5.519-krat, in sicer največkrat v diagnostičnih laboratorijih RTG, CT, EEG, UZ (1.066), travmatoloških ambulantah (915), zobnih ambulantah (576), internističnih ambulantah (567), itn.

Zaprte ženske so opravile 232 specialističnih pregledov, in sicer največ v diagnostičnih laboratorijih RTG, CT, EEG (60), internističnih ambulantah (55), travmatoloških ambulantah (34), uroloških ambulantah (28) itn.

Mladoletniki so opravili 41 specialističnih pregledov, in sicer največ v travmatoloških ambulantah (18), psihiatričnih ambulantah (11), internističnih ambulantah (3) itn.

V letu 2007 je bilo 54 moških in ena ženska napotenih na pregled v ambulante za AIDS.

3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja

V letu 2007 se je bistveno zmanjšalo število hospitaliziranih zaprtih oseb glede na leto 2006. Hospitaliziranih je bilo 197 oseb, v 2006 pa 773. 108 oseb je bilo v času hospitalizacije varovanih, 89 hospitalizacij pa je potekalo brez varovanja.

Med hospitaliziranimi je bila večina moških (181), in sicer 105 z varovanjem in 76 brez. Hospitaliziranih žensk je bilo 13 (med njimi dve varovani) in enajst brez varovanja. Hospitalizirani so bili tudi trije mladoletniki, eden z varovanjem in dva brez.

Največ je bilo hospitalizacij v splošnih bolnišnicah (115), sledijo hospitalizacije v psihiatričnih bolnišnicah (42), v PB Ljubljana – Polje (12), na UKC Ljubljana (11), itn.

3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb

Vzroki za obisk zaprtih moških v specialističnih ambulantah so bile v letu 2007 bolezni dihal (2.207), nevrotične težave (1.996), bolezni prebavil (1.086), bolezni lokomotorne aparata (855). Ženske so imele največ težav s prebavili (151), sledile so kožne bolezni (146), bolezni dihal (112), bolezni lokomotorne sistema (104). Mladoletniki so v letu 2007 najpogosteje obolevali zaradi bolezni kože (32), bolezni lokomotorne sistema (30) in bolezni prebavil ter dihal (29).

V letu 2007 je en pripornik dobival preventivno terapijo zaradi suma na TBC. Zdravstveno osebje zavodov je dosledno izvajalo priporočila medicinske stroke glede pravočasnega odkrivanja bolnikov ter zdravljenja in nege po navodilih zdravnikov specialistov.

Tabela 46: Rezultati prostovoljnih in zaupnih testiranj na hepatitis in HIV v letih 2000–2007

Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
število testiranih na HIV	143	146	140	134	179	305	242	297
število testiranih na hepatitis	191	271	247	183	269	303	322	378
HIV	0	0	4	0	0	0	2	1
hepatitis A	6	2	0	3	3	2	1	2
hepatitis B	19	3	15	14	10	7	12	15
hepatitis C	14	32	28	63	90	85	87	97
SKUPAJ	39	37	47	80	103	94	102	115

Za testiranje na HIV se je odločilo 297 zaprtih oseb. Bolniki so iskali pomoč in svetovanje tudi v ambulantah za AIDS. Za testiranje na hepatitis se je odločilo 378 zaprtih oseb.

Po razpoložljivih podatkih o rezultatih testiranj v letu 2007 je bila ena oseba okužena z virusom HIV. Hepatitis B je bil potrjen pri petnajstih ter hepatitis C pri 97 zaprtih oseb. V primerjavi s predhodnim letom se je delež okuženih s hepatitisom C povečal za 1 %. V letu 2007 se je devet obsojencev zdravilo z Interferonom.

V skladu z Zakonom o nalezljivih boleznih smo izvedli cepljenje proti hepatitisu B za 48 zaposlenih.

Tudi v letu 2007 so v zavodih izvajali preventivne dejavnosti za preprečevanje obolevnosti za omenjenimi boleznimi, in sicer:

- izobraževanje zaprtih oseb in delavcev o naravi nalezljivih boleznih;
- svetovanje in spodbujanje k testiranju;
- redni pregledi obolelih pri specialistih infektologih;
- razdeljevanje zloženkov;
- zagotavljanje rokavic iz lateksa, razkužil in tekočega mila;
- preskrba s kondomi.

3. 6. 5. Metadonska terapija

Metadonsko terapijo so izvajale zavodske zdravstvene službe v sodelovanju z zdravniki specialisti regionalnih centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti. V sodelovanju s koordinacijo centrov za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog so bila izdelana Strokovna navodila za obravnavo zaprtih oseb, odvisnih od prepovedanih drog, ki vsebujejo enotno doktrino zdravljenja z nadomestnimi zdravili v zavodih.

Med 1.090 zaprtimi osebami, ki so bile odvisne od nedovoljenih drog ali so imele težave zaradi uživanja drog, je prejelo metadonsko terapijo 586 ali 53,7 % zaprtih oseb. Največ je bilo vzdrževalne terapije. V primerjavi z letom 2006 se je število oseb na metadonski terapiji povečalo za 10 %.

Med 704 na novo sprejetimi osebami s težavami z drogo je bilo 432 oseb ali 61,4 % oseb z že predpisano metadonsko terapijo.

Tabela 47: Število zaprtih oseb na metadonski terapiji po kategorijah v letih 2002–2007

Kategorija	2002	2003	2004	2005	2006	2007
priporniki	88	142	142	180	242	234
obsojenci	134	192	238	202	290	352
skupaj	222	334	380	382	532	586

3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov

Imunokemijsko urinsko testirane so bile zaprte osebe, ki so se vključile v program obravnave odvisnosti od nedovoljenih drog, in so s ciljem samopotrjevanja in nadzora abstinence pisno potrdile terapevtski dogovor z izvajalci programov obravnave. Testi so bili uporabljeni predvsem za ugotavljanje prisotnosti opijatov, kanabisa in benzodiazepinov. Z urinskimi testi so bile preverjane tudi vse zaprte osebe na metadonski terapiji. V primeru pozitivnega testa jim je bila terapija postopno ukinjena.

V letu 2007 smo za urinske teste namenili 16.700 evrov. Porabljenih je bilo 3.505 testov, testiranih pa 2.556 zaprtih oseb.

3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah

V letu 2007 je bilo skupaj 11.024 ležalnih dni, kar je za 14 % manj kot v letu poprej. V zavodih so našli 8.411 ležalnih dni, v bolnišnicah pa 2.613 ležalnih dni.

Moški so v zavodskih bolniških sobah preživeli 8.367, v bolnišnicah pa 2.549 ležalnih dni. Ženske so bile v bolnišnicah 60 ležalnih dni. Mladoletniki so bili nameščeni v zavodskih bolniških sobah 44 ležalnih dni in štiri dni v bolnišnicah.

3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb

Skupno število poškodb zaprtih oseb je v letu 2007 znašalo 685, kar je za 2 % manj kot v letu 2006. Gre za poškodbe pri delu, športu, v prostem času, med prostim izhodom, pred nastopom kazni in v zavodu po tretji osebi. Vse poškodbe so bile obravnavane v zavodskih ambulantah.

Največ poškodb je bilo med moškimi (544), med ženskami jih je bilo 120, med mladoletniki pa 21. Moški so se najpogosteje poškodovali pri športu (139), ženske (49) in mladoletniki (11) v prostem času. V zavodskih ambulantah so obravnavali tudi 83 poškodb, nastalih pred nastopom kazni.

3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov

V letu 2007 beležimo 107 samopoškodb zaprtih oseb, kar je 20,1 % manj kot v letu poprej. 65-krat so se samopoškodovali obsojenci, 26-krat priporniki, enkrat uklonilno zaprta oseba in enkrat mladoletnik iz prevzgojnega doma. Nekatero osebo so se samopoškodovali večkrat. Najpogostejši načini so bile ureznine, obešenje, udarci, zaužitje predmetov in zastrupitve z zdravili. 33 oseb je bilo oskrbljenih samo v zavodskih ambulantah, 51. je bila nudena nadaljnja zdravniška oskrba v ustreznih zdravstvenih ustanovah. Štiri osebe so odklonile kakršnokoli pomoč. 13 oseb je bilo hospitaliziranih, od tega polovica v psihiatričnih ustanovah. Ena oseba je bila po dogodku nameščena v sobo za opazovanje v zavodu.

Med vsemi samopoškodbami je bilo 14 resnih poskusov samomora. Enajst samomorilnih poskusov je bilo izvedenih z obešenjem. Ena od teh oseb je zaradi posledic tega dejanja umrla v bolnišnici v letu 2008. Dve osebi sta skušali končati življenje s predoziranje s tabletami, ena pa si je skušala prerezati vrat. V kar nekaj primerih so jih rešili v zadnjem trenutku.

V letu 2007 so bili storjeni trije samomori. Eden z obešenjem, drugi s predoziranje in tretji z rezanje vratu. Prva oseba je imela status sodno pridržanega, druga dva sta bila pripornika.

Po navedbah zaprtih oseb so razlogi avtoagresivnega vedenja zlasti občutki obupa, nemoči in brezizhodnosti zaradi odvzema svobode, poslabšanje odnosov s svojci in medsebojni konflikti pa tudi abstinenčne krize (predvsem pri alkoholikih) in bolezenska stanja.

V skladu s strategijo preprečevanja samomorov, ki smo jo vzpostavili v letu 2003, so v zavodih ocenili samomorilno ogroženost vsake na novo sprejete osebe.

Zaprtim osebam v stiski so nudili pomoč zavodski strokovni delavci (psihologi, pedagogi, socialni delavci in zdravstveno osebje), ki so poskušali v kritičnih trenutkih usmerjati posameznika k rešitvi problema. Strokovni delavci so se povezovali tudi z zunanjimi strokovnjaki (psihiatri in kliničnimi psihologi), ki so zaprte osebe pregledali ali opazovali.

V okviru strategije preprečevanja samomorov v zaporih se je tudi v letu 2007 nadaljevalo sistematično izobraževanje delavcev za prepoznavanje samomorilne ogroženosti zaprtih oseb.

3. 6. 10. Smrti

V letu 2007 je umrlo osem oseb. Štirje so bili obsojenci. Dva sta umrla zaradi prevelike samomedikacije zdravil. V obeh primerih je bil samomorilni namen izključen. Dva zaradi zdravstvenih zapletov. En pripornik je umrl v bolnišnici na pljučnem oddelku. Tri osebe so storile samomor.

3. 6. 11. Gladovne stavke

Z gladovnim stavkami so tudi v letu 2007 vse kategorije zaprtih oseb opozarjale na osebne stiske in nezadovoljstva. Stavkalo je 49 oseb, kar je za 16 % manj kot v letu 2006. Priporniki (31) so z odklanjanjem hrane želeli doseči odpravo pripora ter pospešitev postopkov na sodiščih, obsojenci (18) pa so na ta način izražali nezadovoljstvo nad odločitvami zavodskih strokovnih služb, poskušali so doseči premestitev ali pa so protestirali zaradi ukinjene metadonske terapije.

Vsi stavkajoči so bili obravnavani v skladu z mednarodnimi konvencijami o gladovnih stavkah. Odklanjanje hrane pa sicer ni pustilo posledic na zdravju stavkajočih.

3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA

3. 7. 1. Odvisnost od alkohola

Obravnavanje odvisnih od alkohola je v zavodih v letu 2007 potekalo v skladu z doktrino in dogovori. Izvajalci programov so bili zavodski strokovni delavci v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki. Namen obravnave je pomoč zaprti osebi pri vzpostavitvi abstinence in spremembi življenjskega stila ter morebitna priprava posameznika na zdravljenje v zdravstveni ustanovi.

Obravnavanje zaprtih oseb s težavami zaradi odvisnosti od alkohola postaja vse bolj zahtevna, ker sindrom odvisnosti vse pogosteje spremlja še antisocialno vedenje zaprtih oseb – družinsko in spolno nasilje. Doseganje namena obravnave so tudi v preteklem letu ovirali nizka stopnja motiviranosti za spremembo, dolgotrajnost pivske kariere, osebni propad, nizek socialnoekonomski status obravnavanih oseb ter nepripravljenost svojcev za sodelovanje v obravnavi.

Tabela 48: Število in delež zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi odvisnosti od alkohola po kategorijah zaprtih oseb v letu 2007

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi alkoholizma	delež v %
obsojenci	1.871	393	21,0
VZ	1.138	213	18,7
priporniki	1.260	98	7,7
mladoletniki	42	10	23,8
SKUPAJ	4.311	714	16,6

V letu 2007 je bilo med skupaj 4.311 zaprtimi osebami 714 ali 16,6 % oseb s težavami zaradi odvisnosti od alkohola. Število oseb, ki so imele težave zaradi odvisnosti od alkohola, se je v primerjavi z letom poprej povečalo za 39 %.

Tabela 49: Število zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja alkoholizma in s težavami zaradi odvisnosti od alkohola po spolu in zavodih v letu 2007

Zavod	66. člen				ugotovljeno, da imajo težave						skupaj
	m	ž	ml	skupaj	p	m	ž	ml	UZ	skupaj	
Dob	22	0	0	22	0	164	0	0	0	164	186
Slov. vas	0	0	0	0	0	17	0	0	0	17	17
Ig	0	0	0	0	0	0	4	0	2	6	6
Celje	5	0	0	5	14	6	0	0	18	38	43
Koper	2	0	0	2	4	10	0	0	6	20	22
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	7	0	0	7	62	51	0	0	97	210	217
N. mesto	2	0	0	2	10	14	0	0	28	52	54
Radovljica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	14	0	0	0	14	14
Maribor	10	0	0	10	5	48	0	0	47	100	110
M. Sobota	1	0	0	1	3	11	0	0	15	29	30
Rogoza	0	0	0	0	0	5	0	0	0	5	5
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	10	0	10	10
SKUPAJ	49	0	0	49	98	340	4	10	213	665	714

Med skupaj 1.871 obsojenci v letu 2007 je bil 49 obsojencem izrečen ukrep obveznega zdravljenja alkoholizma, kar je za 32 % več kot v letu 2006. Za izvajanje ukrepov obveznega zdravljenja odvisnosti od alkohola in drog še vedno ni ustreznih predpisov. Tako so v letu 2007 zavodi ukrepe izvajali z vključitvijo odvisnikov

v psihosocialne programe obravnave odvisnosti v zavodih, bolj motivirane posameznike pa so obravnavali v sodelovanju z zdravstvenimi ustanovami.

129 zaprtih oseb je imelo abstinenčne krize zaradi alkohola, in sicer 76 ukлонilno zaprtih, 48 obsojencev in pet pripornikov. Deset oseb je bilo zaradi abstinenčne krize hospitaliziranih, drugim so pomoč zagotavljali v zavodih.

Tabela 50: Število oseb s težavami zaradi odvisnosti od alkohola glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2000–2007

Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
število vseh zaprtih oseb	6.703	6.302	5.219	4.725	4.344	3.097	3.572	4.311
število oseb s težavami zaradi alkohola	742	1.054	941	833	722	421	513	714
delež v %	11,6	16,7	18,0	17,6	16,6	13,6	14,4	16,6

Tabela 51: Število zaprtih oseb, vključenih v programe obravnave, po zavodih v letu 2007

Zavod	program izobraževanja			program motivacije			abstinenca in aktivno življenje		
	0	UZ	ml	0	UZ	ml	0	UZ	ml
Dob	30	0	0	28	0	0	15	0	0
Slov. vas	8	0	0	0	0	0	1	0	0
Ig	3	0	0	3	0	0	1	0	0
Celje	0	0	0	5	0	0	0	0	0
Koper	5	0	0	8	6	0	7	0	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	23	0	0	23	0	0	20	0	0
N. mesto	6	3	0	0	0	0	0	0	0
OO Ig	1	0	0	9	0	0	6	0	0
Maribor	25	0	0	0	0	0	0	0	0
M. Sobota	2	0	0	4	0	0	2	0	0
Rogoza	8	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	0	9	0	0	6	0	0	2
SKUPAJ	111	3	9	80	6	6	52	0	2

V letu 2007 so se zaprte osebe s težavami zaradi odvisnosti od alkohola lahko vključevale v programe izobraževanja in motivacije v zavodih. Pomoč zaprtim osebam je bila usmerjena v vzpostavljanje občutka za osebno nego in telesno kondicijo, odgovornost za opravljanje dnevnih dejavnosti, pridobivanje delovnih navad, aktivno preživljanje prostega časa, vzpostavljanje in vzdrževanje stikov s svojci ter v postopno vračanje v družbo.

Vključitev v našete programe pomoči je bila prostovoljna. Za vključitev v programe izobraževanja se je odločilo 123 zaprtih oseb, v programe motivacije 92 oseb, aktivni življenjski stil pa je uspelo vzpostaviti 54 zaprtim osebam.

Osebam, ki so v zavodih uspešno abstimirale in izrazile željo po nadgradnji obravnave, smo med prestajanjem kazni omogočili tudi obravnavo v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (v psihiatričnih klinikah, območnih alkoholoških ambulantah, klubih zdravljenih alkoholikov, Anonimnih alkoholikov, skupinah za samopomoč). Za takšno obravnavo se je v letu 2007 odločilo 19 zaprtih oseb. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 15 oseb. V zavodu Dob je tudi v tem letu delovala skupina Anonimnih alkoholikov, ki jo je vodil zunanji izvajalec. Primer dobre prakse pa predstavlja tudi edukacijska skupina v oddelku Rogoza, ki jo vodita pedagoginja in vodja izmene paznikov.

3. 7. 2. Odvisnost od prepovedanih drog

Zaprte osebe, odvisne od nedovoljenih drog, so v zavodih obravnavali v skladu z izdelano strategijo. Ta opredeljuje medicinski del pomoči, programe izobraževanja in motivacije ter nadgradnjo z visokopražnimi programi.

Strokovne službe zavodov so tudi v letu 2007 intenzivno sodelovale s centri za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti. Njihovi zdravniki so bili zavodskim strokovnim delavcem in obravnavanim v veliko pomoč, število obiskov v omenjenih ambulantah pa se je povečalo.

Na dveh lokacijah je bilo na novo vzpostavljeno sodelovanje z zunanjima organizacijama, ki zagotavljata pomoč odvisnikom, in sicer v oddelku Novo mesto – Oddelek za družbene dejavnosti pri Mestni občini Novo mesto in v zavodu Ig – nevladna organizacija Projekt Človek. Še nadalje pa smo sodelovali z nevladno organizacijo Stigma, in sicer v zavodih Ljubljana in Ig.

V informacijsko enoto za droge RS smo prispevali poročilo o stanju na področju drog v slovenskih zaporih za leto 2007. Poročilo je sestavni del nacionalnega poročila, ki ga država prispeva v Evropsko informacijsko enoto za droge v Lizboni (EMCDDA – European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction).

Univerza v Bremnu je v sodelovanju s sedmimi državami EU pristopila k raziskavi o vplivu nadomestnega zdravljenja na izvrševanje kazenskih sankcij v zaporih, kamor je bila vključena tudi Slovenija. V raziskavi so sodelovali zavodi Ljubljana, Dob, Maribor in Celje.

Izšla je mednarodna raziskava o stimulansih v zaporih (Provisions for Amphetamine Type Stimulant Users in European Prisons). Raziskava je bila narejena v letu 2006 v okviru 9. mednarodne konference o drogah, ki je potekala v RS, vključevala pa je Belgijo, Irsko, Švedsko, Portugalsko, Češko, Litvanijo, Nizozemsko, Malto in Slovenijo. V raziskavo sta bila vključena zavoda Ljubljana in Ig.

V letu 2007 je bilo prepoznanih 1.090 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja nedovoljenih drog. V primerjavi z letom poprej se je njihovo število povečalo za 14 %. Med njimi je bilo 55 oseb z izrečenim ukrepom obveznega zdravljenja odvisnosti od prepovedanih drog (52 obsojencev in tri obsojenke).

Tabela 52: Število in delež zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi odvisnosti od drog po kategorijah v letu 2007

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi narkomanije	delež v %
obsojenci	1.871	659	35,2
uklonilno zaprti	1.138	71	6,2
priporniki	1.260	338	26,8
mladoletniki	42	22	52,4
SKUPAJ	4.311	1.090	25,3

Tabela 53: Število zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja narkomanije in s težavami zaradi odvisnosti po zavodih v letu 2007

Zavod	66. člen				ugotovljeno, da imajo težave						skupaj
	m	ž	ml	skupaj	p	m	ž	ml	UZ	skupaj	
Dob	14	0	0	14	0	154	0	0	0	154	168
Slov. vas	0	0	0	0	0	3	0	0	0	3	3
Ig	0	5	0	5	18	0	25	0	1	44	49
Celje	7	0	0	7	56	29	0	2	17	104	111
Koper	15	0	0	15	30	72	0	0	10	112	127
N. Gorica	0	0	0	0	12	9	0	0	24	45	45
Ljubljana	8	0	0	8	167	189	0	0	0	356	364
N. mesto	0	0	0	0	14	5	0	0	2	21	21
OO Ig	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1
Maribor	5	0	0	5	29	93	3	0	8	133	138
M. Sobota	1	0	0	1	12	17	0	0	9	38	39
Rogoza	0	0	0	0	0	4	0	0	0	4	4
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	20	0	20	20
SKUPAJ	50	5	0	55	338	576	28	22	71	1035	1090

Tabela 54: Število oseb s težavami zaradi uživanja nedovoljenih drog glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2000 -2007

Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
število vseh zaprtih oseb	6.703	6.302	5.219	4.725	4.344	3.097	3.572	4.311
osebe s težavami zaradi droge	512	682	703	727	944	868	948	1.090
delež v %	7,63	10,82	13,47	15,38	21,73	28,03	26,5	25,3

Tabela 55: Število zaprtih oseb, vključenih v programe obravnave, po kategorijah in zavodih v letu 2007

Zavod	nizkopražni programi				višjepražni programi				visokopražni programi			
	0	UZ	ml	skupaj	0	UZ	ml	skupaj	0	UZ	ml	skupaj
Dob	27	0	0	27	20	0	0	20	16	0	0	16
Slov. vas	0	0	0	0	3	0	0	3	0	0	0	0
Ig	12	1	0	13	14	0	0	14	4	0	0	4
Celje	22	13	0	35	12	0	1	13	2	0	1	3
Koper	48	7	0	55	36	3	0	39	3	0	0	3
N. Gorica	6	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	134	0	0	134	21	0	0	21	0	0	0	0
N. mesto	4	2	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Maribor	32	0	0	32	15	0	0	15	13	0	0	13
M. Sobota	5	0	0	5	8	0	0	8	4	0	0	4
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	0	15	15	0	0	9	9	0	0	0	0
SKUPAJ	290	23	15	328	129	3	10	142	43	0	1	44

Osebam, ki v zavodih uspešno abstininirajo in izražajo željo po nadgradnji obravnave, se med prestajanjem kazni ta omogoča tudi v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (psihiatrične bolnišnice, Center za zdravljenje odvisnosti od drog v Ljubljani, centri za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti, Društvo Up, Skupnost Srečanje, Karitas – Pelikan, Društvo Svit, Zavod Vir, Projekt Človek, Društvo Stigma,... ipd). Za tovrstno obliko zdravljenja se je v letu 2007 odločilo 36 zaprtih oseb. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 35 zaprtih oseb.

Svetovalno delo v programu zmanjševanja škode (nizkopražni program) so v zavodih Ljubljana in Ig izvajali predstavniki Društva Stigma. Zavod Ljubljana so obiskovali dvakrat tedensko, zavod Ig pa dvakrat mesečno. Pomemben del programa so bila tudi spremljanja obsojencev in obsojenk na namenskih izhodih (spremljanja v šolo, v zdravstvene ustanove,...itn).

V sodelovanju z zdravniki specialisti iz območnih centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti so abstinenčne krize zaprtih oseb, do katerih je v letu 2007 prišlo 251-krat, obravnavali v zavodskih ambulantah. Težave so lajšali predvsem z zdravili, pa tudi z povečanjem odmerka metadona. Abstinenčno krizo je imelo 153 pripornikov, 87 obsojencev, in enajst oseb v uklonilnem zaporu.

Obravnavo odvisnih od drog so spremljale tudi težave, in sicer nizka motiviranost zaprtih oseb za spreminjanje življenjskega stila, zanikanje recidiva in odgovornosti zanj, manipuliranje ipd.

3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov

Osamitev obsojenca po 98. členu zakona

Primerov osamitve obsojenca na podlagi 98. člena sta bili dve, in sicer v zavodu Dob.

Namestitve v posebej varovani oddelek na podlagi 206. člena zakona

V posebej varovani oddelek je bilo v letu 2007 nameščenih 14 nevarnih obsojencev, in sicer v zavodih Dob (12) in Koper (2). V večini primerov sta bila razloga namestitve fizični napad in grožnja soobsojencem.

3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev

V letu 2007 je v slovenskih zavodih prestajalo kazen 540 tujcev, med katerimi je bilo 187 obsojencev (180 moških, dve ženski in pet mladoletnikov), 19 uklonilno zaprtih (18 moških in ena ženska) in 334 pripornikov (312 moških, 22 žensk).

Posebni jezikovni težavi pri delu s tujci ni bilo, delavci zavodov so se z njimi sporazumevali v enem od svetovnih jezikov. Nekaj obsojencev iz manjših držav je obvladalo le materni jezik in so se na lastno željo začeli učiti slovenščine. Želje po uradnem prevajalcu ni izrazil nihče.

Tujci, ki slovenskega jezika niso razumeli, so bili obravnavani individualno, drugi pa so se udeleževali skupinskih oblik dela, kjer so jim pri sporazumevanju pomagali tudi drugi obsojenci.

Tujejezična literatura je na voljo v zavodskih knjižnicah, pa tudi zakonski in podzakonski akti so dostopni v tujih jezikih. Tujci so se z želeno literaturo večinoma oskrbovali sami ali pa preko diplomatskih predstavnikov.

Obsojeni tujci so izrabili pravico do obiskov konzularnih predstavnikov, obiski svojcev pa so bili odvisni predvsem od njihove oddaljenosti, materialnega stanja, pa tudi od kakovosti njihovih stikov pred nastopom kazni. Večina jih je za ohranitev stikov s svojci uporabljala dopisovanje, telefonskih razgovorov pa so se zaradi visokih stroškov posluževali nekoliko redkeje. Tujcem je bila glede na njihova verska načela in druga prepričanja zagotovljena ustrezna prehrana.

Obravnava tujcev v zavodih je bila enaka obravnavi slovenskih državljanov. Tujci z izrečenim izgonom iz države zunajzavodskih ugodnosti niso bili deležni. Tisti, ki jim stranska kazen izгона iz države ni bila izrečena, so imeli za pridobitev zunajzavodskih ugodnosti enake možnosti kot obsojenci s slovenskim državljanstvom. Praviloma so bivali v zaprtih oddelkih zavodov.

3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb

V letu 2007 je bilo zaprtih 53 oseb v starosti nad 59 let, med njimi jih je bilo dvanajst starejših od 69 let. Predvidene dejavnosti in njihovo namestitve so v zavodih prilagodili njihovim letom in zdravstvenemu stanju. Najstarejša obsojenka je bila stara 79 let in je kazen prestajala v zavodu Ig, najstarejši obsojenec je bil star 80 let in je kazen prestajal v OO Ig.

3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost

V letu 2007 je bilo med obsojenci in mladoletniki na novo sprejetih 73 storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost. Trend priliva te kategorije obsojencev se je glede na priliv ostalih kategorij zaprtih oseb v zadnjem letu nekoliko zmanjšal. V letu 2007 je njihov skupni delež znašal 7,3 % obsojeniške populacije, kar je za 0,3 % manj kot v letu poprej.

V zavodih so v letu 2007 obravnavali skupaj 168 obsojencev – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kar je za 19,1 % več kot v letu poprej. Kazen so prestajali skoraj na vseh lokacijah, tudi v zavodu Radeče.

Obravnava te kategorije obsojencev se načeloma ni bistveno razlikovala od ostalih, pri podeljevanju zunajzavodskih ugodnosti pa je zahtevala še posebno previdnost. Obsojenci so se vključevali tako v individualne kot v skupinske oblike obravnave ter v ostale oblike zavodskega življenja. V nekaj primerih je bilo posameznike potrebno zaščititi pred nasilnimi soobsojenci. V teh primerih smo jih praviloma obravnavali le individualno.

Večina storilcev spolnih kaznivih dejanj je bila vključena tudi v psihološko obravnavo, ki je bila usmerjena predvsem v vzpostavljanje uvida v storjeno dejanje in motiviranje za spremembo. Vsi psihologi, ki obravnavajo storilce kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, so imeli ustrezno supervizijo. Izkušnje so izmenjevali tudi na intervizijskih sestankih. Tudi v letu 2007 so v zavodu Dob izvajali edukativni skupinski program za to kategorijo obsojencev. Izvajajo ga zavodski psihologi. Program zajema 14 srečanj na vnaprej pripravljene teme. Vseh skupin se je udeležilo skupno 30 obsojencev. Program je uspešno zaključilo 27 oseb. Tri osebe programa niso izpolnile. V individualno psihološko obravnavo je bilo vključenih 100 oseb, kar je tri več kot v letu poprej.

Zavodi so se po pomoč in znanje glede obravnave te kategorije obsojencev obračali tudi na posamezne zunanje strokovnjake, predvsem psihiatre. Nekateri bolj motivirani obsojenci so bili deležni tudi obravnave zunaj zavoda.

Ob pripravi obsojencev na zunanje ugodnosti in odpust so se v zavodih posvetovali z različnimi službami (npr. s centri za socialno delo, šolami, z zdravstvenimi službami, s policijo itn.) in okolje pripravljali na njihovo postopno vračanje v družbo. Zunajzavodskih ugodnosti so bili deležni tisti obsojenci, ki so v obravnavi dokazali zahtevani napredek in izpolnjevali vsa potrebna merila.

3. 7. 7. Obravnava žensk

Prestajanje zaporne kazni žensk je tesno povezano s kulturnimi in družbenimi pričakovanji glede njihove vloge v družini, še posebno vloge matere. Ženske so prestajanje kazni in oddaljenost od doma velikokrat doživljale kot hudo stisko s stopnjevanimi občutki tesnobe, nemira, krivde in samoobtoževanja. Težave so bile še večje ob hkratni odsotnosti drugega roditelja (npr. zaradi sočasnega prestajanja kazni itn.), kar je zahtevalo ukrepe za reševanje stiske otrok. Posebne težave, povezane z obravnavo žensk, so se nanašale na obsojenke, pri katerih stiki z družino in otroki niso bili možni (velika oddaljenost od doma, tujke ipd.).

Razen v centralnem ženskem zavodu Ig so bile pripornice, ukлонilno zaprte in obsojenke nameščene še v zavodih Celje, Koper in Maribor. Dve mladoletnici sta bili v zavodu Radeče.

Z dnem 8. 12. 2007 je stopilo v veljavo navodilo o razporejanju pripornic in obsojenk s katerim se vse ženske, ki so bile prej napotene v zavod Koper, namešča v zavod Ig. Tako v zavodu Koper nimajo več zaprtih žensk.

3. 8. 8. Obravnava mladoletnikov

V zavodu Celje je v letu 2007 prestajalo kazen osem mladoletnikov, v prevzgojnem domu pa je bilo 26 mladoletnih oseb, med njimi dve mladoletnici.

Pri delu z mladoletniki je največji poudarek namenjen izobraževanju in pridobivanju delovnih navad ter programom odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola.

3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI

3. 8. 2. Podeljene ugodnosti

Pri podeljevanju zunajzavodskih ugodnosti upoštevamo načelo postopnosti. Polog zakonskih meril se upoštevajo tudi osebnostne in vedenjske lastnosti obsojencev, izpolnjevanje individualnega programa, ocena tveganja, spoštovanje sprejetih dogovorov ter odnos do kaznivega dejanja, do delavcev in soobsojencev. Režim zunajzavodskih ugodnosti praviloma na predlog nosilca primera določi strokovni tim zavoda. Ugodnosti za posameznika se opredelijo v programu individualne obravnave, o posameznem predlogu strokovnega tima pa vselej odloči direktor zavoda oziroma vodja oddelka.

Veliko pozornost namenjamo pripravam obsojenca za prvo zunajzavodsko ugodnost. To še posebno velja za obsojence, odvisne od prepovedanih drog ali alkohola, ter za obsojence, obsojene zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kazniva dejanja proizvodnje in prometa z mamili ter kaznivih dejanj z elementi hujšega nasilja. Obsojenci, katerim je bil izrečen tudi varnostni ukrep obveznega zdravljenja odvisnosti od alkohola ali drog in niso pripravljeni sodelovati pri izvajanju tega ukrepa, praviloma zunajzavodskih ugodnosti ne dobijo. Enaki kriteriji veljajo za obsojence, ki so storili kaznivo dejanje zoper spolno nedotakljivost, če odklanjajo sodelovanje v terapevtskih, psiholoških in drugih oblikah obravnave.

Tabela 56: Število podeljenih ugodnosti po vrstah v letu 2007

Vrste ugodnosti		Število ugodnosti
zunajzavodske ugodnosti	popolna izraba letnega počitka na prostosti	723
	delna izraba letnega počitka na prostosti	105
	dodatni letni počitek	143
	prost izhod iz zavoda	6.637
	nenadzorovani obiski zunaj zavoda	2.617
	prost izhod iz zavoda, razen v kraj storitve k. d.	16
	izhod iz zavoda v spremstvu paznika	40
	skupaj	10.301
ugodnosti v okviru zavoda	podaljšani in nenadzorovan obisk	21.166
	prost obisk v garsonjeri	3.929
	skupaj	25.095
SKUPAJ	36.391	

V letu 2007 je bilo obsojencem in mladoletnikom podeljenih 35.396 zavodskih in zunajzavodskih ugodnosti, kar za 2,8 % manj kot v letu 2006. Na obsojenca oziroma mladoletnika je bilo torej podeljenih 18,4 ugodnosti, kar je nekaj manj kot v letu poprej (19,2 ugodnosti na osebo).

Od skupaj 1.919 obsojencev in mladoletnikov jih 862 ali 44,9 % ni bilo deležnih nobene zunajzavodske ugodnosti. V primerjavi z letom poprej se je ta delež povečal za 11,5 %. Med njimi je bilo 257 ali 13,3 % takih, ki niso bili deležni ugodnosti niti v okviru zavoda. V primerjavi z letom poprej se je delež tistih brez vseh ugodnosti zmanjšal za 16 %.

Uklonilno zaprtim osebam zunajzavodskih ugodnosti zavodi ne podeljujejo. Od 1.138 uklonilno zaprtih so zavodi zavodske ugodnosti podaljšanega in nenadzorovanega obiska podelili 599 ali 52,6 %.

Zunajzavodske ugodnosti

Število podeljenih zunajzavodskih ugodnosti se je v primerjavi z letom 2006 bistveno zmanjšalo (26,9 %). V letu so zavodi zunajzavodske ugodnosti podelili 1.057 ali 55 % obsojencem in mladoletnikom. V primerjavi z letom poprej to predstavlja zmanjšanje za 6,4 %.

V letu 2007 je bilo med vsemi obsojenci in mladoletniki podeljenih 9,7 ugodnosti na osebo, v letu 2006 pa 6,9. Najbolj se je zmanjšalo število podeljenih prostih izhodov iz zavoda (za 2.800 ali 27,2 %), medtem ko se je število podeljenih ugodnosti popolne izrabe letnega dopusta na prostosti povečalo za 29. Za 105 se je zmanjšalo število delne izrabe letnega dopusta na prostosti. Število podeljenih izhodov iz zavoda v spremstvu paznika se je manjšalo za 72. Prosti izhodi iz zavoda, razen v kraj storitve kaznivega dejanja so se zmanjšali za 30.

Na občutno zmanjšanje števila podeljenih zunajzavodskih ugodnosti delno vpliva čedalje bolj zahtevna struktura zaprtih oseb. Na ta pojav pa ima nedvomno pomemben vpliv tudi čedalje večja previdnost osebja zavodov, ki o podeljevanju teh ugodnosti odloča. S pričo dejstva, da v javnosti, še posebno pa v medijih, močno odmeva sleherni spodrseljaj, ki ga obsojenec stori med bivanjem na prostosti, se osebje zavoda, ki mu javnost naloži za to odgovornost, noče izpostavljeti oziroma prevzemati odgovornosti.

Zavodske ugodnosti

Zavodskih ugodnosti je bilo v letu 2007 deležnih 1.684 ali 87,7 % obsojencev in mladoletnikov. V primerjavi z letom 2006 se je njihovo število povečalo, in sicer za 7,2 %. Število prostih obiskov v garsonjeri se je povečalo za 19,5 %. V letu 2007 so bili obsojenci in mladoletniki deležni 12,5 zavodskih ugodnosti na osebo, v letu poprej pa 12,2.

3. 8. 3. Zlorabe ugodnosti

V letu 2007 so obsojenci in mladoletniki zlorabili zunajzavodske ugodnosti v 79 primerih. Število zlorab ugodnosti v letu 2007 se je v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za osem. Realno se število zlorab zunajzavodskih ugodnosti v letu 2007 v primerjavi z letom poprej ni zmanjšalo, saj se je, kot že rečeno bistveno zmanjšalo tudi število podeljenih zunajzavodskih ugodnosti.

Obsojenci in mladoletniki so zunajzavodske ugodnosti zlorabili tako, da se jih je 38 vrnilo v zavod z zamudo, 21 jih je bilo privedenih, enajst jih je ostalo na begu, devet pa jih je bilo utemeljeno osumljenih, da so na prostosti storili novo kaznivo dejanje. Po številu je bilo največ zlorab v zavodih Radeče (30), Ljubljana (14), Koper (9), Ig in Rogoza (po 6), Slovenska vas (4), Maribor (3), Celje in Nova Gorica (po 2), Dob, oddelka Ig in Murska Sobota (po 1). V oddelku Novo mesto zlorab ugodnosti ni bilo.

3. 8. 4. Podeljevanja ugodnosti

Tudi v letu 2007 je število obsojencev z večjim tveganjem za zlorabo zunajzavodskih ugodnosti zaradi odvisnosti od prepovedanih drog naraščalo, kar je gotovo vplivalo na zmanjšanje števila podeljenih zunajzavodskih ugodnosti. Takim obsojencem namreč zavodi praviloma zunajzavodskih ugodnosti ne podeljujejo, dokler ne dosežejo opaznega napredka. Obsojenci se vključitvi v obravnavo od prepovedanih drog in alkoholizma ter spolnega nasilja nad mladoletnikom največkrat upirajo, kljub nesodelovanju pa zunajzavodske

ugodnosti stalno zahtevajo. Te poskušajo doseči tudi s pritožbami na najrazličnejše institucije, med drugim tudi na Varuha človekovih pravic. Nekateri obsojenci nočejo niti delati, dokler ne izpolnijo formalnega pogoja za pridobitev zunajzavodskih ugodnosti (določen del prestane kazni). Posamezni obsojenci pa skušajo do ugodnosti priti celo z grožnjami, z izsiljevanjem in s prekinitvami z delom.

3. 8. 5. Namenski izhodi

Tabela 57: Namenski izhodi v letu 2007

Namenski izhodi	brez spremstva	v spremstvu paznika	s strok. delavcem	skupaj	število zlorab
državni organi (brez odredbe)	205	99	26	330	0
zdravstvene ustanove	1.318	49	3	1.370	6
obravnavna v drugih ustanovah	308	62	35	405	0
izobraževanje	929	55	14	998	4
poroka	1	4	0	5	0
rojstvo otroka	9	1	0	10	0
nenačrtovani (smrt ipd.)	72	45	12	129	0
SKUPAJ	2.842	315	90	3.247	10

Delež namenskih izhodov se je v letu 2007 v primerjavi z letom poprej neznatno zmanjšal (0,6 %). Najbolj se je zmanjšalo število izhodov zaradi obiska državnih in drugih organov zunaj zavoda. Po številu je bilo največ namenskih izhodov zaradi obiskov zdravstvenih ustanov zunaj zavoda. Na drugem mestu je število namenskih izhodov zaradi obiskov izobraževalnih institucij zunaj zavoda. K temu številu je treba prišteti tudi število stalnih namenskih izhodov, ki sta jih zavod Dob in Polodprti in odprti oddelek Slovenska vas podelila desetim obsojencem. Navedeni obsojenci so zaradi izobraževanja in zdravljenja zunaj zavoda koristili skupaj 88 namenskih izhodov.

V letu 2007 se je število izhodov brez spremstva zmanjšalo za 3,3 %, medtem ko se je število izhodov v spremstvu s paznikom in strokovnimi delavci povečalo za 26,1 %. V manjšem številu primerov so razlogi odobritve izhodov poroka, rojstvo otroka ali smrt v družini. Čeprav se je povečalo število izhodov s spremstvom paznikov, se je hkrati povečalo tudi število zlorab izhodov iz zavoda kar za 50 %.

3. 9. DISCIPLINSKO OBRAVNAVANJE IN KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

3. 9. 1. Vodenje disciplinskih postopkov

Disciplinske komisije se pri vodenju disciplinskih postopkov in izrekanju disciplinskih kazni obsojencem in mladoletnikom srečujejo z določenimi težavami. Poseben problem pri vodenju disciplinskega postopka predstavlja navzočnost odvetnika, saj predsedniki disciplinskih komisij praviloma niso iz vrst pravnikov. Ker večina članov disciplinskih komisij nima ustreznega pravnega znanja za vodenje včasih kar zahtevnih postopkov, so nekateri zavodi vključili v delo disciplinskih komisij razpoložljive pravne strokovnjake. Po oceni nekaterih zavodov so disciplinski postopki prezahtevni, predolgi in tudi predragi. To obsojencem omogoča, da se z manipuliranjem skušajo izogniti disciplinski kazni. Sicer pa zavodi v praksi čedalje pogosteje obravnavajo disciplinske prestopke obsojencev brez formalne disciplinske obravnave, s sprotnim reševanjem, opozarjanjem in vodenjem obsojencev torej z vsebinskim pristopom. Formalni disciplinski postopki se vodijo v glavnem le v primerih, ko gre za trdovratne disciplinske prestopke, še posebno pa ob storitvi disciplinskih prestopkov, ki so povezani z izvajanjem fizičnega nasilja nad soobsojenci.

3. 9. 2. Učinkovitost disciplinskih kazni

Zavodi ocenjujejo, da je učinkovitost izrekanja disciplinskih kazni slabša zaradi dolgotrajnega in formalnega postopka. Kljub temu pa zavodi menijo, da disciplinski postopki zoper obsojence, kakor tudi izrekanje disciplinskih kazni učinkujejo preventivno, saj obsojenci vedo, da bo zoper njih sprožen disciplinski postopek, zlasti v primerih, če storijo hujši disciplinski prestopki. Sicer pa zavodi ugotavljajo, da je realno težko oceniti učinke disciplinskega kaznovanja obsojencev, saj so pri nekaterih obsojencih učinkovite, medtem ko pri obsojencih, ki pogosto ponavljajo disciplinske prestopke, izrečena disciplinska kazen pretežno ne doseže svojega namena. Nesporno pa so učinkovite pogojno odložene disciplinske kazni, saj v preizkusni dobi obsojenci disciplinskih prestopkov praviloma ne ponavljajo.

3. 9. 3. Pregled izrečenih disciplinskih kazni

Tabela 58: Izrečenih disciplinskih kazni po vrsti in trajanju v letu 2007

Vrsta disciplinske kazni	štev.	do 7 dni	7 do 14 dni	15 do 21 dni	21 dni	30 dni	izvršitev pogojno odložena
javni opomin	2	0	0	0	0	0	0
razporeditev na drugo delo	0	0	0	0	0	0	0
omejitev ugodnosti	4	0	0	0	0	0	0
samica s pravico do dela	22	10	6	2	4	0	17
samica brez pravice do dela	32	6	9	6	8	3	22
SKUPAJ	60	16	15	8	12	3	39

V letu 2007 je bilo obsojencem in mladoletnikom izrečenih 91 disciplinskih kazni (31 mladoletnikom v prevzgojnem domu) in 60 obsojencem, kar je skoraj enako kot v letu 2006 (92). Število izrečenih disciplinskih kazni se je pri obsojencih povečalo za sedem, medtem ko se je pri mladoletnikih zmanjšalo za osem. Bistveno se je povečalo število pogojno odloženih izvršitev disciplinskih kazni, in sicer za 15. Čeprav zavodi disciplinske prestopke obsojencev in mladoletnikov v čedalje večjem številu obravnavajo tretmajsko, razlogi za postopno zmanjšanje izrečenih disciplinskih kazni, zlasti obsojencem niso v celoti pojasnjeni. Zgolj domnevati je mogoče, da na zmanjšanje izrečenih disciplinskih kazni vpliva zahtevni predpisani disciplinski postopek, ki ga mora disciplinska komisija natančno in zakonito izpeljati, saj veljavna zakonodaja vsebuje določbe, ki varujejo pravice disciplinskih obdolžencev v disciplinskem postopku v večji meri kot predpisi iz leta 1978.

V zavodih Ljubljana in Ig, ter oddelkih Ig, Rogoza, Slovenska vas in Novo mesto, niso izrekli nobene disciplinske kazni. To za manjše zavode, zlasti za polodprte in odprte oddelke ni presenetljivo, saj v teh oddelkih kazni zapora prestaja številčno manjša in osebno bolj urejena populacija. Nenavadno pa je, da disciplinska komisija zavoda Ljubljana pri tolikšnem številu obsojencev ni izrekla nobene disciplinske kazni, še posebno zato, ker podatki kažejo, da je med obsojenci veliko primerov fizičnega nasilja. V tem zavodu je bilo namreč v letu 2007 kar 33 primerov fizičnih konfliktov, kar je bistveno več kot v drugih primerljivih zavodih in relativno veliko število zlorab zunajzavodskih ugodnosti, kar skoraj vedno pomeni tudi storitev hujšega disciplinskega prestopka. Pri tem je presenetljiv tudi podatek, da je oddelek Novo mesto disciplinski komisiji zavoda Ljubljana, ki je pristojna tudi za vodenje disciplinskih postopkov v tem oddelku, podal pet predlogov za uvedbo disciplinskega postopka, vendar disciplinska komisija predlogov ni obravnavala oziroma o njih ni izdala ustrezne odločbe.

Za polovico se je povečalo število izrečenih disciplinskih kazni omejitev ugodnosti. Te so bile obsojencem izrečene v zavodu Maribor in oddelku Murska Sobota.

Disciplinska kazen razporeditve na drugo delovno mesto v letu 2007 ni bila izrečena. Institut ustavitve disciplinskega postopka so uporabljali zavodi Celje (4), Dob (17) in Koper (11). Neizvršenih je ostalo 20 odločb

o izrečenih disciplinskih kaznih, med njimi v zavodih Dob (17), Celje (2) in Koper (1).

Tabela 59: Struktura izrečenih disciplinskih kazni mladoletnikom v prevzgojnem domu po vrsti in trajanju v letu 2007

Vrsta disciplinske kazni	štev.	do 2 dni	do 4 dni	5 dni	6 dni	7 dni	izvršitev pogojno odložena
opomin	1	0	0	0	0	0	0
prepoved izhoda do treh mesecev	30	0	0	0	0	0	0
posebni prostor v prostem času	0	0	0	0	0	0	0
posebni prostor brez pravice do dela	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	31	0	0	0	0	0	0

Disciplinsko obravnavanje mladoletnikov

V zavodu Celje sta bili mladoletnikom, ki prestajajo mladoletniški zapor izrečeni dve disciplinski kazni oddaje v samico brez pravice do dela. V prevzgojnem domu je bilo mladoletnikom izrečenih 30 disciplinskih kazni prepovedi izhoda iz doma. V primerjavi z letom 2006 se je število disciplinskih kazni prepovedi izhoda iz prevzgojnega doma zmanjšalo za devet. Enemu mladoletniku pa je bil izrečen opomin.

Število mladoletnikov, ki so bili v disciplinskem postopku obravnavani več kot dvakrat se v letu 2007 v primerjavi z letom poprej ni bistveno spremenilo. Od skupaj 31 mladoletnikov in mladoletnic, obravnavanih v disciplinskem postopku, jih je bilo enkrat obravnavanih deset, dvakrat pet, trikrat dva in šestkrat eden.

3. 9. 4. Pritožbe na disciplinske kazni

Pravico do pritožbe zoper odločbo disciplinske komisije o izrečeni disciplinski kazni je v letu 2007 uveljavljalo devet obsojencev (v letu 2006 pa 7). Pritožbe so vložili le obsojenci iz zavoda Dob ter iz oddelkov Novo Gorica in Murska Sobota. Na ministrstvu za pravosodje, ki je pritožbeni organ druge stopnje, so pet pritožb zavrnilo kot neutemeljene, v dveh primerih so pritožbi ugodili in zadevo vrnili disciplinski komisiji v ponovno odločanje. V enem primeru so pritožbi delno ugodili in izrečeno disciplinsko kazen oddajo v samico znižali, v enem pa o pritožbi ministrstvo za pravosodje še ni odločilo. Pri vlaganju in reševanju pritožb zoper odločbe o izrečeni disciplinski kazni obsojencem se v praksi še vedno pojavlja problem, da se pritožniki ne držijo pouka o pravnem sredstvu, po katerem bi morali pritožbe vlagati v zavodu, kjer jim je disciplinska kazen izrečena. Velika večina obsojencev pritožbe pošilja neposredno ministrstvu za pravosodje, ker zmotno mislijo, da zavod pritožbe ne bo poslal pritožbenemu organu. Delavci zavoda so tako v dilemi, ker ne vedo, kdaj postane odločba izvršljiva. V takih primerih se zavleče tudi pritožbeni postopek, saj mora ministrstvo za pravosodje za disciplinski in osebni spis zaprositi zavod preko generalnega urada uprave. Hkrati pa to pomeni hudo oviro pri spoštovanju roka, v katerem mora biti izdana odločba organa druge stopnje.

3. 10. POGOJNI ODPUST OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV TER POMILOSTITVE

3. 10. 1. Pogojni in predčasni odpust

Komisija za pogojni odpust je obsojencem, ki so želeli biti prisotni na seji komisije, ko je odločala o njihovih vlogah za pogojni odpust, to omogočila. Taka praksa komisije je bila v zavodih ocenjena ugodno. Sicer pa obsojence zavodi o svojem mnenju, ki ga podajo k vlogi za pogojni odpust v večini primerov seznanijo, saj je to sestavni del programa individualnega tretmaja. Komisija za pogojni odpust pa je tudi v letu 2007 v pretežni meri sledila predlogom zavoda za pogojni odpust.

3. 10. 1. 1. Pogojni odpust po komisiji za pogojne odpuste

Tabela 60: Pogojno odpuščeni obsojenci po spolu in trajanje pogojnega odpusta v letu 2007

Kategorija obsojenih oseb	trajanje pogojnega odpusta								skupaj
	do 30 dni	nad 1 do 3 mes.	nad 3 do 6 mes.	nad 6 mes. do 1 leta	nad 1 do 2 leti	nad 2 do 3 leta	nad 3 do 5 let	nad 5 let	
<i>Obsojenci</i>									
prvič kaznovani	2	60	60	45	27	6	3	0	203
povratniki	1	29	36	5	3	4	2	0	80
Skupaj	3	89	96	50	30	10	5	0	283
<i>Obsojenke</i>									
prvič kaznovane	0	4	4	3	2	0	0	0	13
povratnice	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Skupaj	0	5	4	3	2	0	0	0	14
<i>Mladoletni obsojenci</i>									
prvič kaznovani	0	1	1	2	0	0	0	0	4
SKUPAJ	3	95	101	55	32	10	5	0	301
delež v %	0,9	31,5	33,6	18,2	10,7	3,4	1,7	0	100

V letu 2007 je bilo pogojno odpuščenih 62 obsojencev manj kot v letu poprej.

3. 10 1. 2. Predčasni in pogojni odpust po direktorju zavoda

Direktorji zavodov so v letu 2007 s prestajanja kazni zapora predčasno odpustili 301 obsojenca, kar je za 18,9 % manj kot v letu poprej. S prestajanja mladoletniškega zapora pa predčasno ni bil odpuščen nobeden od mladoletnikov.

Tabela 61: Struktura predčasno in pogojno odpuščenih obsojencev po spolu in trajanju predčasnega odpusta v letu 2007

Kategorija obsojenih oseb	trajanje predčasnega odpusta				skupaj
	do 10 dni	10 do 20 dni	20 dni do 1 mesec	1 mesec	
<i>Obsojenci</i>					
prvič kaznovani	24	43	76	0	143
Povratniki	39	43	60	0	142
Skupaj	63	86	136	0	285
<i>Obsojenke</i>					
prvič kaznovane	2	2	8	0	12
Povratnice	3	1	0	0	4
Skupaj	5	3	8	0	16
<i>Mladoletni obsojenci</i>					
prvič kaznovani	0	0	0	0	0
SKUPAJ	68	89	144	0	301
delež v %	22,6	29,6	47,8	0	100

3. 10. 2. Pomilostitve obsojencev

Obsojenci oziroma drugi upravičenci so v letu 2007 vložili pri ministrstvu za pravosodje 201 prošnjo za pomilostitev. Ministrstvo za pravosodje jih je 91 skupaj s svojim poročilom posredovalo uradu predsednika republike.

Število obravnavanih vlog za pomilostitev se je v primerjavi z letom 2006 zmanjšalo za 57. Od tega jih je bilo ugodno rešenih 15, kar je za šest manj kot v letu poprej. V pomilostitvenem postopku je bila trem obsojencem izrečena kazen zapora spremenjena v pogojno, osmim obsojencem je bila odpuščena izvršitev kazni od enega do šest mesecev zapora, enemu obsojencu je bilo odpuščeno plačilo preostanka denarne kazni, dvema obsojencem pa je bila obsodba izbrisana. Po uradni dolžnosti je bil enemu obdolžencu odpuščen kazenski pregon.

3. 11. IZVAJANJE PRAVIC IN PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB

3. 11. 1. Pravica do veroizpovedi

V letu 2007 je bil koordinator za duhovno oskrbo tedensko navzoč v posameznih zavodih in opravljal razgovore z zaprtimi osebami glede na izkazan interes duhovne oskrbe.

Katoliška cerkev je bila zastopana s strani koordinatorja za duhovno oskrbo. Mesečno je izvajal bogoslužja na vseh dogovorjenih lokacijah. V okviru praznikov velike noči in božiča, je še posebno izvajal zakramentalne priprave in praznične svete maše v vseh zavodih, kjer je bil izkazan interes. Teden pred Veliko nočjo, na Cvetno nedeljo, je bila v ženskem zaporu na Igu s pomočjo skavtov stega Homec1 organizirana delavnica izdelovanja butaric.

Zaprtim osebam so bili na voljo tudi nekateri izvodi Svetega pisma in druge literature. Znotraj katoliške cerkve je bil v Sloveniji izpeljan tudi mednarodni Teden zaporov, ki je potekal od 18. do 24. novembra 2007. Dva slovenska škofa sta bila povabljeni, da na dveh lokacijah opravita sveto mašo.

Usklajeno je tekla koordinacija z islamsko skupnostjo in s srbsko pravoslavno cerkvijo. Stiki so omejeni na lokalne ravni, ker se je interes pokazal samo v določenih zavodih. Z islamsko skupnostjo so bile na lokalni ravni tudi priprave v mesecu Ramazanu, kjer so vsi zavodi dobili časovni raspored molitev in jih posredovali interesentom. Posameznikom so v tem času na izrecno željo omogočili tudi prehrano v skladu z njihovimi verskimi zahtevami. Na voljo so tudi izvodi Korana in nekaj druge literature, ki jo je zavodom posredovala Islamska skupnost v Ljubljani.

V okviru srbske pravoslavne cerkve je bila izvedena pastoralna oskrba ob velikih praznikih (božič in velika noč), opravljenih pa je bilo tudi nekaj razgovorov s strani parohov srbske pravoslavne cerkve na željo zaprtih oseb.

Svoj interes so pokazale tudi nekatere druge verske skupnosti.

Jehovove priče, ki so v nekatere zavode redno dostavljale svoj časopis – vendar zanimanja s strani zaprtih oseb ni bilo, razen v zavodih Dob in Maribor, kjer so beležili njihove obiske.

Adventistična cerkev – njihove obiske beležijo enkrat na teden samo v zavodu Dob.

Zaprte osebe so izkazale tudi interes za obisk predstavnika verske skupnosti Svete Cerkve Annasan. Koordinator za duhovno oskrbo je vzpostavil stik z zavodoma Koper in Slovenska vas, da je obiskovanje steklo normalno.

V sodelovanju z zaporniškimi vikariatom smo izvedli izobraževanje mediacije za delavce zaporov. Prav tako je koordinator za duhovno oskrbo pri tedenskih razgovorih na razpolago za pogovor tudi delavcem zavodov.

V ženskem zavodu na Igu se je s pomočjo zaporniškega vikariata rimokatoliške cerkve izvajal tečaj španskega jezika, najprej za pripornice nato za obsojenke.

3. 11. 2. Druge pravice in pritožbe

Generalnemu direktorju uprave, ki je pristojen za reševanje pritožb obsojencev in mladoletnikov na prvi stopnji je bilo v letu 2007 poslanih 107 pritožb.

Med njimi so bile tudi pritožbe, ki so jih posamezniki ali skupine zaprtih oseb pošiljale predsedniku države, Državnemu zboru RS in Vladi RS. Nekaj pritožb je bilo podanih tudi večkrat, dve pa sta bili skupinski. Največ pritožb so vložili obsojenci iz zavodov Dob (53), Ljubljana (24), Maribor (9), Koper (7), Novo mesto, OO Ig (3), Ig (2) ter Radeče, Nova Gorica in Rogoza (po 1). Zaprte osebe so v letu 2007 vložile 14 pritožb več kot v letu 2006.

Zaprte osebe so v pritožbah oziroma v pobudah za začetek postopka za varstvo človekovih pravic izpostavljale kršitev ene ali več pravic, nepravilno ravnanje z njimi ter druge nepravilnosti, zaradi katerih so se počutile prizadete. Najpogosteje so se pritoževale nad pomanjkljivim zdravljenjem in opustitvijo zdravniške pomoči, neustreznim postopanjem delavcev zavoda, (zlasti paznikov), ker niso bili deležni zavodskih in zunajzavodskih ugodnosti, nad izvajanjem obiskov v prostoru s stekleno pregrado, bivanjskimi in nastanitvenimi razmerami, nad ogroženostjo, odvzemom predmetov, namestitvijo v strožji režim, zadržanja v zaporu po izteku kazni zapora, zagotavljanja pravice do dela in pravic iz dela, nad kršitvijo pravic do telefonskih pogovorov, obiskov in sprejemanja pošilk, neustreznim režimom prestajanja kazni ter maltretiranjem in grdim ravnanjem s strani obsojencev. Po številu so sledile pritožbe zaradi kršitev pravic do rekreacije, osebne pregleda in pregleda bivalnih prostorov ter poštnih pošilk, posedovanja denarja, izobraževanja, vzdrževanja osebne higiene, prisotnosti pri obravnavi vloge za pogojni odpust. Pritožili so se tudi zaradi neustreznih cen v zavodski prodajalni, odvzema urina in ugotovljene prisotnosti prepovedanih drog v telesu, opustitve izdaje odločb v upravnem postopku, onemogočanja bivanja na prostem, neustrezne obutve in obleke ter zaradi neustrezne prehrane.

Vse pritožbe je generalni urad v pritožbenem postopku podrobno preučil. Pred tem je od zavoda, v katerem je pritožnik bival, zahteval izčrpno poročilo o pritožbenih navedbah in zbral tudi morebitne druge razpoložljive informacije. Pred odločitvijo o utemeljenosti ali neutemeljenosti pritožb so se pooblaščenimi uradniki generalnega urada, ki so pritožbeni postopek vodili, praviloma pogovorili tako s pritožnikom kakor tudi z delavci zavoda in preverili morebitne nejasnosti. Če je bilo v pritožbenem postopku ugotovljeno, da je bila pritožba v celoti ali delno utemeljena, je bilo v pisnem odgovoru, ki je bil posredovan vsakemu pritožniku, nedvoumno sporočeno, katera pravica je bila morda kršena oziroma v čem je bilo ravnanje delavcev sporno. Da bi odpravili ugotovljene pomanjkljivosti, je odgovor na pritožbo v vednost prejel tudi zavod, v katerem je pritožnik bival.

V letu 2007 je bilo šest pritožb v celoti utemeljenih, osem pa le delno. Število utemeljenih pritožb se je v primerjavi z letom poprej povečalo (za 2), medtem ko se je število delno utemeljenih pritožb zmanjšalo (za 1). Pri utemeljenih in delno utemeljenih pritožbah ni šlo za grobe kršitve pravic zaprtih oseb, temveč za pomanjkljivo izvajanje veljavnih predpisov s strani delavcev zavoda.

Utemeljene oziroma delno utemeljene pritožbe so se nanašale na neustrezno ravnanje paznikov in drugih delavcev zavoda, neustrezne bivalne in nastanitvene razmere, zadržanje v zaporu po prestani kazni, odreditev obiskov v posebnem prostoru s stekleno pregrado, zagotavljanje pravic do zdravljenja in zdravstvenih storitev, opustitev vročitve odgovora na pritožbo ter izdaje upravne odločbe, onemogočanje udeležbe na komisiji za pogojni odpust, odvzem predmetov, izvajanje obiskov, dopisovanje in uporabo telefona, sprejemanje paketov, onemogočanje rekreacije in zagotavljanje primerne obutve in prehrane.

Večina obsojencev in mladoletnikov je bilo z odgovorom na njihove pritožbe zadovoljnih, saj so se le trije pritožili zoper odločitev na prvi stopnji na ministrstvo za pravosodje. Toda tudi te pritožbe je ministrstvo za pravosodje kot neutemeljene zavrnilo. Navedeni podatki torej kažejo, da so bile vse pritožbe obsojencev v pritožbenem postopku temeljito preverjene, čemur so sledili objektivni oziroma korektni odgovori.

Varuhu človekovih pravic smo v letu 2007 poslali 77 poročil o pobudah zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic. Ena pobuda je bila skupinska. Pobude so vložile zaprte osebe iz zavodov Dob (22), Ljubljana (21), Maribor (13), Celje in Koper po 7), Ig (3), Novo mesto in OO Ig (po 2). Število pobud se je v primerjavi z letom 2006 skokovito povečalo, in sicer kar za 30. Nekaj zaprtih oseb je pobude za varstvo človekovih pravic ponovilo (tudi večkrat), med pobudniki pa je bilo tudi nekaj takih, ko so (za isto zadevo) sočasno s pobudo za varstvo človekovih pravic vložili tudi pritožbo ali obratno. Število utemeljenih pobud s jee v primerjavi z letom poprej povečalo za deset, za dve pa se je zmanjšalo število delno utemeljenih pobud.

Vsako pobudo smo temeljito obravnavali, ugotovitve in stališča pa posredovali varuhu človekovih pravic. Varuhu človekovih pravic smo posredovali tudi poročila o ugotovitvah ter stališče ob nadzorih v zavodih Ljubljana, Murska Sobota, Rogoza in Radeče. V sodelovanju z ministrstvom za pravosodje smo državnemu zboru (komisiji za peticije) posredovali dve informaciji, prav tako tudi vladi. Eno informacijo o pritožbi zaprtih oseb smo posredovali tudi Uradu predsednika Republike Slovenije. Ministrstvu za pravosodje pa smo posredovali štiri poročila o pritožbah zaprtih oseb. Izdelano je bilo tudi poročilo na ugotovitve, stališča in predloge varuha človekovih pravic, ki je bilo prikazano v dvanajstem rednem poročilu varuha za leto 2006.

3. 11. 3 Upravno odločanje

V letu 2007 smo v upravnem postopku na prošnjo upravičencev (obsojencev, mladoletnikov oziroma njihovih ožjih družinskih članov in drugih upravičencev) in po uradni dolžnosti z izdajo odločbe oziroma sklepa rešili 6.844 zadev.

Obravnavali smo 366 vlog oziroma predlogov za premestitev obsojencev in mladoletnikov. 176 vlog oziroma predlogov smo rešili ugodno, 190 zavrnilo, 35 zavrgli, v sedmih primerih pa smo postopek ustavili. Obravnavali smo 19 vlog za prekinitvev prestajanja kazni zapora. Sedem vlog smo rešili ugodno, dvanajst vlog pa zavrnilo. Obravnavali smo tri vloge za prestajanje kazni zapora ob prostih dneh (t. i. vikend kazni). Od teh smo eno zavrnilo, dve vlogi pa rešili ugodno. Generalni direktor uprave je v 19 primerih podal soglasje k odločbi zavodov o razvrstitvi obsojencev v posebej varovani oddelek (206. člen zakona), v enem primeru pa je izdajo soglasja odklonil. Število vseh obravnavanih upravnih zadev se je v letu 2007 povečalo za 12,9 %. Za 27,5 % se je povečalo tudi število zadev, ki smo jih obravnavali na generalnem uradu.

3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB

3. 12. 1. Splošne varnostne razmere

Splošne varnostne razmere v zavodih v letu 2007 odražajo naslednja dejstva:

- Samo en beg iz zaprtih delov zavodov.
- Bistveno zmanjšanje preprečenih poskusov in odkritih priprav na pobege.
- Manj poskusov napadov in napadov na osebje.
- Že tretje leto konstanten rahel porast uporabe prisilnih sredstev, ki pa je v sorazmerju s porastom števila zaprtih oseb.
- Minimalno zmanjšanje števila ugotovljenih konfliktov med zaprtimi osebami.

- Zopet povečanje števila najdb droge in mobilnih telefonov, hkrati pa boljše razmerje med najdbami pri vstopu v zavod in v zavodu.
- Večje in permanentno nezadovoljstvo paznikov s kadrovskimi razmerami – pomanjkanje paznikov.

Zaposlitev 44 carinskih delavcev iz leta 2004 nima več pozitivnih učinkov, saj obremenitve in število nalog paznikov rastejo hitreje ali celo v obratnem sorazmerju s številom paznikov. Delno se je kadrovski problem omilil samo v zavodu Ljubljana z začasno ukinitvijo oddelka Radovljica. V vseh ostalih zavodih, razen v odprtih oddelkih in prevzgojnem domu, so obremenitve velike, saj je struktura zaprtih oseb zahtevnejša in bolj obremenjuje posamezne aktivnosti paznikov. Zaradi prezasedenosti nekaterih zavodov so bili priporniki premeščani v druge zavode, kar sicer nominalno ni povečalo števila spremstev, vendar smo za posamezno spremstvo porabili več časa in prevoznih sredstev (večja oddaljenost).

3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb

Na osnovi rezultatov analize pobežev v preteklih letih smo v tem letu za preprečevanje pobežev pozornost posvetili naslednjim aktivnostim:

- uvajali smo tehnične izboljšave,
- večino zavodov smo opremili z novimi brezžičnimi komunikacijskimi sredstvi sistema »tetra«,
- nadzorovali smo organizacijo in izvajanje sistema varovanja,
- naredili smo še manjkajoče učne načrte za usposabljanje paznikov,
- opozarjali smo na varnostno kulturo, profesionalnost dela paznikov ter osebno odgovornost zaposlenih.

Tabela 62: Struktura pobežev po vrsti pobeža in zavodih v letu 2007

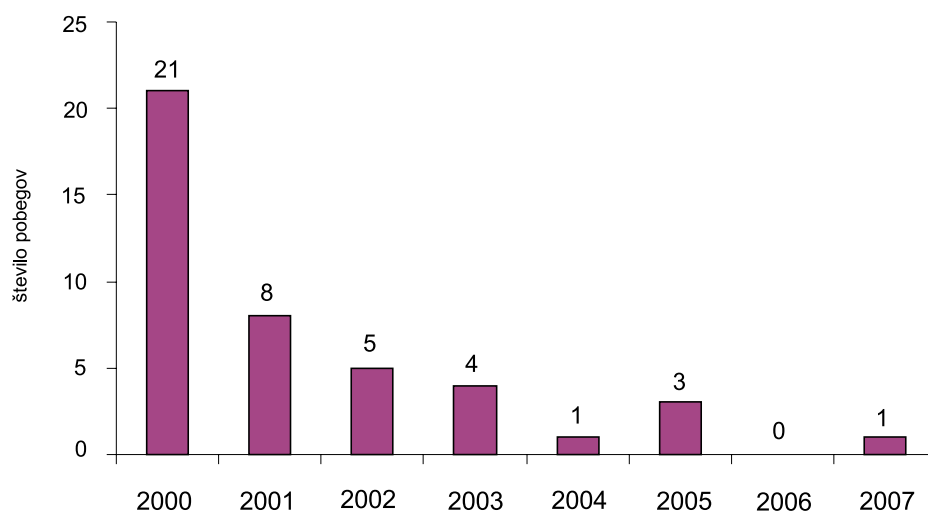
Zavod	iz zaprtega dela	iz pol- in odprtih oddelkov	med spremstvom	iz bolnišnic	pobeži skupaj	nevrnitve	skupaj	število prijatih	ostalo na begu
Dob	0	0	0	1	1	0	1	1	0
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celje	0	0	0	2	2	2	4	3	1
Koper	0	0	0	1	1	3	4	2	2
N. Gorica	0	0	1	0	1	1	2	2	0
Ljubljana	0	1	0	0	1	3	4	3	1
N. mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OO Ig	0	1	0	0	1	1	2	2	0
Maribor	1	0	0	0	1	5	6	4	2
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rogoza	0	1	0	0	1	0	1	1	0
SKUPAJ	1	3	1	4	9	15	24	18	6
Radeče	0	2	0	0	2	14	16	13	3
SKUPAJ	1	5	1	4	11	29	40	31	9

Potem ko v letu 2006 prvič nismo beležili nobenega pobeža iz zaprtega dela zavoda, se je letos zgodil en pobež, kar je pričakovan in uspešen rezultat, še posebno glede na razmere, v katerih se izvaja varovanje. Zmanjšalo se je tudi število pobežev med spremstvom ali varovanjem zunaj zavodov, kar kaže na večjo osebno pozornost izvajalcev, kljub zaostrenim kadrovskim razmeram, saj morajo vodstva zavodov že skoraj redno kršiti varnostne standarde glede števila potrebnih paznikov in velikokrat se zgodi, da spremstvo

opravlja en sam paznik, kar pa je v nasprotju z vsemi strokovno postavljenimi zahtevami. Hkrati pa se na račun premajhnega števila paznikov oslabi notranje varovanje, kar zopet poslabša varnostne pogoje v smislu manjšega nadzora in predvsem manjše osebne varnosti paznikov.

Rahlo pa se je povečalo število pobegov (oddaljitev) iz odprtih ali polodprtih oddelkov.

Grafikon 14: Pobegi iz zaprtih delov zavodov v letih 2000–2007

V tem letu smo odkrili in preprečili 12 poskusov pobega, kar je več kot polovico manj kakor prejšnje leto. Glede na to, da hkrati ni bilo izrazitega povečanja števila begov, to razlagamo z dejstvom, da postopne tehnične izboljšave in dosledno izvajanje nalog iz načrtov varovanja odvrča zaprte osebe od priprav in poskusov begov. V 5 primerih so zaprte osebe skušale pobegniti s kopanjem luknje v zid, dvakrat so poskušale pobegniti med spremstvom, petkrat pa smo pobeg zaradi pravočasnih informacij o pripravah na beg tudi preprečili.

Varovanje preprečevanja pobega je bilo organizirano v več primerih, naj izpostavimo le varovanje tujega državljana v ekstradicijskem priporu, za katerega smo izvedli posebne preventivne varnostne ukrepe in tesno sodelovali s policijo.

Nasploh naj poudarimo, da zelo uspešno sodelujemo s policijo na več področjih, med drugim tudi pri preprečevanju pobegov.

3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev

Postopki prisile sodijo med najbolj občutljive ukrepe, saj je med vestnim izvajanjem pooblastil in njihovo prekoračitvijo le korak. Zato so pazniki in zavodi redno poročali o vsaki uporabi prisilnih sredstev, ki smo jo nato analizirali in ocenili njeno ustreznost oziroma upravičenost.

V tem letu prekoračitve pooblastil nismo zabeležili.

Pri uporabi prisilnih sredstev so bile lažje poškodovane štiri zaprte osebe in pet paznikov. V vseh primerih je šlo za odrgnine in podplutbe, razen v enem, ko je zaradi močnega odpora zaprte osebe in padca prišlo do zloma roke pri zaprti osebi.

Uporaba prisilnih sredstev se je v primerjavi s prejšnjim letom rahlo povečala, pri čemer pa je verjetno glavni razlog povečanje števila zaprtih oseb. Največji delež vzrokov uporabe prisile še vedno predstavljajo posredovanja za preprečitev konfliktov med zaprtimi osebami. Čeprav pazniki takšne situacije večinoma obvladujejo z milejšimi ukrepi in postopki brez uporabe sile, pa morajo večkrat uporabiti tudi prisilo, da zagotovijo red in mir.

Tabela 63: Pregled uporabe prisilnih sredstev

Zavod	vsa uporabljena	upravičena	poškodba osebe	poškodba delavca
Dob	30	30	0	0
Slov. vas	0	0	0	0
Ig	3	3	0	1
Celje	14	14	2	3
Koper	7	7	0	0
N. Gorica	0	0	0	0
Ljubljana	11	11	1	0
N. mesto	4	4	0	0
OO Ig	0	0	0	0
Maribor	12	12	1	0
M. Sobota	1	1	0	0
Rogoza	0	0	0	0
Radeče	8	8	0	1
SKUPAJ	90	90	4	5

Razloge za uporabo prisilnih sredstev razvrščamo v pet skupin.

1. Odklonitev ukaza (21 primerov). Gre za to, da se zaprte osebe ne želijo odstraniti z določenega mesta, ali oditi tja, kamor so jim odredili. V teh primerih smo še posebno ugotavljali, ali je bil ukaz dan zakonito, in ali je bila uporaba prisile nujna. Primera, ki bi kazal na napačno odločitev paznika, v tem letu ni bilo. Opozoriti moramo, da gre v večini primerov zgolj za uporabo manjše sile telesa brez uporabe strokovnih prijemov (potiskanje, prenašanje, transportni strokovni prijemi, ipd.).
2. Preprečitev konflikta (25 primerov). V teh primerih morajo pazniki preprečiti ali ustaviti konflikt med zaprtimi osebami. V tem letu je bilo takih primerov dvakrat toliko kot prejšnje leto.
3. Uničevanje lastnine (15 primerov). V večini primerov so zaprte osebe uničevale inventar v sobah zavodov. Da lahko preprečijo nastanek večje materialne škode, morajo v takšnih primerih pazniki ukrepati takoj.
4. Preprečevanje napadov (6 primerov) in poskusov napadov (6 primerov). Na srečo v tem letu ni bilo težjih primerov. Žal vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi.
5. Preprečitev samopoškodbe (15 primerov). Gre za ukrep, kjer morajo pazniki s silo preprečiti, da si zaprte osebe kaj naredijo, bodisi z odvzemanjem nevarnega predmeta ali s prisilno začasno imobilizacijo z vklepanjem.

Tabela 64: Razlogi za uporabo prisilnih sredstev

Zavod	uničevanje imovine	preprečitev pobega	poskus napada na delavca	napad na delavca	preprečitev samopoškodbe	preprečitev konflikta med zaprtimi	odklonitev ukaza
Dob	8	1	1	0	6	10	6
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	0	0	1	1	1	0
Celje	2	1	2	1	2	3	3
Koper	1	0	0	1	2	1	1
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	1	1	0	0	0	5	4
N. mesto	1	0	0	0	0	2	1
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	2	0	2	3	4	1	2
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	1
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	2	1	0	0	2	3
SKUPAJ	15	5	6	6	15	25	21

V nekaj primerih sta bila po dva vzroka za uporabo prisile hkrati.

Tabela 65: Vrste uporabljenih prisilnih sredstev v letu 2007

Zavod	vklepanje	telesna sila	tele- sna sila udarec	telesna sila met	gumijevka	plinski razpršilec
Dob	13	20	0	0	0	0
Slov. vas	0	0	0	0	0	0
Ig	1	3	0	0	0	0
Celje	5	13	0	0	1	0
Koper	5	3	0	0	0	1
N. Gorica	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	0	11	0	0	0	0
N. mesto	1	3	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0
Maribor	8	9	0	2	0	0
M. Sobota	1	1	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0
Radeče	5	7	1	0	0	0
SKUPAJ	39	70	1	2	1	1

V več primerih je bilo pri posredovanju uporabljeno več vrst prisilnih sredstev hkrati (telesna sila in vklepanje).

Tudi v tem letu je prevladovala uporaba telesne sile (70-krat), za preprečitev agresivnega vedenja so pazniki samo enkrat uporabili strokovni udarec, dvakrat met in enkrat gumijevko. Enkrat je bil uporabljen tudi plinski razpršilec na bazi pekoče paprike, zaradi česar je bilo posredovanje učinkovito in brez poškodb, razen trenutne pekoče bolečine.

Običajen in pogost način uporabe prisilnih sredstev je tudi preventivno vklepanje med spremstvom zunaj zavoda. Z imobilizacijo rok, izjemoma pa tudi nog, se vklenjenim osebam preprečuje pobeg. Na ta način se istočasno izognemo uporabi drugih prisilnih sredstev in tako preprečimo možnost poškodb. Pomembno je, da se ob nevarnosti pobega pazniki o načinu vklepanja pravilno odločijo. Tudi pri preventivnem vklepanju se namreč spoštuje načelo individualnosti in postopnosti.

Podatki kažejo, da se je nov način vklepanja (vklepanje na pas) izkazal kot zelo dober in uporaben. Zagotavlja primerno stopnjo varnosti, hkrati pa vklenjene osebe ne omejuje pretirano. Tega načina so se v posameznih zavodih posluževali različno. Pri obsojencih v 21 %, pri pripornikih povprečno v 60 % in pri mladoletnikih v 21 %. Veliko pa je odvisno od lokacije zavoda in lokacije spremljanja, pa tudi od kadrovskih razmer oziroma števila razpoložljivih paznikov. Zelo malo je bilo vklepanja za noge, in sicer obsojencev manj kot v 1,5 %, pripornikov pa v 7,3 %.

Tabela 66: Napadi na delavce po zavodih v letu 2007

Zavod	število napadov	število poskusov napada	težje poškodbe	lažje poškodbe	brez poškodb	uničena uniforma
Dob	0	1	0	0	0	0
Slov. vas	0	0	0	0	0	0
Ig	1	0	0	1	0	0
Celje	1	2	0	0	0	0
Koper	1	0	0	0	0	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	0	0	0	0	0	0
N. mesto	0	0	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0
Maribor	2	2	0	1	0	0
M. Sobota	0	0	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0
Radeče	1	1	0	0	0	0
SKUPAJ	6	6	0	2	0	0

V tem letu je število napadov izrazito zmanjšalo (z 18 na 6) povečalo pa se je število poskusov napadov (z 1 na 6), skupno število pa je vseeno manjše kot prejšnje leto.

Nobeden med njimi ni bil tako resen in nevaren, kot sta bila dva v letu 2004. Ocenjujemo, da je razlog predvsem v večji previdnosti paznikov in v bolj doslednem izvajanju preprečevalnih ukrepov. Žal pa vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi.

Kljub zmanjšanemu številu napadov bomo tudi v prihodnje skrbeli za večjo varnostno kulturo, spodbujali zavestno odgovornost za varnost in ustrezne medsebojne odnose, predvsem pa izvajali sistematične preprečevalne ukrepe.

3. 12. 4. Sprememba zunaj zavoda

Skupno število spremestev zunaj zavoda se je po lanskem povečanju rahlo zmanjšalo, pri gre za zmanjšanje le navidezno, saj je to nastalo predvsem na račun spremestev v zdravstvene ustanove in drugih spremestev (urejanje različnih zasebnih zadev za zaprte osebe). Čeprav obstajajo tudi za ta spremljanja potrebe in nujnost, pa jih ni moč realizirati zaradi premajhnega števila paznikov. Enostavno je v večini zavodov že dosežena točka, ko spremestev, ki niso nujna, ni moč več realizirati. Najprej se izvedejo nujna spremestva in varovanja v bolnišnicah, nato spremestva na sodišča in nato šele ostala. V tem letu so bili v nekaterih zavodih prisiljeni odpovedati že nekaj spremestev na sodišča, saj ni bilo moč več zmanjševati ravni varovanja v zavodu.

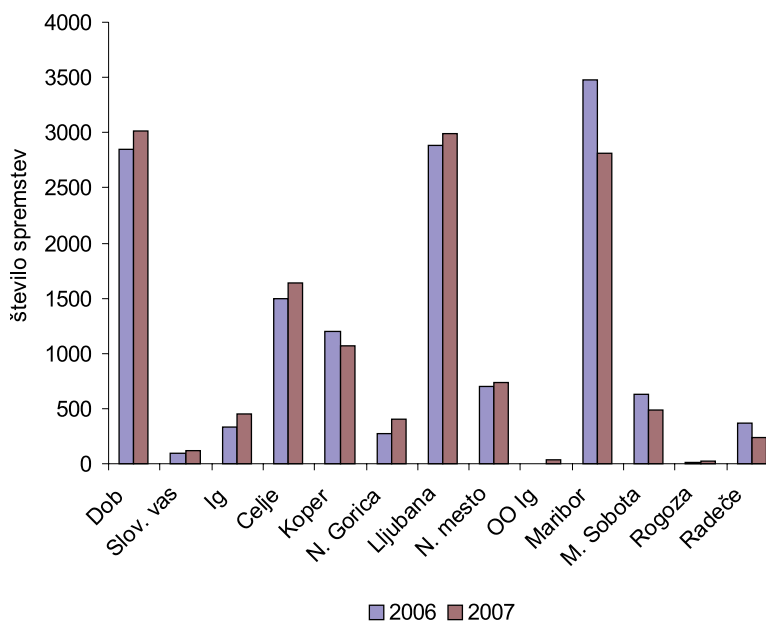
Pazniki so večkrat spremljali skupine oseb, ki so zahtevale posebno varovanje. Taka spremestva so zahtevala posebno organizacijo in večje število paznikov, zato jih je bilo v manjših zavodih oziroma oddelkih težje izpeljati. V takih primerih so priskočili na pomoč pazniki iz drugih zavodov. Pri spremljanju varnostno zelo zahtevnih oseb je na podlagi svojih pristojnosti in medsebojnega sodelovanja med državnimi organi sodelovala tudi policija.

Nadaljujemo s prakso, da pri posameznih spremestvih uporabljamo tudi službenega psa, kar se kaže kot zelo dobro, še posebno tam, kjer je pričakovati večje število oseb – obiskovalcev in znancev zaprtih oseb. Zaradi pozitivnih ocen bomo s tem nadaljevali.

Tabela 67: Število spremstev zaprtih oseb po zavodih v letu 2007

Zavod	na sodišča	v zdravstvene ustanove	drugo	skupaj	število paznikov	štev. spremstev na paznika
Dob	776	2149	89	3.014	113	26,7
Slov. vas	32	75	11	118	6	19,7
Ig	182	217	49	448	19	23,6
Celje	732	740	164	1.636	48	34,1
Koper	618	389	60	1.067	42	25,4
N. Gorica	269	128	8	405	15	27,0
Ljubljana	2.202	482	307	2.991	95	31,5
N. mesto	365	269	98	732	16	45,8
OO Ig	6	24	9	39	5	0
Maribor	1.442	780	595	2.817	61	46,2
M. Sobota	210	184	98	492	21	23,4
Rogoza	17	2	2	21	5	4,2
Radeče	52	139	43	234	17	13,8
Skupaj	6.903	5.578	1.533	14.014		

Grafikon 15: Primerjava števila spremstev v letih 2006 in 2007

Nadpovprečno obremenjenost paznikov nam prikazuje tudi podatek o številu ur varovanja v bolnišnicah. V tem letu jih je bilo teh ur 23.543, kar je sicer nekaj manj kot prejšnje leto, vendar pa še vedno bistveno prispeva k dodatni obremenjenosti in številu nadurnega dela paznikov. Velika težava je, da varovanja v bolnišnicah večinoma ni mogoče predvideti. Z ustanovitvijo psihiatričnega oddelka zaprtega tipa za potrebe vseh zavodov bi lahko število ur varovanja pomembno zmanjšali, še vedno pa jih ne bi popolnoma odpravili.

3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami

Pomemben kazalec splošnih varnostnih razmer v zavodih je število konfliktov med zaprtimi osebami. Ti so posledica nerešenih odnosov pred nastopom kazni in med prestajanjem kazni, velikokrat pa tudi nastanitve in prenapolnjenosti v večposteljnih sobah. Najnevarnejši so konflikti, ki so posledica izsiljevanj in različnih pritiskov. Te je težko odkriti in večkrat jih v zavodih sploh ne uspejo zaznati. O njih v zavodih sklepajo po

posameznih poškodbah, ko oškodovane osebe vztrajajo, da so se poškodovale »pri padcu s postelje«. Z usposabljanjem paznikov pa dajemo temu področju večji poudarek v smislu preventive in tudi odkrivanja nasilja, ki je očem osebja skrito.

V zavodih preprečujemo konflikte na različne načine, tudi s primerno nastanitvijo, ločevanjem sprtih oseb in omejitvijo gibanja določenih oseb. V odkritih in dokazljivih primerih so v zavodih izrekli tudi disciplinske ukrepe oziroma predlagali premestitve v drug zavod.

To leto se je število konfliktov minimalno povečalo. V vseh primerih, ko je bil podan sum storitve kaznivega dejanja, ali pa so to zahtevali tisti, ki so bili v konfliktih oškodovani, smo obvestili policijo. Takih primerov je bilo v tem letu 43. Ugotovitve kažejo, da je visoko število konfliktov posledica trenutne strukture in števila zaprtih oseb, kjer prenapolnjene celice vplivajo na slabo razporejenost in hitreje pride do nesporazumov. Zabeležili pa smo tudi primere nasilja, ki je povezano z izsiljevanjem, največkrat zaradi trgovine z drogo ali dolžniško-upniških razmerij. Eden od najpomembnejših načinov reševanja konfliktov bi bila nastanitev v enoposteljnih celicah.

Tabela 68: Število in posledice konfliktov

Zavod	število konfliktov	število udeleženih oseb	število poškodovanih		obveščena policija
			lažje	težje	
Dob	66	142	23	0	8
Slov. vas	1	2	0	0	0
Ig	5	11	1	0	0
Celje	26	56	9	1	4
Koper	12	30	7	1	1
N. Gorica	1	8	1	0	1
Ljubljana	32	67	15	0	19
N. mesto	11	23	5	0	4
OO Ig	0	0	0	0	0
Maribor	7	15	2	1	5
M. Sobota	3	6	1	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0
Radeče	3	6	0	1	1
SKUPAJ	167	366	64	4	43

3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk

Število paketov, ki so jih prejele zaprte osebe, se je zopet povečalo, in sicer je v tem letu doseglo že 26.473. Z varnostnega vidika je povečanje števila prejetih paketov neugodno, saj vsak dodatni paket pomeni večjo verjetnost vnosa prepovedanih predmetov in hkrati tudi dodatno obremenitev za paznike, ki morajo pakete pregledovati.

Paketi pomenijo enega od načinov vnašanja droge in drugih prepovedanih predmetov v zavode. Droga je bila v tem letu v paketih najdena v 15 primerih. Zaprte osebe so pri vnašanju prepovedanih predmetov vedno bolj iznajdljive. Tako so za vnos največkrat uporabile kar originalno zaprta živila, ne da bi bila embalaža vidno poškodovana. Žal nimamo rentgenskih naprav v vseh zavodih, saj te v precejšnji meri povečajo raven varnosti, seveda pa droge ne bo moč odkrivati z njimi in bo za zmanjšanje možnosti skrivanja in prenašanja droge ter drugih nevarnih predmetov s paketi (lahko tudi strelnega orožja) potrebno temeljito spremeniti predpise po zgledu drugih evropskih držav, ki se s tem problemom srečujejo že dalj časa.

Eden od načinov preprečevanja vnosa prepovedanih snovi je tudi pregled pisemskih pošilk. V tem letu je bilo z odredbo odprtih 3.439 pisem, droga pa je bila odkrita v dvanajstih pismih.

3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori

Obiski zaprtih oseb v vseh zavodih potekajo v skladu s predpisi in z individualnimi varnostnimi zahtevami. Že nekaj let izvajamo tudi obiske za stekleno pregrado, kjer neposredni stik zaprte osebe z obiskovalcem ni mogoč. Tako najlažje preprečimo tudi vnos nedovoljenih predmetov in substanc med obiskom, vendar pa je do poskusov njihovega vnosa v zavodih vseeno prihajalo. Ker pregrada onemogoča pristen človeški stik med zaprto osebo in obiskovalcem, so se v zavodih za tovrstni način obiska odločali le, ko je bilo to potrebno iz varnostnih razlogov oziroma tako zahteva predpis.

Tabela 69: Obiski pripornikov po vrsti nadzora v letu 2007

Zavod	število obiskov za stekleno pregrado	število nadzorovanih obiskov	število prostih obiskov
Ig	78	0	320
Celje	366	2.201	123
Koper	198	1.303	654
N. Gorica	265	420	143
Ljubljana	766	0	3.624
N. mesto	163	483	0
Maribor	386	2.027	0
M. Sobota	96	242	0
SKUPAJ	2.318	6.676	4.864

Tabela 70: Obiski obsojencev, mladoletnikov in uklonilno zaprtih po vrsti nadzora v letu 2007

Zavod	število obiskov za stekleno pregrado	število nadzorovanih obiskov	število prostih obiskov
Dob	131	1.552	6.830
Slov. vas	0	0	515
Ig	114	6	774
Celje	74	36	1.257
Koper	155	921	777
N. Gorica	0	389	0
Ljubljana	327	0	4.436
N. mesto	5	0	842
OO Ig	0	0	0
Maribor	299	388	2.394
M. Sobota	0	105	485
Rogoza	0	0	1.897
Radeče	0	25	297
SKUPAJ	1.105	3.422	20.504

Pomembna oblika komunikacije obsojencev s svojci so bili tudi telefonski pogovori. Zakon omogoča prosto telefoniranje ali telefoniranje z vizualnim nadzorom klicane številke. V nekaterih zavodih so dovoljevali telefoniranje le ob vizualnem nadzoru, drugje takih ukrepov niso izvajali. V zavodu Dob imamo že od leta 2002 sistem elektronskega nadzora, ki se je izkazal kot dober in uporaben in paznikov dodatno ne obremenjuje. V tem letu je bila izdana samo ena prepoved telefoniranja, in sicer v zavodu Ljubljana.

Tabela 71: Delež obsojencev, ki so imeli nadzorovane telefonske razgovore v letu 2007

Zavod	delež v %
Dob	100
Slov. vas	0
Ig	0
Celje	85
Koper	0
N. Gorica	0
Ljubljana	0,8
N. mesto	0
OO Ig	0
Maribor	50
M. Sobota	0
Rogoza	0
Radeče	0

3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc

Vnos nedovoljenih drog v zavode že vse od leta 2001 narašča, in po letu 2006, ko smo prvič zabeležili negativen trend, se je v letu 2007 število najdb spet povečalo. Drogo smo odkrili v 162 primerih, pri čemer je bilo vseh najdb (pribor za uživanje, tablete, alkohol) 229.

Zaprte osebe so drogo v zavod vnašale na različne načine in dobesedno vsak dan iskale nove možnosti skrivanja. Pogost način vnosa je s paketi in predvsem v tovarniško pakiranih živilih. Še vedno se poslužujejo tudi pisem. Več je bilo tudi primerov vnašanja droge z metanjem čez zid. Pogosto pa so jo skrivale tudi v telesu, kar je povzročalo dodatne težave pri odkrivanju, saj poseg v človeško telo ni dovoljen. Praktično gre pri vseh odkritih vnosih droge za manjše količine, le redko gre za večje količine. Največja količina je bila najdena v zavodu Ljubljana, in sicer 30,4 g kanabisa in 29,6 g heroina, v zavodu Dob pa so v eni najdbi hkrati odkrili 10,61 g kokaina in 31,13 g heroina.

Temeljitejši nadzor ob vstopu v zavod, redni pregledi prostorov in oseb, sodelovanje s policijo pri zbiranju informacij in odkrivanje drog s šolanimi psi silijo zaprte osebe v vse večjo iznajdljivost pri iskanju načinov vnašanja droge v zavod. Zato smo priča tudi temu, da poskušajo zaprte osebe zlorabiti osebje, pri čemer ob sumih tovrstnih dogodkov v preiskavi sodelujemo s policijo.

Pazniki so v tem letu drogo odkrili v različnih znanih in manj znanih skrivališčih. V 73 primerih so drogo odkrili pri vnosu v zavod, v ostalih primerih pa šele po tem, ko je bila v zavod že pretihotapljena. Tu sta bila najuspešnejša zavoda Celje in predvsem Ljubljana, kjer je delež odkrite droge na vstopu v zavod največji.

Poleg drog v ožjem pomenu so pazniki odkrili še več tablet, pribor za uživanje droge in tudi alkohol, pri čemer gre največkrat za pridelavo alkohola v zavodu s fermentacijo sadja in sladkorja ter kvasa (namesto kvasa je dovolj skorja svežega kruha). V enem primeru je bilo tako najdeno kar 20 l alkoholne pijače, ki je bila narejena v zavodu.

Tudi v prihodnjih letih bo prednostna naloga zavodov čim večje število najdb nedovoljenih drog in opojnih substanc že pri vstopu v zavod. Zavode bomo zato spodbujali k uvajanju novih in ustrežnejših organizacijskih prijemov ter k doslednemu nadzoru s strani paznikov, zadolženih za izvajanje nalog preventivnega varovanja.

Že pred leti smo sprejeli odločitev, da preiskave s psom za odkrivanje droge pričnemo izvajati popolnoma samostojno. V ta namen smo usposobili dodatnega psa in vodnika, rezultati pa bodo opazni šele v naslednjih letih. Opazili smo, da so se zaprte osebe že prilagodile rednim pregledom s psom in predpostavljamo, da drogo skrivajo na način, ki ga pes težje zazna. Zato bomo uporabo psov za odkrivanje droge usmerili v drugačne, bolj učinkovite operativne načine.

Tabela 72: Število najdb ter količina najdenih drog in opojnih substanc po vrstah v letu 2007

Zavod	število najdb heroina	število najdb kanabis	število najdb kokaina	število najdb amfetamina	število najdb hašiša	število najdb alkohola	število najdb tablet	količina alkohola v l	število najdb pribora	število vseh najdb	število vseh najdb droge
Dob	18	0	2	0	0	5	4	44	4	77	20
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	2	1	1	0	0	4	17	26	7	58	4
Celje	1	21	2	0	0	0	8	0	4	36	24
Koper	4	3	0	0	0	0	8	0	6	21	7
N. Gorica	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Ljubljana	16	28	1	0	1	1	5	1	9	62	46
N. mesto	4	3	3	1	0	0	6	0	1	18	11
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	21	18	2	1	1	0	5	0	3	51	43
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0
Rogoza	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Radeče	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	4
SKUPAJ	68	77	11	2	2	10	54	71	34	329	162

Tabela 73: Število najdb drog in opojnih substanc po kraju najdbe v letu 2007

Zavod	Pri vnašanju v zavod						V zavodu
	v paketu	v pismu	pri osebni pregledu	na dvorišču	drugje	skupaj	
Dob	3	1	1	0	0	5	26
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	1	2	1	0	4	23
Celje	5	0	7	1	0	13	18
Koper	1	1	0	1	0	3	15
N. Gorica	0	1	0	0	0	1	0
Ljubljana	1	4	5	19	0	29	27
N. mesto	3	3	0	1	0	7	7
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	2	1	5	0	1	9	37
M. Sobota	0	0	1	0	0	1	0
Rogoza	0	0	1	0	0	1	1
Radeče	0	0	0	0	0	0	2
SKUPAJ	15	12	22	23	1	73	156

3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov

Med rednim nadziranjem bivalnih prostorov pazniki izvajajo obhode, varnostne in osebne preglede, pa tudi popolne preiskave prostorov. Namen preiskav je odkriti in odvzeti prepovedane predmete in snovi, ki so jih zaprte osebe pretihotapile v zavod ali jih v zavodu izdelale. Skupaj je bilo v tem letu najdenih 131 mobilnih telefonov in 45 kosov pribora za telefoniranje. Odkrili so tudi večje število predmetov, ki so jih zaprte osebe odtujile zavodu ali drugim osebam.

V tem v letu smo nadaljevali s prakso, da smo pri obsežnejših preiskavah zavodov vključevali paznike iz drugih zavodov. Najprej smo to delali v obliki usposabljanja, kasneje pa že v obliki nenapovedanih pregledov.

Ta praksa se je pokazala za učinkovito, saj je kakovost pregledov večja, večji pa je tudi faktor presenečenja. Na podlagi strokovnih analiz bomo s takšnim delom nadaljevali in ga še dopolnjevali z novimi metodami.

Tabela 74: Opravljene preiskave bivalnih prostorov in najdbe prepovedanih predmetov v letu 2007

Zavod	kraj najdbe				vrsta najdbe				
	število preiskav	število vseh najdb	v zavodu	na vhodu ali v pošti	telefoni	pripor za telefone	nož, bodalo	orožje, strelivo	drugo
Dob	256	46	18	8	26	17	3	0	0
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	17	6	3	2	6	0	0	0	0
Celje	47	42	21	1	24	4	0	0	14
Koper	77	13	7	3	10	3	0	0	0
N. Gorica	6	1	1	0	1	0	0	0	0
Ljubljana	436	54	21	11	27	14	0	1	12
N. mesto	28	6	6	0	6	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	83	34	23	5	26	6	2	0	0
M. Sobota	29	17	15	1	2	1	0	0	14
Rogoza	13	3	2	0	3	0	0	0	0
Radeče	15	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	1.007	222	117	31	131	45	5	1	40

3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti

Preizkus alkoholiziranosti je klasična oblika nadzora, ki jo izvajamo na podlagi zakona. V tem letu je bilo opravljenih 1.142 preizkusov, med njimi je bilo 58 pozitivnih. Majhno število pozitivnih preizkusov je posledica dejstva, da so v skupnem številu preizkusov upoštevani tudi preizkusi obsojencev na podlagi terapevtskega dogovora. Bilo pa je tudi nekaj primerov, ko so obsojenci sicer bili vinjeni, a so pazniki ocenili, da je izvedba preizkusa lahko problematična in so zato o tem le poročali vodstvu, ki je zoper kršitelje ukrepalo.

3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona

Odstranitve v posebni prostor so namenjene izločitvi osebe iz bivalnega prostora za krajši čas, kadar je potrebno zagotoviti red in mir, preprečiti pobeg ali pa ustaviti oziroma vsaj omiliti destruktivno vedenje osebe (zoper sebe ali druge). Bivanje v posebnem prostoru je omejeno na največ dvanajst ur.

V tem letu je bil ukrep odstranitve v posebni prostor uporabljen v 154 primerih (kar 50-krat več kot prejšnje leto). Največkrat je šlo za odstranitev v posebni prostor za krajši čas, V večini primerov je bil razlog odstranitve v tem, da je oseba ogrožala sebe ali druge (97 primerov), sledi oviranje drugih oseb pri počitku ali delu (45 primerov), poskus ali priprave na beg (11 primerov) in sum storitve kaznivega dejanja (1 primer).

Med bivanjem v posebnem prostoru so bile vse osebe nadzorovane z video napravami, kar omogoča hiter odziv in zagotovitev varnosti izločeni osebe.

3. 12. 12. Nudenje prve pomoči s strani paznikov

Ena od nalog paznikov je tudi nudenje zdravstvene prve pomoči v primeru poškodb ali bolezni zaprtih oseb, za kar se tudi posebej izurijo v začetnem, in obnavljajo znanja v nadaljevalnem usposabljanju. Posebnost dajanja prve pomoči paznikov je, da morajo poleg zdravstvene plati upoštevati tudi varnostno, ki včasih tudi

omeji ali oteži možnost dajanja prve pomoči. To je predvsem v primerih agresivnega in nasilnega vedenja, ko morajo zaradi izogibanja nevarnosti okužbe z nalezljivimi boleznimi ravnati še posebno previdno.

V tem letu so pazniki nudili prvo pomoč 251-krat, od tega 19-krat pri poskusih samomorov. Pri poškodbah in samopoškodbah pa je šlo predvsem za nudenje prve pomoči v smislu zaustavitve krvavitve in dajanja obkladkov.

3. 12. 13. Usposabljanje paznikov in drugih delavcev

V tem letu smo nadaljevali intenzivnost usposabljanja, ki smo ga pričeli izvajati leta 2004.

Izvedli smo osnovno usposabljanje dveh skupin na novo sprejetih paznikov (skupaj 43). Poleg tega smo izvedli še vrsto seminarjev in specialističnih usposabljanj: ukrepanje ob izrednih dogodkih (vodje izmen in pazniki, podobnega seminarja so se na Hrvaškem udeležili tudi štirje naši delavci, ter v Avstriji dva naša delavca), rokovanje s strelnim orožjem (inštruktorji streljanja), komunikacija – kako drugače obvladati zaprte osebe (pazniki, gosti s hrvaške zaporske uprave in drugi, podobnega seminarja so se na Hrvaškem udeležili tudi trije naši pazniki), vodenje podrejenih delavcev (vodje izmen in perspektivni pazniki), učenje romskega jezika (pazniki in drugi zavo Dob in Novo mesto), uporaba tonfe in plinskega razpršilca (pazniki), seminar za inštruktorje praktičnega postopka (pazniki), usposabljanje za uporabo rentgena po programu varnostnik – bombni operater (pazniki), vodenje disciplinskih postopkov (pazniki in drugi), preprečevanje samomora in ugotavljanje samomorilne ogroženosti (pazniki in drugi) ter izobraževanje o nasilnem vedenju (pazniki in drugi).

Za potrebe bolj kakovostnega usposabljanja paznikov smo izdelali in potrdili dva programa usposabljanja, in sicer za paznike o uporabi zahtevnejših oblik telesne sile in sredstev prisile ter skupinskem posredovanju ter program za inštruktorje praktičnega postopka in veščin.

V usposabljanje v širšem smislu sodi tudi petletno preverjanje usposobljenosti paznikov, ki smo ga po sprejemu novega zakona prvič pričeli izvajati v letu 2005. Preverjanje je opravljalo 28 paznikov.

3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja

Pomemben vidik varovanja predstavljajo arhitekturne in tehnične omejitve zavodov. Zavodi se večinoma nahajajo v starih in nefunkcionalnih zgradbah. Te so bile prvotno zgrajene za druge namene, zato sodobnih zahtev varovanja ne izpolnjujejo. V zavodih se moramo zato posluževati dodatnih varovalnih ukrepov, ki za paznike predstavljajo dodatno obremenitev.

Pomanjkljivost starih zgradb je predvsem v tem, da ne omogočajo nastanitev v manjših in enoposteljnih sobah, zato tudi ni možen nadzor z manjšim številom paznikov. Dodatna slabost so zidovi, ponekod pa tudi rešetke. Ker so zidovi iz materialov slabše kakovosti, omogočajo kopanje lukenj. Poseben problem so nizke varovalne ograje, katerih višina močno odstopa od evropske prakse in standardov (6 do 7 m visoka betonska ograja z dodano 5 do 6 m visoko notranjo žično ograjo).

V letu 2007 je bilo v zavodih na področju tehničnega varovanja izvedenih več izboljšav. Najpomembnejši so nakup nove varovalne ograje in dela alarmnega sistema na Dobu in nakup rentgena za pregled prtljage za zavod Celje. V okviru razpoložljivih sredstev smo kupili prve vzorce intervencijske opreme za paznike ter manjšo količino novih protistrelnih jopičev.

3. 12. 15. Oprema in uniforme delavcev

V tem letu smo kupili vse načrtovane dele uniforme oziroma tiste, ki v skladu s pravilnikom paznikom pripadajo. Izvedli smo javni razpis za izdelavo in dobavo uniform za paznike (hlače, krilo, suknjič, moške srajce in ženske bluže, nogavice ter bunde s podobleko). Z izvajalci smo sklenili dveletne pogodbe. Prav tako smo

izvedli devet javnih naročil male vrednosti, in sicer za dobavo čevljev za paznike (letni, prehodni in terenski), puloverjev in ženskih jop, kimon za judo, priponk (iz blaga in kovinskih), etujjev za pištole ter opasačev, nabojnikov in etujjev.

Proti koncu leta 2007 je bila formirana strokovna komisija za pripravo spremembe pravilnika o uniformah in izdelavo nove celostne podobe uniform za paznike. Svoje delo bo predvidoma končala v prvi polovici leta 2008. Sprememba pravilnika je nujna zaradi nekaterih sistemskih sprememb (uvedba pomočnika paznika) in sprememb na trgu tekstilnih izdelkov (kakovost tkanin in blaga, modernejši kroj, ipd).

3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB

3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo

V letu 2007 so zavodi zaprtim osebam zagotavljali pravico do dela predvsem v javnih gospodarskih zavodih (JGZ), pri hišnih delih, nekaterim pa tudi zunaj zavoda. Zaprte osebe so bile razporejene na delo v skladu s sistemizacijo delovnih mest. Čeprav vsem obsojencem, ki so želeli delati, dela ni bilo mogoče zagotoviti, so se le redki pritožili.

Tabela 75: Razporeditev zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu na dan 1. 1. 2007

Razporeditev na delo	obsojenci	obsojenke	P	UZ	ML	SKUPAJ
JGZ	307	4	7	0	15	333
hišna dela	122	7	13	0	2	144
zunaj zavoda	69	2	0	0	0	71
12. člen	0	0	0	0	0	0
terapevtsko delo	38	0	0	0	0	38
redno izobraževanje	0	0	0	0	10	10
SKUPAJ	536	13	20	0	27	596
dela ni bilo mogoče zagotoviti	188	21	307	24	0	540
odklonili	52	0	0	0	1	53
za delo nezmožni	55	0	10	0	2	67
Skupaj brez dela	295	21	317	24	3	660
Vsega skupaj	831	34	337	24	30	1.256

Tabela 76: Razporeditev na novo sprejetih zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu v letu 2007

Razporeditev na delo	obsojenci	obsojenke	P	UZ	ML	SKUPAJ
JGZ	391	8	21	11	6	437
hišna dela	173	0	27	1	0	201
zunaj zavoda	77	3	0	0	0	80
12. člen	2	0	0	0	0	2
terapevtske del.	6	0	0	0	0	6
redno izobraževanje	0	0	0	0	3	3
SKUPAJ	649	11	48	12	9	729
ni bilo mogoče zagotoviti	190	37	841	1.072	0	1.552
odklonili	57	1	3	0	1	54
za delo nezmožni	56	5	31	30	2	115
Skupaj brez dela	303	43	875	1.102	3	2.326
vseh skupaj	952	54	923	1.114	12	3.055

V letu 2007 je delalo ali se redno izobraževalo 1.325 zaprtih oseb, kar pomeni, da je bilo delo zagotovljeno za 30,7 % vseh zaprtih oseb (brez pridržanih). Delo je imelo 1.209 ali 64,6 % obsojencev in obsojenk, 5,4 % pripornikov, 1 % uklonilno zaprtih in 85,7 % mladoletnikov.

Med zaposlenimi jih je kar 58,1 % delalo v JGZ.

Med zaprtimi osebami, ki v letu 2007 niso delale, je bilo največ uklonilno zaprtih in pretežna večina pripornikov.

3. 13. 5. Delo mladoletnikov v prevzgojnem domu

V letu 2007 je bilo na delo razporejenih pet mladoletnikov, ki je pridobivalo delovne navade v JGZ, trije mladoletniki (ti niso bili razporejeni na delo) so se v domu izobraževali v nižjem ali srednjem poklicnem programu, kjer so se pod strokovnim vodstvom učiteljev praktičnega pouka usposabljali za različna delovna področja.

Mladoletniki so se vključevali tudi vzdrževalna in obnovitvena dela učnih delavnic, bivalnih prostorov, sodelovali pa so tudi pri vzdrževalnih ter servisnih delih na strojih in napravah. Delo je odklonil le en mladoletnik.

Mladoletniki, ki so se poklicno izobraževali, so prejeli nagrado. Ta se je v prvem letniku gibala od 69,25 do 88,13 evrov na mesec, v drugem letniku od 94,43 do 123,20, v tretjem letniku pa od 125,91 do 176,27 evrov mesečno. Najnižje plačilo mladoletnikov, razporejenih na delo, je znašalo v JGZ 47,20, najvišje pa 61,66 evrov, medtem ko je najnižje plačilo za delo mladoletnikov pri hišnih delih znašalo 47,70, najvišje pa 55,42 evrov.

V letu 2007 se je pri delu lažje poškodoval en mladoletnik. Poškodba je bila posledica nepazljivosti mladoletnika in neupoštevanja navodil.

3. 13. 2. Plačilo za delo zaprtih oseb

Tabela 77: Mesečno plačilo obsojencev za delo v rednem delovnem času po zavodih v letu 2007

Zavod	JGZ		hišna dela		delo zunaj zavoda	
	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje
Dob	84,42	245,65	57,42	123,54	0	0
Maribor	67,92	101,34	58,96	95,80	74,28	133,98
Ljubljana	64,38	80,04	64,38	90,48	74,82	76,56
Celje	68,65	98,14	74,84	109,68	73,87	105,71
Koper	64,38	93,96	66,12	88,74	74,82	80,04
Ig	57,42	59,15	66,12	87,00	74,28	100,92
N. Gorica	64,38	81,78	78,30	81,78	0	0
N. mesto	57,42	59,16	57,42	80,04	74,82	74,82
M. Sobota	0	0	60,13	95,80	85,26	100,92
Rogoza	63,32	97,98	58,96	95,80	67,86	100,92

Višina plačila za delo zaprtih oseb je bila določena po Pravilniku o količnikih za določitev osnovnih plačil, o kriterijih in merilih za ocenjevanje uspešnosti in rezultatov dela obsojencev ter o nagradah mladoletnikov. Plačilo za delo zaprtih oseb je sestavljeno iz osnove, ocene delovne uspešnosti in dodatkov ter je v veliki meri odvisno tudi od rezultatov dela. To potrjujejo podatki o najnižjem in najvišjem plačilu v letu 2007 v JGZ.

Najvišje plačilo je v JGZ znašalo 245,65 evrov, za hišna dela 123,54 in za delo zunaj zavoda 161,82 evrov na mesec. Najnižje mesečno plačilo pa je znašalo v JGZ 57,42, za hišna dela 57,42 in 67,86 evrov za delo zunaj zavoda.

Povprečna mesečna plačila za delo v letu 2007 so znašala:

- v JGZ najnižja 65,70 in najvišja 101,80 evrov;
- za hišna dela najnižja 57,42 in najvišja 93,67 evrov;
- za delo zunaj zavoda najnižja 65,2 in najvišja 133,98 evrov.

Tabela 78: Delo obsojencev v podaljšanem delovnem času v letu 2007

Zavod	število obsojencev	število nadur
Dob	173	10.463
Ig	15	428
Celje	16	754
Koper	25	1.449,5
N. Gorica	23	859,5
Ljubljana	42	901
N. mesto	1	12
Maribor	131	4.905
M. Sobota	17	687
OO Ig	20	310
Rogoza	47	979
SKUPAJ	510	21.748

V letu 2007 je v podaljšanem delovnem času delalo 38,5 % na delo razporejenih zaprtih oseb.

3. 13. 8. Javni gospodarski zavodi

Ministrstvu za finance smo v mnenje in soglasje posredovali letne programe dela in finančne načrte JGZ za leto 2007 in v mesecu decembru za leto 2008. Za JGZ Pohorje je bil letni program za leto 2007 sprejet v drugi polovici leta 2007, saj se predvideno preoblikovanje tudi v letu 2007 ni uresničilo. Ministrstvu za finance smo v pregled in soglasje posredovali tudi letna poročila JGZ za leto 2006 s predlogi razporeditve in delitve presežka prihodkov nad odhodki (JGZ Golovec, JGZ Pohorje, JGZ Rinka) oziroma s predlogi pokrivanja primanjkljaja (JGZ Kozjak, JGZ Rinka, JGZ Emboplast) oziroma s predlogom pokrivanja primanjkljaja (JGZ Pohorje).

Pripravili smo pogodbe o koriščenju sredstev med JGZ in upravo. Sredstva smo namenili kritju stroškov za plače direktorjev JGZ, dodatno prejeta sredstva v finančnem načrtu namenjena financiranju JGZ pa smo namenili reševanju likvidnostnih težav v JGZ Pohorje Mirna.

3. 13. 6. Hišna dela

13,2 % ali 175 na delo razporejenih zaprtih oseb je bilo v letu 2007 razporejenih na hišna dela. Sem so zavodi razporejali na delo večinoma obsojence, v zanemarljivem številu pa tudi pripornike, uklonilno zaprte in mladoletnike. Med hišna dela, ki so določena v sistemizaciji delovnih mest obsojencev, sodijo dela v kuhinji, pekarni, razdeljevalnici hrane, pomivalnici, zavodski pralnici in likalnici. Nekateri zavodi so v okviru hišnih del zaprte osebe razporejali tudi na delo hišnika, na čiščenje upravnih in ambulantnih prostorov, na vzdrževalna dela v zavodu, na čiščenje okolice zavoda, na vrtna in druga podobna dela.

Tudi v letu 2007 so se zavodi srečevali s problemom strokovne usposobljenosti zaprtih oseb za hišna dela. To še zlasti velja za dela, povezana s pripravo hrane, za katera je potrebna ustrezna strokovna izobrazba in sanitarno-higienska ustreznost. Po drugi strani so hišna dela povezana tudi z redom in disciplino ter varnostjo v zavodu.

3. 13. 3. Varstvo pri delu in požarna varnost

Ustrezno varstvo in zdravje pri delu so zavodi v letu 2007 zagotavljali s spremljanjem in nadzorom izvajanja predpisov, ki pogojujejo varno delo, z uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost ter z usposabljanjem zaprtih oseb in delavcev zavoda za varno in zdravo delo. Pred razporeditvijo na delo so zaprte osebe opravile zdravniški pregled in preizkus znanja s področja varstva pri delu.

Posebno pozornost so zavodi namenjali tudi tehničnemu varstvu pri delu, varnemu delovnemu okolju in sredstvom za delo. Tehnično varstvo so izvajali z vizualnimi pregledi in preizkusi delovne opreme, odpravljali pomanjkljivosti, izločali iz uporabe dotrajano opremo ter redno nadzirali uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost. Ocenjujemo, da je bilo v letu 2007 izvajanje varstva in zdravja pri delu na ustrezni ravni, kljub temu, da so nekateri inštruktorji še vedno premalo pozornosti posvečali doslednemu izvajanju predpisov o uporabi zaščitnih sredstev.

Požarna varnost se je v zavodih v primerjavi z letom poprej izboljšala. Ni bilo zabeleženih nobenih primerov požara.

3. 13. 4. Nesreče pri delu

V letu 2007 smo evidentirali manj nesreč pri delu zaprtih oseb kot v letu poprej. Vse poškodbe so bile lažje. Tudi v tem letu smo preverjali obravnavo nesreč pri delu in opozarjali na ugotovljene pomanjkljivosti. Med poškodbami so bile najpogostejše mehanske poškodbe okončin, nekaj poškodb pa je bilo posledica opeklin, vreznin, zdrsov, udarnin in padcev ter kemikalij oziroma delcev, ki so odleteli v oči in obraz.

Najpogostejši vzrok nezgod pri delu je nespoštovanje splošnega režima dela, prenizka zbranost pri delu in splet različnih nevarnih tveganj. Dobršen del poškodb pri delu gre pripisati kršitvam predpisov o varstvu pri delu glede uporabe osebnih varovalnih sredstev. Do nesreč pri delu prihaja tudi zaradi neurejenega delovnega okolja (mokra tla, stopnice, založenost prehodov, nered in nesnaga).

Razveseljiv pa je podatek, da so bile vse poškodbe pri delu lažje.

4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU

4. 1. DELOVANJE NA NACIONALNEM PODROČJU

4. 1. 1. Odnosi z javnostmi

V letu 2007 se je število prošelj predstavnikov medijev za obiske zavodov in za posredovanje informacij s področja izvrševanja kazenskih sankcij v primerjavi z letom poprej nekoliko povečalo.

Novinarji so na splošno največ zanimanja posvetili prostorski in kadrovski stiski v zavodih, opazili pa smo tudi več zanimanja za objavo bolj pozitivnih vsebin. Posebno velja omeniti projekta Usposabljanje za življenjsko uspešnost in Pipeline, ki sta bila realizirana v zavodu Dob ter dve modni reviji v zavodu Ig.

V letu 2007 je bilo objavljenih 39 radijskih in televizijskih prispevkov (TV Slovenija, POP TV, Kanal A, TV 3, Radio Slovenija, Radio Celje, Radio Antena, Info TV, Radio Hit, Radio Fantasy, Radio Europa, Radio City, Radio Expres, Media TV, Radio Trbovlje).

Ves čas smo sodelovali tudi z Akademijo za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani (AGRFT). Študentje so v okviru svojih študijskih obveznosti posneli tudi nekaj prizorov v zavodih, največkrat v zavodih Ljubljana in Dob.

Novinarji časopisnih hiš (Delo, Dnevnik, Slovenske novice, Večer, Direkt, Finance, Mladina, Mag, Jana, Naša žena, Žurnal 24, Primorske novice, Playboy, Gorenjski glas, Dolenjski list, revija Nova, Novi Tednik, Demokracija) so objavili 225 prispevkov.

V letu 2007 so zavodi organizirali tudi posebne dogodke za obsojence, pripornike in gojence. Na tem področju so bili najbolj aktivni v zavodih Dob, Ig, Celje in Radeče. Po dogovoru smo na te dogodke povabili tudi medije. Uspešno smo sodelovali tudi z novinarji agencije STA.

Stike zaprtih oseb z novinarji smo dovolili, vendar smo snemanje in fotografiranje omejili (zaradi varovanja osebnih podatkov). V nekaterih primerih se za sodelovanje z mediji nismo odločili, vendar so bili ti primeri redki (npr. zaradi koristi preiskave), prav tako smo zavračali tudi vsako posredovanje osebnih podatkov zaprtih oseb.

V določenih primerih, ko je uprava ugotovila nekorektnost v poročanju, smo pripravili tudi demanti oz. uveljavili pravico do popravka in odgovora (po Zakonu o medijih).

Da bi medije pravočasno obvestili o vseh pomembnih dogodkih in vsebinah smo pošiljali tudi sporočila za javnost oz. organizirali novinarske konference. Redno smo pomembne dogodke v obliki napovedi ali novice objavljali tudi na spletni strani ministrstva za pravosodje.

V letu 2007 smo izdali tudi prvo številko internega glasila uprave.

4. 1. 2. Obiski in dogodki v zavodih

Zavodi so odprli vrata študentom Univerze v Ljubljani in v Mariboru (FDV, Medicinska fakulteta, Pravna fakulteta, Teološka fakulteta, Fakulteta za varstvene vede, Filozofska fakulteta, Fakulteta za socialno delo, Pedagoška fakulteta in Visoka policijska šola). Poleg tega pa smo gostili tudi sodniške pripravnike. Nekaterim študentom smo v zavodih omogočili tudi delovno prakso (Zavod Zarja, Pedagoška fakulteta, Visoka šola za varnostne vede, Fakulteta za socialno delo).

Večinoma so študentje prihajali v zavode individualno, s ciljem izvedbe anket med zaprtimi osebami ali pridobivanja informacij o delovanju zavoda za namen študija (npr. diplomsko nalogo), sodelovali pa smo tudi z mednarodno organizacijo ELSA (združenje študentov prava). Zavod Dob so v okviru projekta »Usposabljanje za življenjsko uspešnost« obiskali tudi delavci »Etikete« Žiri, RIC Novo mesto (skupina udeležencev programa Romske osnovne šole) in dva britanska kriminalista. Ponovno smo obnovili sodelovanje tudi z Razvojno izobraževalnim centrom Novo mesto, s katerim smo organizirali izobraževanja za zaprte osebe.

Zavode je v letu 2007 obiskala tudi varuhinja za človekove pravice Zdenka Čebašek Travnik. Dobro smo sodelovali tudi na projektih z Andragoškim centrom. V sodelovanju z IVZ, ki sodeluje v okviru mreže evropskih strokovnjakov Correlation, so zaprte osebe prostovoljno sodelovale v mednarodni raziskavi o izkušnjah uporabnikov drog s programi pomoči, nekatere zavode pa je obiskala tudi delegacija ministrstva za zdravstvo, s sektorja za krepitev zdravja in zdrav življenjski slog.

Na lokalni ravni smo sodelovali tudi z občinskim vodstvom, krajevno organizacijo Združenja borcev Maribor (zaradi komemoracije pri spomeniku talcev).

V zavodih so bili organizirani koncerti znanih slovenskih glasbenih skupin, kot so npr. Turbo Angels, Rogaški Slavčki in Zapeljivke. Nastopile so tudi manjše gledališke, predvsem amaterske, skupine. Mladoletni obsojenci iz zavoda Celje so si ogledali tudi premiero v ljubljanskem Kinodvoru, v zavodu pa je bila organizirana tudi filmska delavnica pod mentorstvom režiserke Jasne Krajnovič, ki sicer ustvarja v Bruslju.

Dobro sodelujemo tudi s Karitasom, društvom Samarijan, Zavodom za kulturne prireditve Celje, Osrednjo knjižnico Celje, založbo Mladinska knjiga, skupnostjo Srečanje, Šotorovci, LAS-om, Društvom defektologov, Društvom za doživljajsko pedagogiko ter s Psihološkim društvom.

V zavodih so bila organizirana tudi različna potopisna in druga bolj strokovna predavanja (npr. predavanje in razgovor z zaprtimi osebami in zaposlenimi – »Sistem naravnega zdravja« ter predavanje o aidsu – »Živeti z aidsom«, predstavitve obravnave odvisnosti in predavanja patra dr. Karla Gržana o preventivi pred zasvojenostjo v luči mladih, bivajočih v komuni).

Zavodi so se povezovali tudi na športnem področju in se srečevali ob športnih dejavnostih (nogomet, košarka, šah, namizni tenis) vseh zaprtih oseb, ki so jih organizirali posamezni zavodi.

V zavodu Radeče je bila tudi letos organizirana tradicionalna prireditev Dan odprtih vrat, v celem letu pa so bile organizirane tudi »Minutke za znanje«. Za mladoletnike so organizirali tudi ogled premiere dokumentarnega filma gospoda Klavdija Slubana iz Francije v ljubljanskem Kinodvoru. Dobro sodelujemo tudi z organizacijo Amnesty International za Slovenijo (predvsem na področju izobraževanja romskih otrok) in gimnazijo Trbovlje (projekt Resocializacija z gimnazijo Trbovlje).

4. 2. Delovanje na mednarodnem področju

V letu 2007 smo aktivno sodelovali z upravami za izvrševanje kazenskih sankcij drugih držav, z mednarodnimi raziskovalnimi inštituti in mednarodnimi organizacijami s področja izvrševanja kazenskih sankcij. S poročili, informacijami in statističnimi podatki smo se vključevali v raziskovalne mreže in projekte mednarodnih organizacij. Na ta način se vključujemo v evropske informacijske mreže, ki omogočajo sodelovanje v mednarodnih projektih. Izdelali smo več primerjalnih analiz in povzetkov mednarodnih študij, ki nam služijo za razvoj posameznih področij dela. Vsako leto sodelujemo tudi v projektu Sveta Evrope SPACE – letna zaporska statistika.

V sodelovanju s hrvaško upravo za zaporski sistem smo podpisali sporazum o medsebojnem sodelovanju. Sporazum predstavlja konkreten program sodelovanja, kot izhaja iz podpisanega Memoranduma o sodelovanju med Ministrstvom za pravosodje Republike Slovenije in Ministrstvom za pravosodje Republike Hrvaške v letu 2005. Vsebinski del sporazuma predstavlja tudi sodelovanje na področju usposabljanja zaporskih delavcev, kar smo v letu 2007 na podlagi sprejetega programa tudi izvajali.

Posamezni delavci zavodov so se udeležili tudi nekaterih seminarjev, organiziranih s strani avstrijske zapor-ske akademije.

Z Evropsko Komisijo (Direktorat za pravosodje) smo podpisali okvirni dogovor o partnerskem sodelovanju v programu Preprečevanje kriminala.

4. 2. 1. Obiski tujih delegacij v Sloveniji

Zavod Dob sta obiskali delegaciji iz avstrijske uprave in posameznih zavodov ter posebna skupina, ki se usposablja za vodstvene položaje v avstrijskem zaporskem sistemu. Delegacija avstrijskih zaporov, ki deluje pod okriljem Asociacije za skupinsko delo, je v okviru enotedenskega študijskega obiska obiskala zavode Maribor, Rogoza, Celje, Ljubljana, Dob, Koper in Radeče.

Direktor zavoda Lepoglava na Hrvaškem je predaval na novo sprejetim paznikom zavoda Dob, kasneje je z delegacijo zavoda Lepoglava ta zavod tudi obiskal. Vodstvo hrvaške uprave se je udeležilo slovesnosti ob dnevu slovenske uprave. Generalna direktorja obeh sistemov sta podpisala formalni sporazum o sodelo-vanju obeh sistemov.

Prevzgojni dom Radeče so obiskali strokovnjaki vzgojnih zavodov in predstavniki UNICEF Črne Gore, vzgojnih zavodov Francije, Belgije in Nizozemske. Zanimiva je bila izvedba mednarodnega projekta Mladina s sne-manjem filma, kjer so z igro sodelovali mladoletniki, mentorstvo pa je izvajal predstavnik iz Turčije. V okviru dneva odprtih vrat je pri pripravi novinarsko-fotografske stojnice sodeloval gost iz Francije. Prav tako smo v zavodu Celje izvedli plesno delavnico pod vodstvom tujega strokovnjaka. V tem zavodu je potekala tudi filmska delavnica pod mentorstvom režiserke iz Bruslja.

Zavod Ig je obiskala skupina avstralskih študentov kriminologije.

4. 2. 2. Obiski predstavnikov uprave v tujini

Predstavniki zavoda Ljubljana so obiskali soroden zapor v Celovcu, predstavniki zavoda Dob zavod Lepoglava na Hrvaškem, predstavnika generalnega urada pa zapor na Dunaju. Vodstvo uprave je obiskalo generalni urad hrvaške uprave v Zagrebu.

Predstavnik zavoda Koper je sodeloval na konferenci o socialni integraciji zaprtih oseb v Trstu. Konferenca o evropskih zaporskih sistemih, ki je potekala v Kromerizu na Češkem, sta se udeležila predstavnika zavoda Celje.

Predstavnica zavoda Ig je v Bolgariji sodelovala na konferenci o zdravju v zaporih, predstavnici generalnega urada pa sta se v Lizboni udeležili seminarja o alternativah zaporu in priporu.

Koordinator za duhovno oskrbo je v Rimu sodeloval na konferenci katoliške pastoralne oskrbe v zaporih. Predstavniki zavoda Dob in generalnega urada so se udeležili zaključne konference projekta Pipeline. Konferenca in zaključni sestanek sta potekala na Norveškem. Predstavnica generalnega urada se je v Bruslju udeležila sestanka Odborov za nove finančne perspektive. Predstavnik prevzgojnega doma je v okviru študijskega obiska obiskal nekaj sorodnih ustanov v Švici.

Generalni direktor se je s sodelavcema udeležil 14. konference generalnih direktorjev zaporskih uprav v organizaciji Sveta Evrope. Konferenca je potekala na Dunaju.

Vključevanje v evropske integracijske mreže nam omogoča izmenjavo izkušenj in dobrih praks ter razvoj strokovnega dela na različnih področjih znotraj sistema za učinkovitejše izvrševanje kazenskih sankcij.

5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE

5. 1. KADROVSKE RAZMERE

5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi zaposlenih ter zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo

Tabela 79: Pregled številčnega stanja zaposlenih v upravi na dan 31. 12. 2007

	tarifna skupina				skupaj	spol		skupaj
	VII.	VI.	V.	IV., III., II.,		m	ž	
<i>Položajna delovna mesta</i>								
generalni direktor	1	0	0	0	1	1	0	1
direktor zavoda	7	0	0	0	7	5	2	7
vodja sektorja	4	0	0	0	4	4	0	4
vodja oddelka	33	1	0	0	34	18	16	34
vodja referata	6	0	0	0	6	5	1	6
skupaj	51	1	0	0	52	33	19	52
<i>Specializirani kadri</i>								
pedagogi	38	7	0	0	45	13	32	45
psihologi	9	0	0	0	9	5	4	9
socialni delavci	11	2	0	0	13	1	12	13
drugi strokovni delavci v vzg. službi	5	0	0	0	5	1	4	5
medicinski tehniki	2	5	6	0	13	1	12	13
inštruktorji	0	0	54	7	61	57	4	61
delovni inštruktorji	0	0	40	0	40	37	3	40
diplomirani inženirji	4	0	0	0	4	4	0	4
inženirji	0	8	0	0	8	7	1	8
tehniki	0	0	1	0	1	1	0	1
diplomirani ekonomisti	4	0	0	0	4	0	4	4
ekonomisti	0	4	0	0	4	1	3	4
ekonomski tehniki	0	0	17	0	17	0	17	17
pazniški kader	10	40	404	15	469	435	34	469
administrativni in drugi delavci	14	8	32	8	62	16	46	62
SKUPAJ	97	74	554	30	755	579	176	755
skupno število vseh zaposlenih	148	75	554	30	807	612	195	807

Grafikon 16: Struktura zaposlenih po stopnji izobrazbe v letu 2007

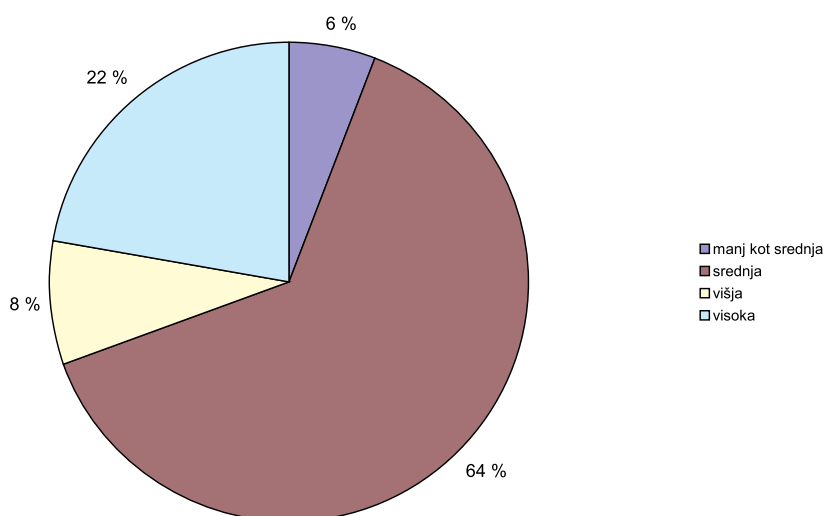

Tabela 80: Število pooblaščenih uradnih oseb

PUO	m	ž	Skupaj
paznik	368	27	395
višji paznik	48	5	53
svetovalec – paznik	12	1	13
višji svetovalec – paznik	7	1	8
SKUPAJ	435	34	469

5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja

V letu 2007 je v upravi delo nastopilo 67 delavcev, med njimi jih je bilo 14 prerazporejenih znotraj uprave, iz Ministrstva za pravosodje trije in eden iz Ministrstva za obrambo.

V letu 2007 je prenehalo delovno razmerje 54 delavcem. Med njimi je 23 delavcem delovno razmerje prenehalo na njihovo željo oziroma so se zaposlili drugje, 14 delavcev se je redno upokojilo, dva sta se invalidsko upokojila, 14 delavcev je bilo premeščenih znotraj uprave, ena delavka pa je bila premeščena na Ministrstvo za pravosodje.

Del razpoložljivih sredstev za plače je bil v skladu s Pravilnikom o napredovanju zaposlenih v državni upravi tudi v letu 2007 namenjen napredovanju delavcev. Tako je v letu 2007 v višji plačni razred napredovalo 113 delavcev, v višji naziv pa 84 delavcev.

Zaradi vedno večjega obsega dela je z obstoječim številom delavcev iz leta v leto težje slediti vsem nalogam in zadolžitvam uprave. Postopki novega zaposlovanja so glede na obstoječo zakonodajo dolgotrajni, kar sproti nadomeščanje izpraznjenih delovnih mest še dodatno otežuje.

5. 1. 3. Izobraževanje delavcev

Delavci uprave so se v letu 2007 udeleževali različnih oblik izobraževanja. Tako je bilo v izobraževanja kot pripravo na strokovni izpit za imenovanje v naziv in izobraževanja kot pripravo na strokovni izpit iz upravnega postopka vključenih 44 delavcev, med njimi je 43 delavcev izobraževanje tudi zaključilo.

V letu 2007 je bilo v izobraževanje kot pripravo na strokovni izpit za imenovanje v naziv vključenih 23 delavcev, strokovni izpit za imenovanje v naziv pa je opravilo 29 delavcev.

Glede na zakon o splošnem upravnem postopku, ki določa, da lahko posamezniki vodijo upravni postopek oziroma odločajo v upravnih stvareh le, če imajo ustrezno izobrazbo in opravljen strokovni izpit iz upravnega postopka, so delavci z opravljanjem izpitov iz upravnega postopka nadaljevali tudi v letu 2007. V izobraževanje kot pripravo na strokovni izpit iz upravnega postopka je bilo vključenih 21 delavcev, strokovni izpit iz upravnega postopka pa je opravilo 35 delavcev.

V letu 2007 smo se udeležili tudi večjega števila slovenskih, pa tudi mednarodnih posvetov in konferenc ter različnih drugih posvetov in seminarjev, ki so jih pripravile zunanje ustanove.

Za kuharje v zavodih smo organizirali usposabljanje na temo »Ekonomiziranje v pripravi prehrane«.

Skupno se je različnih oblik usposabljanja udeležilo 492 paznikov, 218 strokovnih delavcev (posamezni pazniki in strokovni delavci so se udeležili tudi več usposabljanj), 26 inštruktorjev in 22 kuharjev.

5. 1. 4. Pripravnštvo, učna oziroma delovna praksa dijakov in študentov, mentorstvo

V letu 2007 na upravi nismo zaposlovali pripravnikov. Opravljanje obvezne delovne prakse smo omogočili 22 študentom, in sicer študentom Fakultete za policijsko-varnostne vede, Pedagoške fakultete, Fakultete za socialno delo, Visoke šole za upravljanje in poslovanje, Visoke šole za varstvoslovje in Visoke komercialne šole.

5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno

Zaradi bolezni, posledic nesreč pri delu ter nege družinskih članov so bili zaposleni v letu 2007 odsotni z dela 77.394 ur. Odsotnost z dela v zavodih je bila v letu 2007 v povprečju za 3,7 % nižja kot v letu poprej.

Delavci zavodov so bili v letu 2007 odsotni z dela predvsem zaradi bolezni (85,3 %), nesreč pri delu (8,11 %) in zaradi nege družinskih članov (6,5 %).

Tabela 81: Podatki o odsotnosti z dela (v urah) po lokacijah v letu 2006

Lokacija	bolezen delavca	nesreča pri delu	nege družinskih članov	skupaj
Generalni urad	1.296	0	88	1.384
Dob	17.371	968	1.268	19.607
Ig	4.928	344	176	5.448
Celje	2.928	536	88	3.552
Koper	12.706	896	601	14.203
Ljubljana	14.332	2.728	2.132	19.192
Maribor	7.108	352	560	8.020
Radeče	5.364	456	168	5.988
SKUPAJ	66.033	6.280	5.081	77.394

V zavodih je bilo v letu 2007 šest invalidov III. kategorije in en invalid II. kategorije. V zvezi z invalidi, ki delajo polovični delovni čas je težava v tem, da drugih uslužbencev še bolj primanjkuje, saj dodatnih za polni delovni čas ne moremo zaposliti.

5. 1. 6. Preventivni zdravstveni pregledi delavcev

V letu 2007 smo nadaljevali z izvajanjem preventivnih zdravstvenih pregledov delavcev, in sicer po programih, ki so bili pripravljene na posameznih lokacijah v skladu z izjavo o varnosti z oceno tveganja.

Skupaj je bilo opravljenih 260 preventivnih zdravstvenih pregledov (predhodnih, obdobjnih, obdobjnih za delavce, ki delajo z viri ionizirajočih sevanj, kontrolnih in pregledov z mnenjem na ZPIZ).

5. 1. 7. Disciplinsko obravnavanje delavcev

V letu 2007 sta bila podana dva predloga za uvedbo disciplinskega postopka zoper zaposlena. Delavcema sta bila izrečena disciplinska ukrepa denarne kazni. Po pritožbi enega uslužbenca je Komisija za delovna razmerja pri Vladi RS disciplinski postopek ustavilo, ker je bilo ugotovljeno, da disciplinska odgovornost ni bila podana.

5. 1. 8. Nadurno delo

V letu 2007 je bilo v službah za varnost in zavarovanje v posameznih zavodih izplačanih 70.699,50 ur nadurnega dela, kar je za 14,8 % več kot v letu poprej.

Tabela 82: Število izplačanih nadur po lokacijah v letu 2007 (še manjkajo podatki!!!)

Lokacija	število izplačanih nadur
generalni urad	913
Dob	15.822
Ig	2.869
Celje	10.302
Koper	10.115
Ljubljana	15.738
Maribor	12.421
Radeče	2.519,50
SKUPAJ	70.699,50

Povečanje je posledica večje zahtevnosti predvsem priporniške populacije, prezasedenosti posameznih zavodov ter posledično povečanega števila spremstev na sodišča in zdravstvene ustanove, kot tudi nepredvidenega in nenačrtovanega varovanja zaprtih oseb v raznih zdravstvenih ustanovah po Sloveniji.

5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA

V upravi smo v letu 2007 porabili 27.627.205,45 evrov sredstev, kar znaša 99,6 % veljavnega proračuna.

Tabela 83: Poraba glede na podskupine izdatkov v letu 2007

Oznaka podskupine	Naziv podskupine	Poraba (v eur)	Delež porabe (v %)
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	15.305.066,72	55,4
401	Prispevki delodajalcev	3.360.153,99	12,2
402	Izdatki za blago in storitve	6.318.535,96	22,9
411	Transferji posameznikom	19.727,12	0,1
413	Drugi domači transferji	1.791.360,87	6,4
420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	832.360,79	3

Od celotne porabe se na sredstva zagotovljena iz proračuna nanaša 27.471.682,01 evrov (99,02 % veljavnega proračuna), na sredstva v okviru programa Socrates 8.589,35 evrov (0,03 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz naslova lastne dejavnosti 144.061,78 evrov (0,52 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz prejetih odškodnin 2.872,31 evrov (0,01 % veljavnega proračuna). Glede na veljavni proračun je 0,42 % sredstev ostalo neporabljenih.

Lastna dejavnost v upravi zajema organizirano prehrano delavcem in počitniško dejavnost. Sredstva iz prejetih odškodnin se nanašajo na sredstva prejeta na podlagi zavarovanj stvarnega premoženja v letih 2006 in 2007.

Razlika med sprejetim in veljavnim proračunom za leto 2007 znaša 251.781,78 evrov, in se nanaša na:

- manjša sredstva iz naslova lastne dejavnosti v višini 72.913,70 evrov,
- povečanje sredstev iz naslova odškodnin v višini 6.232,32 evrov,
- manjša sredstva iz naslova donacij v višini 6.433,65 evrov,
- povečanje sredstev iz naslova odsvojitve nepremičnin v višini 76.693,78 evrov,
- povečanje po sklepu vlade v višini 248.203,03 evrov.

Razlika med veljavnim in realiziranim finančnim načrtom znaša 117.638,33 evrov. Po vrsti porabe se ostanek nanaša na:

- neporabljena sredstva na postavkah tipa 1 (18.535,02 evrov),
- neporabljena sredstva odškodnin (7.533,01 evrov),
- neporabljena sredstva iz naslova odsvojitve nepremičnin (76.693,78 evrov),
- ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti (14.876,52 evrov).

Ostanek sredstev, ki se nanaša na proračunski del, se nanaša na ostanek na plačah (prejete refundacije bolezni – 14.809,29 evrov), na materialnih stroških in zdravstvenem varstvu obsojencev. Neporabljena sredstva odškodnin in odtujitve nepremičnin se prenašajo v naslednje proračunsko leto, ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti se nanaša na del obveznosti do dobaviteljev ter na neporabljena sredstva.

V leto 2007 smo prenašali iz naslova sredstev odškodnin 9.337,81 evrov, iz naslova donacij pa 5.870,35 evrov.

Tabela 84: Pregled porabe po podprogramih in proračunskih postavkah v letu 2007
(vir financiranja: proračun)

PODPROGRAM	OZNAKA PRORAČUNSKE POSTAVKE	NAZIV PRORAČUNSKE POSTAVKE	PORABA V LETU 2007 V eur
09042001 Delovanje uprave za izvrševanje kazenskih sankcij	6028	Plače	19.060.329,80
	4016	Najemnine poslovnih prostorov	31.992,06
	4508	Materialni stroški	5.498.643,61
	5505	Financiranje javnih gospodarskih zavodov	637.730,27
	6395	Izobraževanje delavcev	89.701,27
	6680	Oprema PUO	125.273,95
	6681	Oborožitev in posebna varnostna oprema	85.842,88
	2876	Investicije in inv. vzdrževanje	765.701,18
	1009	Odškodnine po sodnih sklepih	3.109,27
20032001 Socialno varstvo obsojencev	7448	Zdravstveno zavarovanje obsojencev	1.173.357,72
SKUPAJ			27.471.682,01

V letu 2007 smo porabili 27.471.682,01 evrov proračunskih sredstev, kar je za 860.575,49 evrov ali 3 % manj kot leta 2006. Zmanjšanje porabe v primerjavi z letom 2006 izhaja iz manjšega finančnega načrta (predvsem za investicije). Tako smo za investicije in investicijsko vzdrževanje porabili 65,4 % manj kot leta 2006. Odstotek porabe je v primerjavi z letom 2006 večji na postavkah za materialne stroške (0,5 %), za

financiranje JGZ (166,2 %), za plače in za opremo paznikov (po 0,6 %). Manjše izdatke v primerjavi z letom poprej beležimo za najemnine poslovnih prostorov (za 51 % – najemnina in stroški obratovanja za prostore na Tivolski 50), manj smo namenili za posebno opremo (za 32,6 %), za odškodnine po sodnih odločbah (za 30,8 %) in za izobraževanje (za 16 %).

Realizirane so bile vse ključne naloge iz programa uprave. Glede na načrt razvojnih programov ugotavljamo, da je bila realizacija uspešna v okviru dodeljenih sredstev, niso pa bili uresničeni vsi cilji. Za prenovu zavoda Dob smo v letu 2007 porabili 25.410 evrov (3,3 % realizacije na postavki). V okviru investicijskega projekta celovite prenove zavoda Dob načrtovani cilji niso bili realizirani, saj smo za že pridobljeno gradbeno dovoljenje zaradi povečanja velikosti objektov (kar je posledica izrazitega povečevanja števila zaprtih oseb v zadnjem letu) vložili zahtevek za spremembe in dopolnitve.

Nerealizirana ostaja načrtovana vključitev zavodskih ambulant v javno zdravstveno mrežo oziroma realizacija 49. člena Zakona o izvrševanju proračuna RS za leti 2004 in 2005 oziroma 42. člena Zakona o izvrševanju proračuna RS za leti 2007 in 2008. Kljub doseženi zahtevani spremembi Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, ki v dopolnjenem 58. členu omejuje nekatere pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja in pripravljeni logistiki prehoda v javno mrežo, do tega v letu 2007 še ni prišlo. Potrebna je še realizacija Ministrstva za zdravje, in sicer da določi izvajalce storitev v zavodskih ambulantah, obseg storitev in njihovo finančno ovrednotenje.

Ocenjujemo, da smo z razpoložljivimi finančnimi sredstvi uspeli zagotoviti osnovne pogoje bivanja in dela, tako zaposlenim kot zaprtim osebam, ter da smo gospodarno in racionalno potrošili dodeljena proračunska sredstva.

Tabela 85: Povprečno stanje zaprtih oseb in vrednost oskrbnega dne v obdobju od leta 2001 do 2007

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
povprečno stanje zaprtih oseb	1.203	1.147	1.120	1.132	1.137	1.268	1.339
oskrbni dan (v eur)	52	57	63	61	64	61	56

Stroški oskrbnega dne so izračunani tako, da je višina vseh proračunskih sredstev uprave deljena s številom dni v letu in povprečnim številom zaprtih oseb.

5. 3. PROSTORSKE RAZMERE

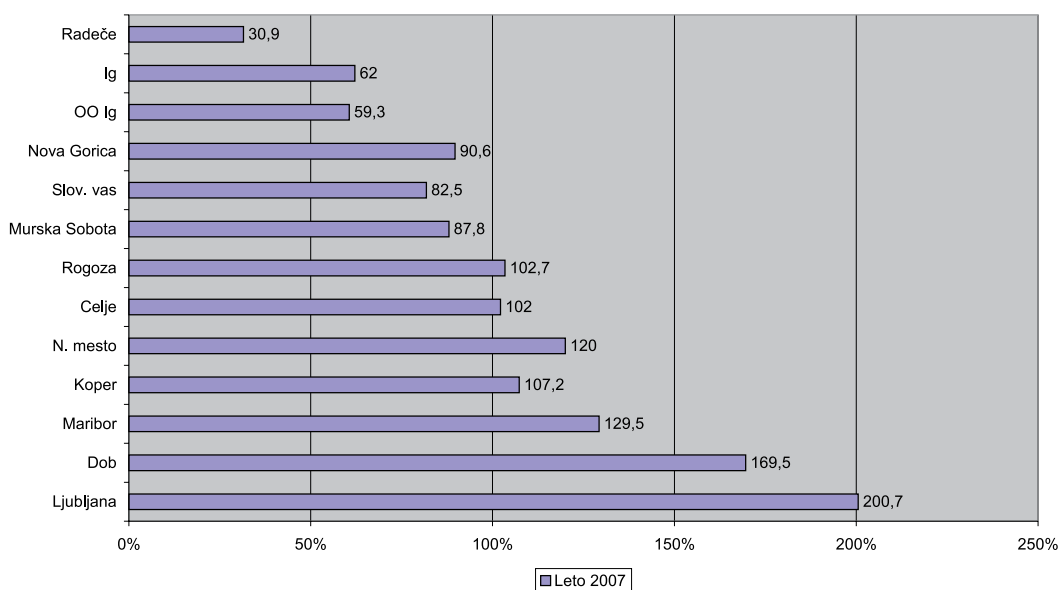
5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost

Prostorska zmogljivost zavodov se izračunava na osnovi predpisanih standardov, ki znašajo 9 m² za samsko in 7 m² za skupinsko sobo na zaprto osebo. Glede na standarde je tako v letu 2006 prostorska zmogljivost vseh zavodov znašala 1.094 mest.

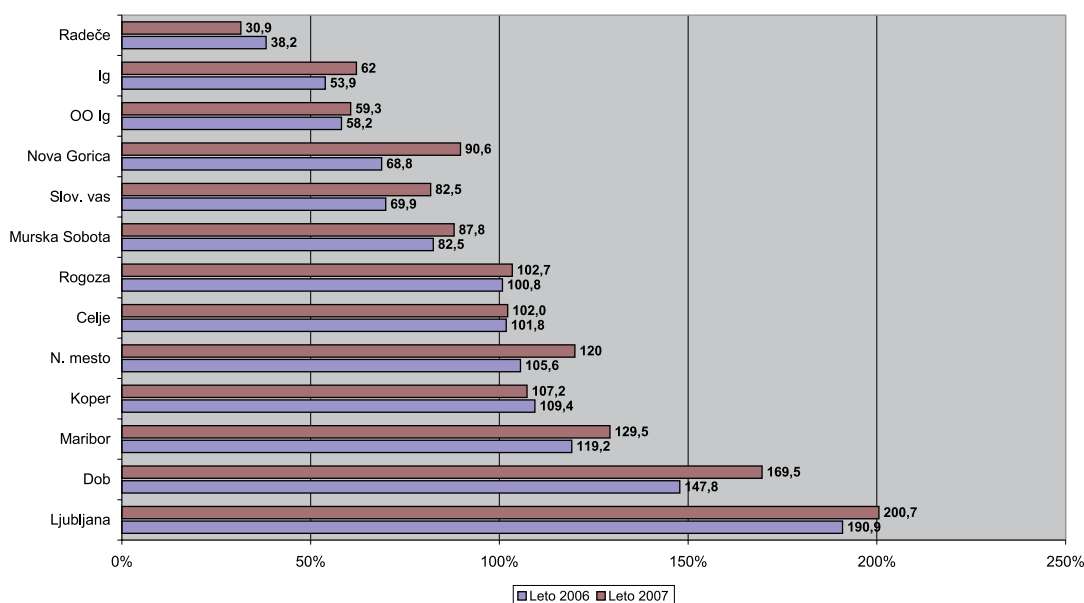
Tabela 86: Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb v letu 2007

Zavod	zmogljivost	povprečno število zaprtih	delež zasedenosti (v %)
Dob	233	395,25	169,64
Slov. vas	63	51,55	81,83
Ig	79	49,10	62,15
Celje	96	98,10	102,19
Koper	110	118,09	107,35
N. Gorica	32	28,71	89,72
Ljubljana	128	256,68	200,53
N. mesto	35	42,00	120
OO Ig	27	16,37	60,63
Maribor	146	188,74	129,27
M. Sobota	41	36,07	87,98
Rogoza	36	37,22	103,39
Radeče	68	21,40	31,47
Skupaj	1.094	1.339,28	122,42

Grafikon 17: Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb v letu 2007

Grafikon18: Primerjava zasedenosti posameznih zavodov in oddelkov v letih 2006 in 2007

Najbolj sta bila zasedena zavoda Ljubljana in Dob, sledi pa zavod Maribor. Vsi navedeni zavodi in oddelki so bili zasedeni več kot 129 %. Najmanjša zasedenost je bila v zavodu Radeče. V primerjavi z letom 2006 se je povprečno število zaprtih oseb povečalo v zavodih Ljubljana, Dob, Maribor, Ig, Novo mesto, Rogoza, Murska Sobota, Nova Gorica, Ig. V zavodih Celje in OO Ig je ostalo enako, v zavodih Koper in Radeče pa se je zmanjšalo. Različna je bila tudi zasedenost znotraj posameznih zavodov, saj se je pogosto dogajalo, da so bili posamezni oddelki prenapolnjeni, v drugih pa je bilo še nekaj prostora. V primerjavi z letom poprej se je zmanjšala zasedenost zavodov OO Ig, Slovenska vas in Radeče. V povprečju se je prezasedenost zaporov povečala za 7 %. Za 10 % ali več se je povečala v zavodih Ljubljana, Dob, Maribor in v oddelkih Slovenska vas, Nova Gorica in Novo Mesto. Še posebno skrb zbujajoča je zasedenost zaprtega dela moške populacije, ki znaša 142,7 % (brez ženskega zapora, prevzgojnega doma in odprtih oddelkov). Težave zaradi prenapolnjenosti zavodov smo reševali s prerazporejanjem zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene sobe, oddelke in zavode.

5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih

Večina zaporov se nahaja v zelo starih zgradbah, ki so bile zgrajene za povsem druge namene in že po svoji arhitektonski zasnovi ne ustrezajo sodobnim zahtevam izvrševanja pripora in kazni zapora. V preteklih desetletjih se je zelo malo vlagalo v izboljšanje prostorskih razmer. Novi zavod v Kopru je prvi zapor, ki je bil zgrajen po več kot štiridesetih letih. Slabe prostorske razmere spremlja še prenapolnjenost, s katero se v zadnjih letih srečujemo predvsem v največjih zavodih – Dob, Ljubljana in Maribor. Na nujnost izboljšanja prostorskih razmer so opozorili tudi varuh človekovih pravic, CPT (odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ravnanja ali kaznovanja pri Svetu Evrope) in druge institucije. Zato imamo izdelan program prostorskega razvoja, s katerim se je v letu 2006 seznanila Vlada RS v obliki dokumenta »Bela knjiga o prostorskih pogojih dela Uprave za izvrševanje kazenskih sankcij«. Za realizacijo tega programa bo potrebno zagotoviti ustrezna proračunska sredstva.

Bivalne, delovne in prostorske razmere se med posameznimi zavodi in oddelki močno razlikujejo. Tudi v letu 2007 so večini zavodov težave povzročali veliki bivalni prostori, kjer je bilo nastanjeno veliko zaprtih oseb. Razumljivo je, da takšne bivalne razmere slabo vplivajo na počutje zaprtih oseb, vzdrževanje higiene in zagotavljanje zasebnosti. Predpise, ki določajo ločeno nastanitev posameznih kategorij zaprtih oseb (priporniki, obsojenci, uklonilno zaprti, ženske, moški, mladoletniki), je v nekaterih oddelkih zaradi pomanjkanja

prostorov težko izvajati. Slabe prostorske razmere ponekod tudi zmanjšujejo možnosti za izvajanje določenih pravic zaprtim osebam v večji meri (npr. zagotavljanje dela, omogočanje telesnih dejavnosti in rekreacije, verskih obredov ipd.). V nekaterih zavodih priporniki bivajo v slabših razmerah kot obsojenci. Dodaten problem predstavlja zastarela, dotrajana in pomanjkljiva oprema bivalnih in drugih prostorov, saj za nakup nikoli ni dovolj sredstev.

5. 3. 3. Aktivnosti za izboljšanje prostorskih in bivalnih razmer v zavodih

V vseh zavodih so bila izvedena najnujnejša tekoča popravila, pleskanja. Vzdrževanje in preurejanje prostorov je bilo delno izvedeno z lastnimi močmi, z aktivno udeležbo zaprtih oseb iz sredstev tekočega vzdrževanja (struganje, kitanje, beljenje sten, obnova sedežnih garnitur). Pri tem še posebno izstopa zavod Radeče, kjer so bili obnovljeni oddelek brez drog, kabinet in čajna kuhinja, oddelek za vzgojo, mala dvorana, dvorišče in stopnišče v bivalnem delu.

Na področju investicijsko vzdrževalnih del so bile izvedene naslednje izboljšave:

- V zavodih so bile nameščene dodatne nadstropne postelje in zamenjana dotrajana oprema (pohištvo, blazine).
- V zavodu Maribor so bile obnovljene sanitarije, zamenjano je bilo nekaj varnostnih vrat, rolo – tovarna vrata in mala vrata na tovarnem vhodu.
- V oddelku Murska Sobota je bil zgrajen varnostni vhod.
- V oddelku Rogoza je bila sanirana okvara centralnega ogrevanja.
- V zavodu Celje je bila obnovljena fasada na steni proti sodišču.
- V zavodu Ljubljana sta bili zamenjani dve črpalki za prečrpavanje fekalij iz kletnih prostorov.
- V oddelku Novo mesto so bila zamenjana okna na upravnem delu zgradbe in varnostna vrata na notranje dvorišče sodišča. Obnovljena je bila električna napeljava za zunanjo razsvetljavo in video nadzor. Na pročelju zgradbe, kjer je vhod v oddelek, je bila obnovljena fasada.
- V zavodu Ig so bili zamenjani dotrajani radiatorji, vgrajena je bila avtomatika za regulacijo centralne kurjave, izvedena je bila preureditev večjega skupnega prostora za kadilke in nekadilke ter preureditev knjižnice v namestitvene sobe.
- V zavodu Dob so zamenjali opremo v toplotnih postajah (dva grelnika vode, toplotni izmenjevalec, dve črpalki in tlačno posodo), varnostno žično ograjo ter kritino in žlebove na strehi IV. oddelka.
- V zavodu Radeče so bila izvedena dela za razbremenitev stropne konstrukcije.

V letu 2007 so bile izvedene naslednje investicije:

- Izveden je bil javni natečaj za izgradnjo nove transformatorske postaje v zavodu Dob, ki žal zaradi prenizkih finančnih sredstev za ta namen v letu 2007 ni bil uspešen, tako da ni prišlo do realizacije gradnje.
- Pridobljeno je bilo gradbeno dovoljenje za prenavo zavoda Dob na podlagi obstoječe projektne dokumentacije. Ocenili smo, da porast števila zaprtih oseb zahteva večje zmogljivosti novogradnje v okviru načrtovane prenove zavoda, za kar je potrebno spremeniti projektno dokumentacijo. Posledično se tako gradnja prvih objektov odmika v drugo polovico leta 2008.
- Izdelan je bil osnutek projektne naloge za novogradnjo zavoda Ljubljana.
- Zavod Radeče je pridobil gradbeno dovoljenje in projektno dokumentacijo za izgradnjo nove plinske kotlovnice.
- Oddelek Murska Sobota je pridobil projektno dokumentacijo (PGD in PZI) za izgradnjo prizidka.
- Za upravni objekt oddelka Rogoza sta bila izdelana presoja statike in mnenje o obnovi objekta.
- V izdelavi je projektna dokumentacija za preureditev bivših delavnic galanterije v samske sobe v oddelku Nova Gorica.

SKLEP

V upravi bomo tudi v letu 2008 sledili viziji in uresničevali svoje poslanstvo tako, da bomo svoje delo izvajali skladno s predpisi ter iskali možnosti za zmanjšanje posledic prenapolnjenosti zavodov in pomanjkanja kadrov. Ob skrbi za enotno in zakonito obravnavo zaprtih oseb pa bomo več pozornosti namenjali tudi zaposlenim.

Popravili bomo strategijo razvoja za obdobje 2007 do 2011 in preverili obstoječo vizijo. Nadaljevali bomo projekt vzpostavitve sistema kakovosti v URSIKS, s prehodom v sistem odličnosti do leta 2011.

Pripravili bomo normative za delo v zaporih in konstantno opozarjali na kadrovske stisko s ciljem povečanja kadrovskega načrta. Trudili se bomo za rešitev statusa strokovnih delavcev in njihovo izenačitev s primerljivimi poklici ter s tem dosegli stalnost zaposlenih.

Nadaljevali bomo z delom strokovne skupine na generalnem uradu skladno z izhodišči, sprejetimi na posvetih v Bohinju in Gotenici. Več pozornosti bomo posvečali izobraževanju in usposabljanju zaposlenih. Pripravili se bomo na spremembe, ki ji prinaša novela ZIKS.

Z vzdrževanjem in razvijanjem mednarodnih odnosov bomo poskrbeli za seznanjenost z dogajanjem v širšem prostoru in prenos dobre prakse. Obiskali bomo evropske zaporske sisteme, ki imajo za nas zanimive rešitve.

Zaključili bomo projekt posodobitve evidence zaprtih oseb EZO in posodabljali računalniško podprt informacijski sistem. Uvedli bomo SPIS 4 v zavode in se aktivno vključili v e-pravosodje. Vzpostavili bomo projekt odnosov z javnostmi, s ciljema spreminjanja odnosa javnosti do zaporskega sistema in zagotavljanja javnosti dela.

Zaključili bomo projekt vključevanja zdravstvenega varstva zaprtih oseb v javno zdravstveno mrežo. Pripravili bomo predlog za preoblikovanje JGZ in rešitve za zagotavljanje dela zaprtim osebam glede na nove razmere.

Skupaj se bomo trudili, da bomo dobro opravljali svoje delo in razmišljali, kako bomo jutri še boljši.

NEKAJ UTRINKOV V SLIKI

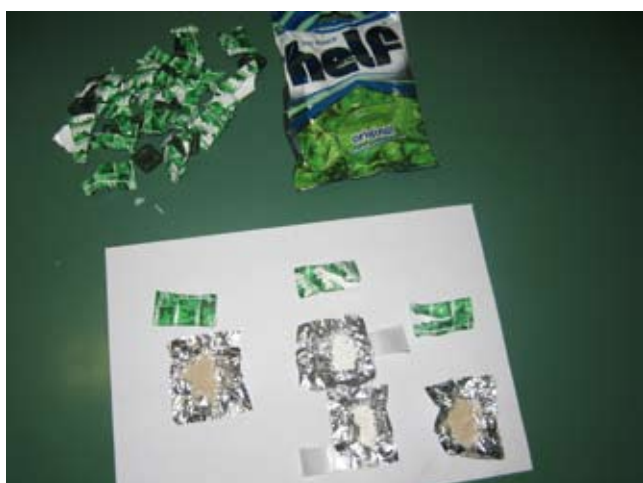
VARNOST

Luknja v zavodu Maribor - ob pobegu

Najdba alkohola v zavodu

Najdba droge v bonbonih

Najdba tablet v gelu za tuširanje

Najdba mobilnega telefona v tranzistorju

Najdba improviziranega noža, ki ga je izdelal obsojenec

IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

Usposabljanje paznikov v komunikaciji

Usposabljanje inštruktorjev za strelno orožje

Usposabljanje paznikov - uporaba tonfe

Usposabljanje novih paznikov v borilnih veščinah

Usposabljanje novih paznikov v požarni varnosti

Usposabljanje novih paznikov v rokovanju s strelnim orožjem

DELO IN PROSTOČASNE DEJAVNOSTI

V zavodu Celje so organizirali Šahovski turnir zaprtih oseb

V zavodu Koper so organizirali vseslovenski turnir v namiznem tenisu za zaprte osebe

V zavodu Dob je bil jeseni organiziran kostanjev piknik za zaprte osebe in zaposlene

Pustno rajanje - nekateri zaposleni v prevzgojnem domu Radeče so gojence prijetno presenetili in se preoblekli v maškare

Izdelki obsojencev iz zavoda Dob pri Mirni

Izdelki obsojencev iz zavoda Dob pri Mirni

Izdelki obsojencev iz zavoda Ljubljana

Izdelki gojencev iz prevzgojnega doma Radeče

Javno gospodarski zavod v Radečah

Javno gospodarski zavod Celje

DOGODKI IN PROJEKTI

Zaslužni delavci ob Dnevu UIKS

Zaprisega novih paznikov ob Dnevu UIKS

Strokovni delavci so po skupinah izdelali izhodiščne točke za možne rešitve pri tretmajske in varnostnem delu - predvsem soodvisnosti obeh

Posvet v Gotenici: "Soodvisnost tretmajskega in varnostnega dela v zavodih za prestajanje kazni zapora in v prevzgojnem domu"

Ekipe zavoda Dob po končnem državnem prvenstvu službenih psov

Strokovni delavci iz različnih zavodov na strokovnem srečanju v Gotenici

Uspesno sodelovanje v akciji iskanja droge - zaslužni pazniki so prejeli priznanje Polcijske akademije

Podelitev priznanj v akciji iskanja droge

MEDNARODNE AKTIVNOSTI

Podpis sporazuma o sodelovanju med slovensko in hrvaško upravo za izvrševanje kazenskih sankcij

Obisk avstrijske delegacije v zavodu Dob pri Mirni

Obisk avstrijske delegacije v zavodu Koper

Obisk avstrijske delegacije v zavodu Ljubljana

Nova računalniška učilnica v zavodu Dob za zaprte osebe – projekt Pipeline

Mednarodna delavnica za mentorje zaprtim osebam v Šmarjeških Toplicah

Vsebina

PREDGOVOR	3
1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI UPRAVE V LETU 2006	11
2. STATISTIČNI PODATKI	14
2. 1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2007	14
2. 2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2007 S PRETEKLIMI LETI	17
2. 3. OBSOJENCI	18
2. 3. 1. Podatki o gibanju števila vseh obsojencev	18
2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev	19
2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni	20
2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj	22
2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni	23
2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi	24
2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni zapora po mednarodnih pogodbah	25
2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR, IN MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU	25
2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov	25
2. 4. 3. Starostna struktura mladoletnikov	26
2. 4. 4. Struktura mladoletnikov po vrsti kaznivih dejanj	26
2. 4. 5. Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni	26
2. 4. 6. Odliv mladoletnih oseb iz mladoletniškega zapora in prevzgojnega doma	27
2. 5. OSEBE V UKLONILNEM ZAPORU	28
2. 6. PRIPORNIKI	30
2. 6. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb	30
2. 7. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI	32
2. 7. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami	32
2. 7. 2. Obsojenci in mladoletniki – tujci	33
2. 7. 4. Tujci v priporu	35
3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB	37
3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI	37
3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih	37
3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime oziroma oddelke prestajanja kazni	38
3. 1. 3. Prestajanje zaporne kazni ob vikendih ter nadomestna kazen z opravljanjem dela v splošno korist	39
3. 2. IZOBRAŽEVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	40

Izobrazbena struktura	40
Vključenost v izobraževalne programe	41
3. 4. Psihološka dejavnost	44
3. 5. SOCIALNO DELO IN POSTPENALNA DEJAVNOST	46
3. 5. 1. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov	46
3. 5. 1. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni	46
3. 5. 1. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami	47
3. 5. 1. 3. Priprava na odpust	47
3. 5. 4. Svetovanje v postpenalni obravnavi	49
3. 6. ZDRAVSTVENO VARSTVO	50
3. 6. 1. Zdravstveni pregledi zaprtih oseb v zavodskih ambulantah	50
3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda	50
3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja	50
3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb	51
3. 6. 5. Metadonska terapija	52
3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov	52
3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah	52
3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb	52
3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov	53
3. 6. 10. Smrti	53
3. 6. 11. Gladovne stavke	53
3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA	54
3. 7. 1. Odvisnost od alkohola	54
3. 7. 2. Odvisnost od prepovedanih drog	56
3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov	58
3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev	58
3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb	59
3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost	59
3. 7. 7. Obravnava žensk	59
3. 8. 8. Obravnava mladoletnikov	60
3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI	60
3. 8. 2. Podeljene ugodnosti	60
3. 8. 3. Zlorabe ugodnosti	61
3. 8. 4. Podeljevanja ugodnosti	61
3. 8. 5. Namenski izhodi	62
3. 9. DISCIPLINSKO OBRAVNAVANJE IN KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	62
3. 9. 1. Vodenje disciplinskih postopkov	62
3. 9. 2. Učinkovitost disciplinskih kazni	63
3. 9. 3. Pregled izrečenih disciplinskih kazni	63
3. 9. 4. Pritožbe na disciplinske kazni	64

3. 10. POGOJNI ODPUST OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV TER POMILOSTITVE	64
3. 10. 1. 1. Pogojni odpust po komisiji za pogojne odpuste	65
3. 10. 2. Pomilostitve obsojencev	66
3. 11. IZVAJANJE PRAVIC IN PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB	66
3. 11. 1. Pravica do veroizpovedi	66
3. 11. 2. Druge pravice in pritožbe	67
3. 11. 3. Upravno odločanje	68
3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB	68
3. 12. 1. Splošne varnostne razmere	68
3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb	69
3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev	71
3. 12. 4. Spremljevalci zunaj zavoda	74
3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami	75
3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk	76
3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori	77
3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc	78
3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov	79
3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti	80
3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona	80
3. 12. 12. Nudenje prve pomoči s strani paznikov	80
3. 12. 13. Usposabljanje paznikov in drugih delavcev	81
3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja	81
3. 12. 15. Oprema in unifome delavcev	81
3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB	82
3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo	82
3. 13. 5. Delo mladoletnikov v prevzgojnem domu	83
3. 13. 2. Plačilo za delo zaprtih oseb	84
3. 13. 8. Javni gospodarski zavodi	85
3. 13. 6. Hišna dela	85
3. 13. 3. Varstvo pri delu in požarna varnost	85
3. 13. 4. Nesreče pri delu	85
4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU	87
4. 1. DELOVANJE NA NACIONALNEM PODROČJU	87
4. 1. 1. Odnosi z javnostmi	87
4. 1. 2. Obiski in dogodki v zavodih	87
4. 2. Delovanje na mednarodnem področju	88
4. 2. 1. Obiski tujih delegacij v Sloveniji	89
4. 2. 2. Obiski predstavnikov uprave v tujini	89

5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE	90
5. 1. KADROVSKE RAZMERE	90
5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi zaposlenih ter zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo	90
5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja	91
5. 1. 3. Izobraževanje delavcev	91
5. 1. 4. Pripravnništvo, učna oziroma delovna praksa dijakov in študentov, mentorstvo	92
5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno	92
5. 1. 6. Preventivni zdravstveni pregledi delavcev	92
5. 1. 7. Disciplinsko obravnavanje delavcev	93
5. 1. 8. Nadurno delo	93
5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA	93
5. 3. PROSTORSKE RAZMERE	96
5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost	96
5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih	97
5. 3. 3. Aktivnosti za izboljšanje prostorskih in bivalnih razmer v zavodih	98
SKLEP	99

Republika Slovenija
Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij

Letno poročilo 2007
(Trinajsto redno letno poročilo)

Založila: Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij

Uredila: Nataša Magister

Tisk in oblikovanje: Majskej, d. o. o., Ljubljana

Pri izdelavi letnega poročila so sodelovali:

Aldo Carli

Igor Černetič

Robert Friškovec

Nataša Furman

Aleksander Kotnik

Patricija Lovišček

Nataša Magister

Jasmin Musić

Slavi Novak

Olga Perhanc

Božidar Peteh

Darinka Požar

Tomaž Smole

Danijel Stražišar

Lucija Tekavčič

Letno poročilo je objavljeno na spletnih straneh na naslovu:

http://www.mp.gov.si/si/organi_v_sestavi/izvrsevanje_kazenskih_sankcij/